

312938

ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544

సంపుటము ౧౭ } చెన్న పట్టణము 1930-వ సం॥ మే నెల 13 వ తేది మంగళవారము } సంచిక ౩౫.
Vol. 17. } **MADRAS, TUESDAY 13th MAY 1930.** } No. 35.
శ్రీ ప్రమోదాతనామ సంవత్సర వైశాఖమాస బహుళ వధము

అమృతాంజనము
అన్ని విధములగు నొప్పలకు
సంజీవివంటిది

తలనొప్పల మాన్పును. వాయువుపోట్ల
బాపును. పార్శ్వపునొప్పల బారదోలును.
పోట్ల బోగొట్టును. జ్వరముల భేదించును.
వాపుల రూపుమాపును. దగ్గునుతగ్గించును
దురదను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీర మందలి దుష్పదార్థములను
తొలగించును. నొప్పల తగ్గించును. విచేతము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

గొప్పగొప్ప వారిచే
వేలకువేలు యోగ్యతా
పత్రములు పొందియున్నది

మంచభాష చీటీ జూబి కొనిన
మోసము గలుగదు.

చక్కని డబ్బితో నహా సీసా 1-8 0-10-0
డబ్బితో 1-8 రు 6-4-0 లు.

ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండగలది.

అమృతాంజనం డిపో

6, 7 తంబు శెట్టిపేటి, మద్రాసు
తేక

109, ప్రేరిరోడ్డు, ఫోఫ్, బొంబాయి.

వివాహ వ్యయ భారమును తొలగించుటకు అపూర్వ మగు

నదు పాయ ఒక్కటే కలదు! ఏ మందురా?

ఆంధ్ర వివాహ సంతాన సహాయక సమితిలో వివాహ భీమా చేయుటయే.

కావలెను.

ఆర్థనైజర్లు & ఏజంట్లు

కావలెను.

వివిధవిధములు!

మంచి బేటాలు!!

హెచ్చు కమీషనులు!!!

వివరములు:—Secretary,

THE ANDHRA MARRIAGE AND BIRTH INSURANCE SOCIETY, LTD.
(1) Head-Office Guntur.

గవర్నమెంటు హామీ
రెండు లక్షలు పూర్తియైనది

1929 సంవత్సరములో జారీకాబడిన పట్టాలు 19 లక్షలు.

తత్క్షణం మీ జీవితములను మా కంపెనీలోనే భీమాచేయండి.

ఆంధ్ర ఇన్సూరెన్సుకంపెనీ లిమిటెడ్,

బందరు.

మూత్రకోశ వ్యాధులు - ఒక కొత్త చికిత్స

URESOL (యురిసాల్)

అనుభవమును వాడుటచే తప్పక నిజముగా కుదురును

9 మొదలు 12 కాప్ సల్ఫు ఉపయోగించిన చాలును

అన్ని మందుల హిత్రాంధ్ర, యితర దుకాణములందు విక్రయమునకు వుండును.

ప్రాప్తికై కావలసినవారు ఈ వివర వినిగూడకు ప్రాయశః.

ప్రశ్న
భవిష్యత్తును సూచించిన 5 ప్రశ్నలకు బదులు ప్రాయశః
రూ. 1-0-0. పై ప్రతిప్రశ్నకు రూ. 0-4-0. ప్రశ్న ప్రాయశః
కామము తెలుపవలెను. వి. పి. 0-4-0 అవును.
గాంధీ జ్యోతిషవినియోగం, తిరు తణి. P. O.

కృష్ణాఫార్మసి-బెజవాడ

ఆంధ్రదేశముందు అతి ప్రసిద్ధములగు మామండలమును
మా పెద్ద కేటాగునకును నేడే ప్రాయశః.

వ్యాధి వీడితులకు వరప్రసాదముగు కిమందులు
జ్ఞాపక ముంచుకొనుడు

ప్లాక్స్ ఆంటి-మలేరియల్

వెండి జ్వరమాత్రలు
జ్వరములకు శోషణ కుపయోగించును. పెద్దదయిన
జ్వరగడ్డలను తగ్గించును. 40 మాత్రల సీసా 1-8 రు 1-0-0

ప్లాక్స్ క్షయదగ్గు నివారిణి

వెంటనే నివారించ గలదు. సీసా 1-8 రు 1-0-0

ప్లాక్స్ కక్కు-వా దగ్గు నివారిణి

వసి పిల్లలకు విక్రియి ఉపయోగము. సీసా 1-8 రు 1-0-0

G. S. STEERS,
21, Errabalu Chetty St., G. T. Madras

ఆర్థరసాయనశాల

ముక్త్యాల (కృష్ణా)

ప్రశస్తమైనది. కాస్త్రీయమైనది. ఆయుర్వేద బావధ
ములు దొరకుచోటు. మీ కేమందు కావలసిననుమాకే ప్రాయశః
దు. కేటలాగు ఉచితము.

మా చెన్న పురి ఏజంట్లు -

కే. వి. కేశవయ్య

58. 8/15 నల్ల కంఠిపేటి, తిరువళ్ళూరు, మద్రాసు.

వేదాంతం కమలాదేవిగారి ప్రచారము

మాప్రత్యేక విలేఖరి

అనకాపల్లి, మే 9:-అఖిలభారతజాతీయోపసంఘసభ్యులగు, ఆంధ్రప్రదేశ్ సభ్యులగు, కాకినాడ లోని ప్రభుత్వస్థానం ప్రత్యేకవారులగు కమలాదేవిగారు (డాక్టర్ కృష్ణయ్యగారి సతి) కాకినాడనుండి 7 వ తేదీ ఉదయము మొదలుబయట బయలుదేరి ఆనాటి మధ్యాహ్నము 1-45 కు అనకాపల్లి చేరిరి. శ్రీ ధర్మాల అప్పలనరసయ్యగారు రైలు కువచ్చి వారి నాహ్వానించి తమ గృహమున నాతిగృహినిచ్చిరి. సాయంకాలము మార్గంబులో 6 గంటలకు శ్రీ పురుషులకు ఒకమహాసభజరిగెను. సుమారు ఒక వేయిమంది సభకు వచ్చి యుందురు. అందు శ్రీలును పాటకజనమును అనేకులు గలరు. మొదట కమలాదేవిగారు ఇంకనిరులును కలిసి జాతీయగీతముల పాడినపిదప శివగీతం నారాయణమూర్తిగారు, డాక్టరు, ఉపన్యాసకురాలగు గూర్చి ముచ్చటించిరి. కమలాదేవిగారు 6 నుండి 7 1/2 వరకు ఒకపేజీరచితగా ఆత్మ్యత్వముతోను శాంతిలోనుకాంగను, ప్రభుత్వము, ఉపసత్వగ్రహము, శాసనసభసాగ్రహము, పన్నులనిరాకరణోద్యమముల తత్వము గూర్చి యుపన్యసించిరి. గాంధీమహాత్ముని నిర్బంధము మొదలగు సనకీ ముఖ్యాంశముల చెప్పించిరి. ఖద్దరుధారణ, రాట్నము తిప్పట, మద్యపాననిర్మూలనము: ఉప్పుచేయుట, అమ్మట, కొనుట, శ్రీపురుషుల వంటిరుల అవసరము. ధనావశ్యకత తాటిచెట్టును నరకులగూర్చి చాల చెప్పిరి. అందరూ ఆనందించి ప్రశంసించిరి. తిప్పల నరసయ్యగారు, నారాయణమూర్తిగారు ఆంధ్రప్రదేశ్ సభ్యుల సహాయకార్యదర్శి భాగవతుల సుబ్బారాయ్యగారు, ఒక రైతును ఆసక్తితో ఉపన్యసించిరి. ఆ రైతు కష్టాధిపతి 5 రూ. సత్యాగ్రహానిధి కొనంగెను. ఆనాడు కొందరు వాలంటీర్లు చేరవచ్చిరి. ఇంకను రానున్నార. ధనములేమియు లోపములేదు. వైశ్యప్రముఖులు సాయము తప్పకచేతురు. ఇది ఖద్దరు పుత్తెత్తి ఆత్మ్యం తిరిగినిగా జరుగు సలము. ఇక్కడి కొందరు బుచ్చిరాజుగారు సత్యాగ్రహిణిచేరి విశాఖపట్టణ శిబిరములో నున్నారు.

విశాఖపట్టణం

8 వ తేదీ ఉదయం 9 1/2 వ్యాసంజరులో బయలుదేరి పీరు విశాఖపట్టణమునకు 12 గంటలకు చేరిరి. రైలువద్దకు మల్లిమడుగుల జగన్నాధరావుగారు మొదలగు వంటిరులు వెళ్లరవచ్చిరి. తిన్నగా శిబిరమునకు తీసికొనివెళ్లిరి. విశాఖపట్టణమున నేటికి ప్రచారములో పూర్తిగాచేరిన సత్యాగ్రహసేవకులు 67 గురు కలరు. అందు పట్టణములో 17 గురున్నారు. ఇంకను క్రొత్తపాదులు కొందరు వచ్చిరి. వారిని చేర్చుకొనిన లిప్తచేర్చుకయే వైసంఖ్య. మల్లిమడుగులవారు, గుప్తగారు, బుచ్చిరాజుగారు, బుర్రా బదరీ నారాయణమూర్తిగారు, ఆచారిగారు, మొదలగువారే కాక ఒక బంగారీయునకుడు, కొందరు ఉత్సాహులు, ఒక మహమ్మదీయుడు ఏజన్సీలోని వారు కొందరు ఇట్లనేకమంది యిచట గలరు. కవిత్వసమితివారును పీరికి సంపూర్ణముగ తోడ్పడుచివ్వుములు కనబడుచున్నవి. నేటిసాయంకాల మిచట శ్రీ పురుషులకు ఒక బహిరంగసభ జరుపబడునని కరపత్రములు అచ్చొత్తించి పంపిపెట్టబడుచుండెను గాని హఠాత్తుగ పెద్దగాలివచ్చి మధ్యాహ్నముంతయు గురియుచుండుటచే సాయంత్రం సభ జరుగలేదు. రేపుసాయంత్రం జరుగును. ఎల్లండి పడవ తేడిని ఘోస్నీ లక్ష్మీభాయి నర్సంతివాడు పెద్ద ఊరేగింపును సభియు జరుగును. కమలాదేవిగారు రుపన్యసించురు 8 వ తేదీ రాత్రి 7 1/2 గం. వ్యాసంజరులో పీరు బరంపురమునకు బయలుదేరిరి. 9 వ తేదీని అటనుండి విశాఖపట్టణం వెళ్లుదురు. తరువాత విజయనగరం, సామర్లకోట కాకినాడ వెళ్లుదురు. 9 తేదీ ఉదయం 5 గంటలకు బరంపురం చేరిరి.

మోహినీతైలము

5 తు|| నూనెగల సీసా 1-8 0-12-0

శ్రీపురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది. ఇది మనఃపరిశ్రమము జేయు విద్యార్థులు, స్త్రీదర్శు, ఉద్యోగిగులు మొదలగువారికి నుఖనిద్ర, విశ్రాంతి నిచ్చును. సుందరల మోహలహ్యములకు ప్రాపనుకులను మనోహరముగ పెంచి కాపాడును. ఈ తైలమునందుగల రమణీయమగు నువాసన చెప్ప నలవి గాదు. తలకు రాచి దువ్వుకొనిన ఇరుగుపొరుగు వారలకుగూడ పరిమళము వ్యాపించును. తలలో చుండును పుట్ట నియ్యదు. దీనియందు మనోహరమగు నువాసనద్రవ్యములు చేర్చి తయారుచేయించి వేలకొలది సీసాల విక్రయించి మెప్పు బడసి యున్నాము. వేరేట, ఒకసారి పరీక్షించిన నిజము తెలియగలదు, అమ్మతాంజనముడిపో బొంబాయి, మదరాసు.

బరంపురము

9-వ తేదీ ఉదయం బరంపురం చేరిరి. స్నేహమంద్రనే పరాహరి జోగయ్య పంతులుగారు, పరాంకుశం శ్రీరామమూర్తిగారు కనబడిరి. వారితో తనప్రచారోద్దేశము విన్నవించి గంజాంజిల్లా సత్యాగ్రహోద్యమపరిస్థితుల తెలిసికొనిరి. శ్రీ జి. వెం. నారాయణగారియింట బస, జిల్లాకాంగ్రెస్ కార్యదర్శిని కలసికొని మాటలాడిరి. నాయకులకు ఉన్న రామలింగంపంతులుగారింటికి వెళ్లిరి. పాకల సాభాగృహిణివారిని కలసికొని మద్యపాననిర్మూలనప్రచారము ఖద్దరుప్రచారము చేయవలె నని వినయముగ ప్రబోధించిరి. వారిక్కవిధముగ ఖద్దరుదీక్ష గైకొని రనియే చెప్పవచ్చును. పెద్దయిండ్లవా రగు దిళమర్తివారిని, విరాహగిరి వారిని సందర్శించి శ్రీల నందరను ఈ ఉద్యమమున సంపూర్ణముగ చేరవలయునని విన్నవించిరి. ఒక శ్రీ వైద్యురాలిని చూచిరి. శ్రీపురుషులకసభ్యురాలి సంపూర్ణ మగు తోడ్పాటును పొందిరి. కంట్రాక్టరు రామలింగం పంతులు మొదలగువారి యిండ్లకు వెళ్లి వారిశ్రీలతో మాటలాడిరి. కాకినాడ నాయకులు బరంపురం జేయుటలో ఉన్నారని విని జైలు సందర్శింపవెళ్లిరి. కాని గోదావరివా రెవరిని బరంపురం తీసికొని రాలేదట. విశాఖపట్టణమువా రందరూ, బందరు నల్లజిండాలు వారు కొందరునుమాత్ర మున్నారు. అదియు కొద్దిరోజులకే నట. తరువాత జైలు మార్చురు. ప్రయాగ సత్య నారాయణగారిని జైలులో చూచుట విసది. ఖైదీలందరూ కలసగనే యున్నారట. ఆరోగ్యముగనేయున్నారు. సాయంత్రం 3-3 1/2 మధ్య కమలాదేవిగారు రేపు గోపాలపురం వెళ్లి సభాసమయమునకు బరంపురం తిరిగివచ్చిరి. గోపాలపురంలోనే యీ మధ్య సమష్టి శాసనోల్లంఘనము, ఉప్పు సత్యాగ్రహము జరిగెను. ఇత్తడు బారువరేవులో జరుగుచున్నది. ఉత్సాహశ్రీప్రచారకురాలగు సరళాదేవిగారి పరిచయము చేసికొనుటయైనది. దినమంతయు వర్షము కురియుచుండినను సాయంత్రము ఆంధ్రభాషాభివర్ధన సమాజముహాలులోను చుట్టవరాండాలుపైనను క్రిక్కిరిసిపోయిన జనసమూహముగల సభ జరిగెను. ప్రముఖులు, విద్యార్థులు, ఉద్యోగులు, శ్రీలు, ఆంధ్రోత్సాహు లనేకులువచ్చిరి. జయంతి వెంకటనారాయణగారు ఉపన్యాసకురాలిని సదస్సులకు పరిచయముచేయుచు మాటలాడిరి. పిదప కమలాదేవిగారు 2 గంటల సేపు గంభీరపన్యాసము గావించి స్వచ్ఛందసేవకులకైయు, ధనమునకైయు విజ్ఞప్తిచేసిరి. పిదప సరళాదేవి ఉత్సాహమున ప్రవాహముగ ఉపన్యసించిరి. కొన్ని ఉప్పుపాట్లములు వేలము వేయబడెను. 9-15 కు సభ ముగిసెను. ఈ జిల్లాలో వారము దినములైన ఉండి ప్రచారముచేయుమని అనేకులువిన్నవించిరి. 10 తేదీ ఉదయం మొయిలులో విశాఖపట్టణము వెళ్లుచున్నారు. 11 తేదీ నరసన్నపేట, 12 తేదీ శ్రీకాకుళం వెత్తురు.

ఏజెంట్లు కావలెను

మా మండలి తరపున అవ్వవ్యాపారమును సాగించుటకు ఆంధ్రదేశమునందలి అన్ని జిల్లాలయందును, అన్ని తాలూకాలయందును, అన్ని ఫిర్కాలయందును, ఏజెంట్లు కావలసి యున్నారు. “జిల్లా ఏజెంట్లకు కనీసపు పని మీద నెలకు రు 80/-లు వేతనమున్నూ, రు 20/-లు ప్రయాణపు ఖర్చులున్నూ, స్వయముగా చేసిన పనిపైనే కమిషనున్నూ, తాలూకా ఏజెంట్లకు కనీసపుపనిమీద నెలకు రు 32/-లు వేతనమున్నూ, రు 8/-లు ప్రయాణపు ఖర్చులున్నూ, స్వయముగా చేసినపనిపైనే కమిషనున్నూ, ముతా ఏజెంట్లకు కనీసపు పనిమీద నెలకు రు 25/-లు వేతనమున్నూ, రు 5/-లు ప్రయాణపు ఖర్చులున్నూ యివ్వబడును.” ఏజెంట్లుగా పనిచేయగోరువారు వారి వారి యోగ్యతలను తెలుపుచు, ఈక్రింది చిరునామాకు దరఖాస్తులను పంపించగోరెదము.

కార్యదర్శి:

శ్రీ ప్రజాసహాయకమండలి లిమిటెడ్, గుంటూరు.

నెలూరు

(స్వకీయవిలేఖరి)

3-5-30ది సాయంకాలము నెలూరుజిల్లా కాంగ్రెసు ఆఫీసునుండి, శ్రీమతి పాణకా కనకమ్మగారి నాయకత్వమున శ్రీప్రశంము, లవణశాసన తిరస్కారమునకు, వీరంగములతోను, జాతీయపతాకములతోను, మహాత్ముని ఛాయాపటము ముందు నడుచుచుండగా పురవీధులలో పూకేసి, తిప్పరాజువారి సత్రమువద్దకు చేరి యచట ఘోషము మూడువందలమంది శ్రీలు, 2000 రెండువేల పురుషులు, చూచుచుండగా శ్రీ ఓరుగంటి మహాలక్ష్మమ్మ (వెంకటసుబ్బయ్యగారి భార్య) శ్రీ రెంటాల సుబ్బమ్మ, శ్రీకట్టా రాఘవశంకరమ్మ, శ్రీకొప్పిలు, పాను మాయమ్మ, శ్రీగంధవరపు నాగమ్మగార్లును ఉప్పుశాసనమును తిరస్కరించిరి.

ఉప్పు కాచుచుండగా శ్రీయుతులు దేనురెడ్డి, శేషురెడ్డి, నాగనూరు, రాఘవులుకెట్టి, తూములూరు పద్మనాభయ్యగార్లు పాదలకు ఖద్దరుగుర్రువైయు, ఉప్పుసత్యాగ్రహమును గూర్చియు ఉపన్యసించిరి.

ఒకగంటసేపు కాయగ శ్రీమతి పాణకా, కనకమ్మ మొదలగువారు స్వరాజ్యపు ఉప్పును తీసుకొని బహిరతము గావించిరి.

శ్రీమతి కనకమ్మగారు శాంతివైస్యములో చేరవలయుననియు, ఖద్దరు కట్టవలయుననియు ప్రబోధము చేసిరి.

శ్రీమతి మహాలక్ష్మమ్మగారు పిమ్మట మాట్లాడిరి. ఆంధ్రుల స్వరాజ్యపు లవణమును శ్రీలు వేలమువేసిరి. కొనినవారిలో ముఖ్యులు శ్రీమతి తిక్కవరపు సుదర్శనమ్మ మునిసిఫల్ చేర్మను రామిరెడ్డిగారిభార్య, కాసా రాజ్యలక్ష్మమ్మ మరియు సుమారు ఏబదిమంది ఉప్పునుకొనుగోలుచేసిరి. గాంధీమహాత్మునకు జయభేరితో సభయు, శ్రీలు చేసినఉప్పు వేలమువేయుటయు నాటికిసహా ప్రమేయది.

న్యాయవాదులు ఖద్దరుదీక్ష నెలూరు న్యాయవాద సంఘమువారు 2-5-30 తేదీ సమావేశమై “న్యాయవాదసంఘములోని సభ్యులందరూ ఖద్దరు ధరింపవలసినదిగా ప్రార్థించుచున్నారు.” ఈ తీర్మానమును బి. అన్నాసాని ఆయ్యర్ బి. ఎ. గారు ఉపపాదించి, శింగరాజు రామారావు బి. ఎ. బి. యల్. గారు బలపరచగా అంగీకరింపబడిరి. న్యాయవాదులు ఖద్దరును విరివిగా కొనుచున్నారు.

గోసులపల్లెలో ఉప్పువళ్లను పోలీసువారు పాడుచేసిరి. గోసులపల్లెలో పోలీసువారు మువ్వీడెస్సులతో ఉప్పు మళ్లదగ్గరకువచ్చి, శాంతివైస్యలు భోజనము చేయుచుండగా ఉప్పుమళ్లను పాడుచేసిరి. శాంతివైస్యలు భోజనము వదిలివేసి పరుగిడి వారికి దొరికినంతముట్టుకు ఉప్పును జప్తుకొనిరి. యిందువలన యంతవరకు 100 నూరుమళ్లలో పండి యుండిన ఉప్పును పోలీసువారు పాడుచేసిరి.

గంగపట్నము పూటూరు గంగపట్నము కల్లుకంగడి మాయబడినది. పూటూరులో కల్లు, సారాయి, గంజాయిఅంగళ్ల వద్ద రాత్రి, పగలు పికెటింగు చేయుచున్నారు. ఊటుకూరులో గ్రామకట్టు బాటును యేర్పరుచుకొనినారట. ఏబదిమంది స్వరాజ్యపులవణమును కొనుగోలుచేసిరి.

గంజాము, విశాఖపట్టణం జిల్లాలలో సున్నితమగు మిశ్రమ ఖద్దరు తయారగుట

అఖిలభారత తంతుకారక సంఘము-ఆంధ్రశాఖవారి హెచ్చరిక

(1) శ్రీ డి. రాజన్నరెడ్డి, కద్దరు పరిశ్రమాలయము, మేలియపట్టి గంజాము జిల్లా (2) పట్టుసాలీ వస్త్రాలయము (3) బొంతలకోడూరు ఖాదీ వస్త్రాలయము వారును యింకా కొంతమంది నేతగాండ్లును ఆంధ్రమన్నిత కద్దరని మిశ్రమ కద్దరు అమ్మకము జేయుచున్నారు. వీరందరూను అఖిలభారత చరకాసంఘమువారిచే నొసగబడు సర్టిఫికేట్లు లేకయే కద్దరు వ్యాపారమును సాగించుచున్నారు. ఈవర్తకు లందరు అమ్మకట్టి కద్దరు కుద్దమైనదని నమ్ముటకు వీలులేనందున కద్దరు కొనువారెల్లరు ఆఅంగళ్లయందు కద్దరుకొనుకూడదని. యిందుమూలమున హెచ్చరించుచున్నాము. అఖిలభారత తంతు కారకసంఘమువారి ముద్రనుండునట్టి కద్దరునేకొనవలెను. సున్నితమగు కద్దరు చికాకోలునందు సంఘముయొక్క-కేంద్రకార్యాలయమునందు దొరకును, బొంతలకోడూరు పట్టుసాలీఖాదీవస్త్రాలయమువారు అఖిలభారత తంతుకారకసంఘమువారి సర్టిఫికేట్లు లను పొంది కద్దరులమ్మకము జేయుచున్నటుల ప్రజలకు దెబ్బతీచున్నారు. అఖిలభారత తంతుకారకసంఘమువారు ఆంధ్రదేశములో యితర వైస్యలు ఖాదీ సంస్థలగుని సున్నితమగు కద్దరు అమ్మటకు సర్టిఫికేట్లు నొసగలేదని యిందుమూలమున తెలియ జేయుచున్నారు.

మహమ్మదీయులు కాంగ్రెసునందు

జమియతుల్ ఉలేమాహింద్ తీర్మానములు

స్వాతంత్ర్య సమరమునందు మహమ్మదీయులు పాల్గొనవలెనా యను విషయమునుగూర్చి 3 దినములు తీవ్రమైన చర్చ జరిగిన వెనుక జమియతుల్ ఉలేమావారు మహమ్మదీయులు తటస్థముగ నుండవలసిన కారణములేదని తీర్మానింప బడిన జమియతు మద్య నిషేధము విదేశీవస్తు బహిష్కారము కొనసాగించుటకొక ఉపసంఘమునుకూడ ఏర్పరచెను

ఈక్రింద ఉదహరింపబడినది వాటి తీర్మానములు.

(అ) భారతవాతీయ మహాసభ లాహూరునందు జమియతు ఆదర్శమును సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమునే ఆదర్శముగా ఆంగీకరించుటచేతను జమియతు ద్వైతాంశిక నైహానివేదికను కాంగ్రెసుకూడ త్యజించియుండుటచేతను తటస్థ సంఖ్యవారి యనుమతిలేనిదే యెట్టి విధానము నంగీకరింపమని కాంగ్రెసు తీర్మానించుచుండుటచేతను ప్రస్తుత పరిస్థితులలో కాంగ్రెసు నుండి మహమ్మదీయులు తటస్థముగా నుండవలసిన కారణము కన్పట్టదు.

(ఆ) మహమ్మదీయుల మతజాతీయ హక్కులను సమర్పించుటకై కాంగ్రెసువారి కార్యక్రమము జమియతు ఒప్పుకొననిదే మహమ్మదీయులకు కడమాట కాజాలదు.

శిక్షుకాలములో ఆచరణయం దుంచుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి

(ఇ) కారదాచటము ఇస్లామువ్యక్తిత్వానను నతిక్రమించునదగుటచేతను, ప్రభుత్వమెట్టి ప్రతికూలమునకును పట్టుబడున కుండట చేతను.

(ఈ) ఇట్టికష్టనష్టములను తొలగించుటకు స్వాతంత్ర్యమే తరచోపాయముగుట చేతను, మహమ్మదీయులందరూ దేశముకొఱకును మతము కొఱకును కాంగ్రెసుతో కలిసి కాంతి సమరమందు పాల్గొనవలెనని జమియతు తీర్మానించుచున్నది

మాలానాకిఫయతుల్లాఖాన్, మాలానా అతుల్లాసాబు కారి, మాలానామహమ్మదు నాసమ్గార్లు ఉపసంఘముగా యీక్రింది విషయములను కొనసాగించవలెనని జమియతు తీర్మానించుచున్నది

(1) నిషేధములకు ఫత్వాలను, సారస్వతమును ప్రచురించుట

(2) మద్యవిక్రయ నిరోధము.

(3) విదేశీవస్తు, ముఖ్యముగా బ్రిటిష్వస్తు, బహిష్కారము, స్వదేశీవస్తువులను వస్తువులను వాడవలెనని ప్రచారము

(4) కాంగ్రెసు మహమ్మదీయులలో కొందరినికను వదలకన్న సందేహములను నివారించుటకు ప్రయత్నించు నెడల మహమ్మదీయుల వికృతలన జయము తొందరలో సిద్ధింప గలదు.

(శ్రీ శ్రీ)

ఇంగ్లండు ప్రయాణము

రేట్లు తగ్గించుట

బొంబాయి, మే 8 — మ్యాగిస్ట్రేటు మ్యాగిస్ట్రేట్ కంపెనీ వ్యవహారాలు మొదటిరెండు తరగతులకు స్త్రీమరుతెట్టుకు తగ్గించి వారని, ఏకైకం అసోసియేటెడ్స్ ప్రెస్సునకు తెలుపుచున్నాడు బొంబాయినుండి లండన్ నకు మొదటితరగతిలో "3" రేట్ కట్టి క్రొత్తగా ఏర్పాటుయినది

జూన్ 6 నుండి క్రొత్తరేట్లు

మొదటితరగతి —	ఎ	బి	సి	డి	
లండన్ కు పోను	పా	92	82	72	62
రానుపోను	పా	161.	144.	126.	108
మార్సెల్స్ కు పోను	పా	84	74.	66	58
రాను పోను	పా	147.	130	116.	103.
రెండవతరగతి - లండన్ కు పోను	పా.	56.	50		
రాను పోను.	పా	98	88		
మార్సెల్స్ కు పోను	పా	52.	46.		
రాను పోను పా.		91.	81.		

జూన్ 6 వ తేదీనాన, ఆమెనుకాని, యూరపునను తిరుగు మార్గవలె పోవువారికి, రేట్లులోనివారడి ఇచ్చివేయబడును.

(ఆ శ్రీ)

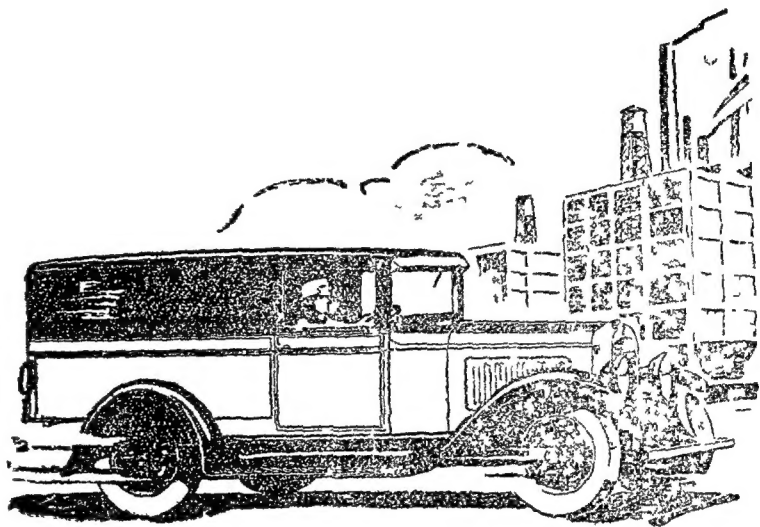
శాసనసభ ఎన్నికలు

నిదంబరంగ, మే 10 — ని నేనుగోపాల పిల్లేగారు పాదురాను శాసనసభకు ఆర్. శ్రీనివాసయ్యగారు శాసనసభ ఎన్నికొనబడిరి.

(ఆ శ్రీ)

అభివృద్ధికరమగు యంత్రనిర్మాణము రాకపోకల ఖర్చుల తగ్గించకలదు

విల్లీస్ బ్రక్కునందుగల గొప్ప యంత్రనిర్మాణ సుగుణమువలన త్వరితముగ, మితవ్యముతో దీర్ఘకాలము పనిచేయగలిగియున్నది. ఈ గొప్ప గుణములలో నొకటగు దృఢనిర్మాణమువలన యెక్కువబరువును మోసి, దీర్ఘకాలము పనిచేయగలిగి, ఉక్కులోహముతో తయారుగాబడియున్నది. మరియు చూచుటకు పెద్దదిగానుండి, సింగిల్ బ్లాక్ డ్రైవింగ్ క్లచ్, వారమ్ లండ్ గీర్ టైప్ స్టీరింగ్ యంత్రనిర్మాణము, ఇనుపచక్రములు, రిమ్ములు, దృఢమగు రబ్బరు చక్రములు, బలిష్ఠమైన స్ప్రింగులు, "ఫింగ్ కోటిస్ కంట్రోలు" మరియు యింక నెన్ని యోయభివృద్ధులు కలిగియున్నది.

నూ త న

Willys

1½ టన్ను బ్రక్కు

పరిశకదార్లు —

సింక్స్ ఆండ్ కో., లిమిటెడ్.,

మద్రాసు,

ఉదకమండలము,

తిరుచినాపల్లి.

జూన్ మాసారంభమున వెలువడుచున్నది. జూన్ నెల 1-వ తేదీలోపుగ వ్రాయువారికి సంచిక ఉచితముగ పంపబడును.

ఆనందబోధిని.

సర్వాంగసుందర మగు చక్కనిమాసపత్రిక

మా కార్యాలయమునుండి పదునారు వత్సరములనుండియు వెలువడుచున్న ఆనందబోధిని ద్రవిడ మాసపత్రికయు, సారపత్రికయు తమిళవాడునందిలి యిరువదివేల గృహముల సలంకరించుచున్నది. అట్లులే సర్వాంగసుందరమగు చక్కని తెలుగుమాసపత్రికను ప్రచురించి ఆంధ్రగృహముల కానందము గొలుప నిశ్చయింపబడినది ఇందు ఉత్తమును కథలు పద్యములు, వ్యాసములు, క్రమము ననుసరించి సచిత్రముగ ప్రచురింపబడుచుండును ఇట్టిపత్రిక ఆంధ్రమున మరెవ్వరికెట్టి లేదని నొక్కి ఎక్కాజింపగలము. ఆంధ్రమహాజను లెల్లరును ఈ ఉత్కృష్టపత్రికకు చందాదారులై వలయు సహాయ మొనరింతురు గాక. ఇండియా, బర్మా, సింగపూర్ నుండివారికి సంవత్సర చందా 1 రూపాయ మాత్రమే సింగపూర్, బెంగాలు, మద్రాస్ లోనివారికి రు 1-4-0 మాత్రమే. వెంటనే చందాదారులు పండు.

"ఆనందబోధిని" కార్యాలయము, నెం. 6, వెంకటేశమేట్రివీధి, మదరాసు.

నర్సాపురం

(స్వకీయవిలేఖరి)

వాన, మబ్బులు

మే. 11:—గత మూడురోజులు ఎడతెగక వాన కురియుచు మబ్బుకాద క్రమియై ఉన్నది. ఈరోజున తెరపిచ్చి పడి.

పసిబిడ్డల ఆరోగ్యము

మా గ్రామములోని చెట్ డి. వెల్. షేర్ మెట్టి టీ సెంటరు యొక్క రెండవ వార్షిక కార్యక్రమము నిన్నటిదినమున మాసము కలెక్టరుగారిచేత స్వామినాథన్ వి. సి. యస్ గారి యాధిపత్యమున జరిగినది. సుమారు 15 వందల పసిబిడ్డలకు పేటి వారి చిన్ని పాపలకు చొక్కాలను యిచ్చి తృప్తిపరచిరి. ఇవిగాక అపిల్లలలోని మిక్కిలి ఆరోగ్యవంతులకు బహుమతుల నిచ్చిరి. ఈ సెంటరులో గతసం॥ములో రోజుకు 64 గురు చిట్టిబిడ్డలు హాజరైనట్లున్నా సెంటరు సుమారు రు 80 లు ఖర్చు చేసినట్లున్నది వింటిని. వచ్చే సం॥కు స్వామినాథన్ గారి సరిని అధ్యక్షులుగాను శ్రీమతి దినుమర్తి రామలక్ష్మమ్మగారిని తిరిగి కార్యదర్శినిగాను ఎన్నుకొనిరి.

బజారులో ఉప్పుచేయుట

ఈరోజున ఉదయమున నుండియు శ్రీమతి పులుగుర్ర కనకమ్మగారు వలంటిర్ల సహాయమున గడ్డిబజారులో ఉప్పు చేయుచున్నార. వలంటిర్ల చుట్టుబిగిగా చేతులు పట్టుకొని నిలబడియున్నార. తొమ్మిదిఘంటల కొకసారి మా సబుకలెక్టరుగారు పోలీసువారును వచ్చి కుండలు పగులగొట్టి వెడలిరి. కనకమ్మగారు కుండలు విడువనందున సబుకలెక్టరుగారు చేతిమీదకొట్టిరి. తిరిగి 11 గంటలకు పోలీసువారు సబు ఇన్స్పెక్టరుతో వచ్చి కుండలను పగులగొట్టుటకు రాబోయిరిగాని జనము కిటకిటలాడుటచేత పోలీసువారు లోనికి జొరబాలలేక పోయిరి. గిర్రుగ్రున పోలీసువారు మల్లిపోయిరి.

ఉపాధ్యాయ పండితపరిషత్తు

చతుర్థవార్షిక మహాసభ-గుడివాడ

ది 6-5-1980 తేదీన గుడివాడలోని హైస్కూలు భవనమున పగలు 12 గంటలు మొదలు 6 గంటలవఱకు వార్షిక కార్యక్రమ వార్షిక మహాసభలు బ్ర.శ్రీ కాశీభట్ట నుబ్బయ్యశాస్త్రిలవారి అధ్యక్షతన జయప్రదముగా జరిగినది. 8 జిల్లాలనుండి సుమారు 40 మంది పరిమత్సభ్యులు సభకు హాజరైనారు. అధ్యక్షులు పండితుల ప్రస్తుత పరిస్థితులను హృదయరంజకముగా నువ్వరించెను. తరువాత పరిమత్సభ్యులగు బ్ర.శ్రీ మల్లాది సూర్యవారాయణశాస్త్రిగారు పండితుల బాధ్యతను వివరించుచు సభాసదుల నలరించెను.

పాఠశాలలోని దేశభావల సిరిగతులు సరిగా లేనందున తదభివృద్ధికై త్రైనింగుస్కూళ్లలో పండితులను నియమించుట, పాఠశాలలో సంస్కృతాంధ్రములు బోధించు పండితులనే దొరతనము వారొందరై పరీక్షలలో ప్రధాన పరీక్షకులనుగా నియమించుట, పండితులయొక్కయు భావలయొక్కయు సిద్ధిగతులను ప్రత్యక్షముగా విన్నవించుటకై దొరతనమువారి యొద్దను, డైరెక్టరు వారియొద్దను ఉపసంఘముల ద్వారా నివేదికను పంపుట మున్నగువిషయముల సభలో నేక గ్రీవముగా తీర్మానింపబడెను.

వీలూరు వాస్తవ్యులు వేంకటరామా ఆండు కో ప్రాప్రైటరు మల్లారాశ్రీ ఈదర వెంకట్రావు పంతులుగారు నిరుడు వీలూరు మహాసభలో వాగ్దానము చేసినప్రకారము తమ వార్షికము 116 రూపాయలను స్వయముగా దయచేసిరి. రామా ఆండు కో ప్రాప్రైటరు మల్లారాశ్రీ ఈదర వెంకయ్యపంతులుగారు (వీలూరు) ఈసంవత్సరము నుండియు ప్రతిసంవత్సరము 50 రూపాయలు వార్షిక విచ్చుటకు తమ యేజంటు ద్వారా వాగ్దానముచేసిరి.

ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులగు వేమూరి వేంకటసుబ్బయ్య చౌదరిగారు, శ్రీ భిమిడిపాటి అయ్యప్పశాస్త్రిలుగారు మున్నగువారి ఆధిపత్యములతో సభ ముగిసెను. రాబోవు పరిమత్సభలోను పామర్తి సూర్యప్రకాశ శర్మగారు పాల్గొలునను ఆహ్వానించెను.

వారణాసి సూర్యనారాయణశాస్త్రి, కార్యదర్శి.

కారంచేడు

9-వ తేదీన బాపట్ల తాలూకా కారంచేడు గ్రామమున యస్. యల్. యస్. వి. సి. ఆండు కో., వారి భవనమున శ్రీయుత దగ్గబాటి సుబ్బన్నచౌదరి నాశం సుబ్బారావుగారు నాయకత్వముక్రింద పెక్కురు లవణమును తయారుచేసిరి. చౌదరిగారు గుప్తగాదు మరికొందరు ఇంటింటికి తిరిగి లవణమును విక్రయించిరి.

(ఒక విలేఖరి)

జబ్బు గల వారలకు, జ్వరపీడితలైన పసిపిల్లలకి నిరపాయకరమైన ఖేది మందు

తల్లీ! జబ్బుగానున్న పసిపిల్లల కిమ్మ కాలిఫోర్నియా ఫిగ్ సిరప్ "California Syrup of Figs"

పసిపిల్లలు జ్వరపీడితులైనను, అజీర్తిచే బాధపడుచున్నను, "California Syrup of Figs" కాలిఫోర్నియా ఫిగ్ సిరప్ యొక్క యింపైన రుచిని ప్రేమించుదురు. ఈ నిరపాయకరమైన ఖేదిమందు కడు పునుశుభ్రపరిచి మలమును వెడలనదుపును. నేడు ఒక టీస్పూనెడు జబ్బుగానున్న పసిపిల్లకు యిచ్చిన మరునటిదినమే తేటగా తిరుగును. హాని యేమియును చేయదు. మత్తును గలుగజేయు పదార్థము లేవియు యిందు చేరవు.

మీ కెమిస్టును "California Syrup of Figs" కాలిఫోర్నియా ఫిగ్ సిరప్ నివ్వమని కోరుడు.

అనుపానముయొక్క వివరములు చిన్న పెద్ద వయసు గలవా రందరు ఉపయోగించునట్లుగా అచ్చువేయబడి నీసా మీదనే అంటించబడెను. అంగళ్ల న్నిటియందును, కెమిస్టు లందరివద్దను దొరకును. తల్లీ, మీరు "California Syrup of Figs" కాలిఫోర్నియా ఫిగ్ సిరప్ నే కావలెనని చెప్పడు. లేనియెడల మరొక యిమి లేవను సిరప్ నిచ్చెదరు.

<p>VOLKART BROS ENGINEERS</p> <p>అర్జినియన్ పీథి, మద్రాసు.</p>	<p>యు. ఎస్. ఏ. చికాగోలోనున్న ఇంటర్ నేషనల్ హార్వెస్టర్ కంపెనీకి సోల్ ఏజెంట్లు</p>
	<p>సుప్రసిద్ధమైన మాక్ హార్మిక్ - డీరింగ్ ట్రాక్టర్. వందలకొలది ఆనేకసంవత్సరములనుండి భారతదేశమునందు చిక్కని నేవయొనర్చుచున్నది. ప్రస్తుతము బజారు నందున్నవాటిలో మిక్కిలి శక్తిగల ట్రాక్టరు.</p>
	<p>లోతుగా దున్నుటకు ఇంటర్ నేషనల్ ట్రాక్టర్ మోల్డుబ్లడ్ నాగలి ప్రత్యేకముగా నల్ల రేగడభూమికి తగినది.</p>
	<p>ఎత్లకు తగిన వి. హెచ్. సి. కల్టి కేటరు వరుసలపయ్య దైరు చేయుటకు కావలసిన చులకనైన పనిముట్టు. కలుపు తీయుటకు, కట్టలు ఏర్పరుచుటకు కూడ తగినది.</p>
	<p>సి. ఆండు ఓ. బస్టర్ ఇవిగాక యితర రకముల నాగళ్లు, పనిముట్లు, వ్యవసాయ సంబంధమైన మెషీనులు వగైరాలు కూడ మావద్ద సదా నిల్వలోనున్నవి. పూర్తి వివరములుగల క్యాలట్రానునకు వ్రాయవలెను.</p>

కొమరవోలు (తూర్పు కృష్ణా)లో స్వాతంత్ర్య పతాక ప్రతిష్ఠాపన

మే 10-వ తేదీన శ్రీ వేంకటేశ్వర గ్రంథనిలయ భవనముపై శ్రీయుత పొట్లూరి ఆంజనేయులుగారు కార్యదర్శి సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యపతాకమును ప్రతిష్ఠాపనచేసిరి. 5, 6 వందల మంది ప్రజలు వచ్చి ఈ యుత్సవము జయప్రదముగా కొనసాగించిరి. ఆంజనేయులుగారు గంభీరవ్యూహము నొసంగుచు కార్యదర్శిపతాకముకొరకై పొలాముల నర్పణచేయుటకు సంసిద్ధులు కావలె ననియు ప్రజలు సంఘభావముతోనుండి ప్రభుత్వవిధానమును నిరూపము గావించవలసిన దనియు చెప్పిరి.

(ఒక విలేఖరి)

కొల్లూరు-శ్రీ వేంకటేశ్వర నిలయము

శ్రీ వేంకటేశ్వర నిలయముయొక్క ప్రారంభోత్సవము 8-5-80 వ తేదీన మ-రా-శ్రీ సిల్లలమర్తి ఆంజనేయపంతులుగారి ఆధిపత్యమున జరిగెను. కార్యదర్శి పోలేపెద్ది రామమూర్తిగారు తమ నివేదికయందు సమగ్రముగా విషయములను వివరించియుండిరి. పూర్వవిద్యార్థి సంఘ తృతీయ వార్షిక కార్యక్రమము 9-5-80 వ శ్రీయుత కరుగంటి సీతారామయ్య యం. ఏ. గారి ఆధిపత్యమున జయప్రదముగా జరిగినది. పూర్వవిద్యార్థి సంఘము వారు శ్రీ వేంకటేశ్వర నిలయమునకు యేబది రూపాయలొసంగియుండిరి.

(ఒక విలేఖరి)

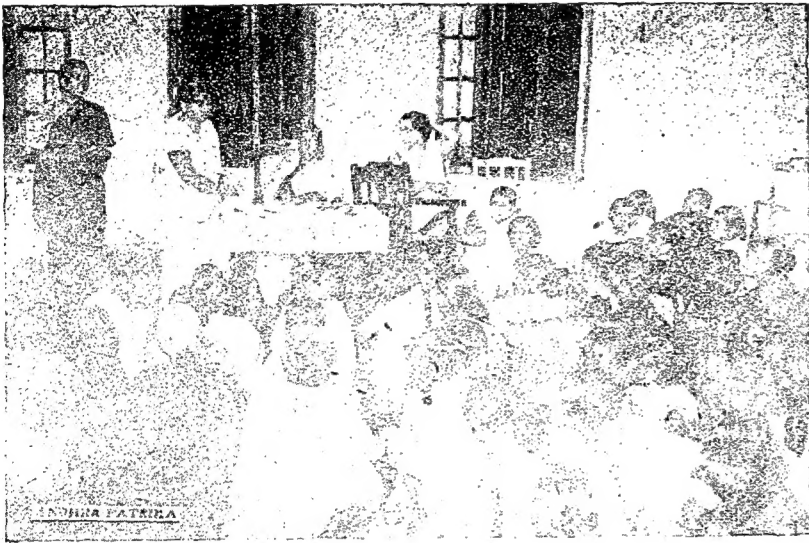
వి. జె. వటేబుగారు, వైస్రాయిగారు
అధ్యక్షపదవి విడక పూర్వము రాజకీయ పరిస్థితులగుర్చి
చర్చించుట.

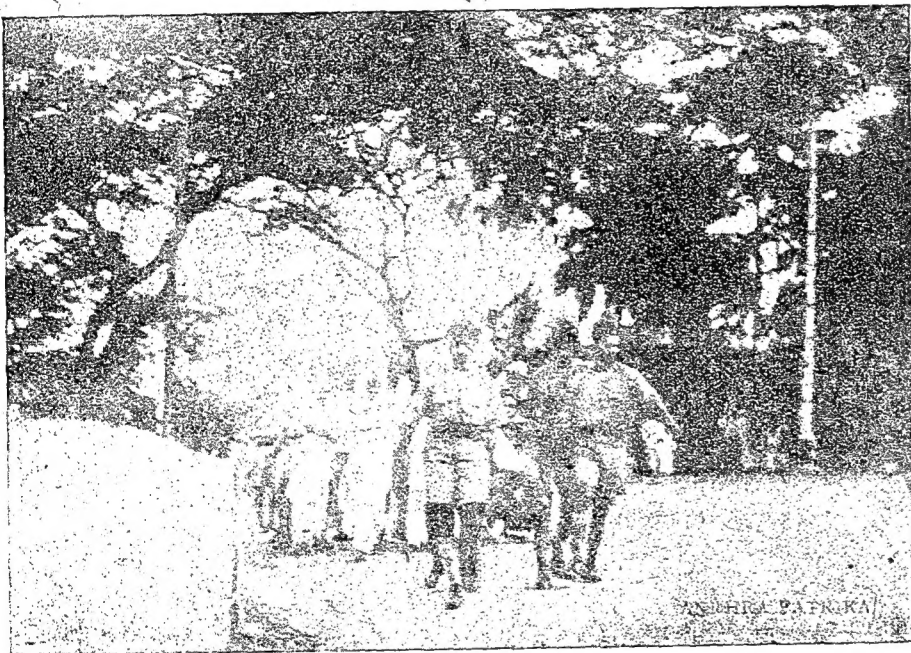
జి. వి. పున్నయ్య శాస్త్రిగారు
గుంటూరులో అరెస్టయి 1 సం॥ కఠినశిక్ష విధించబడెను.

అబ్బాసు త్యాజీగారు
మహాత్ముని తరువాత నాయకత్వము వహించిన వీరు
నిన్న అరెస్టుకాబడిరి. (జి. ఎస్. ఎ)

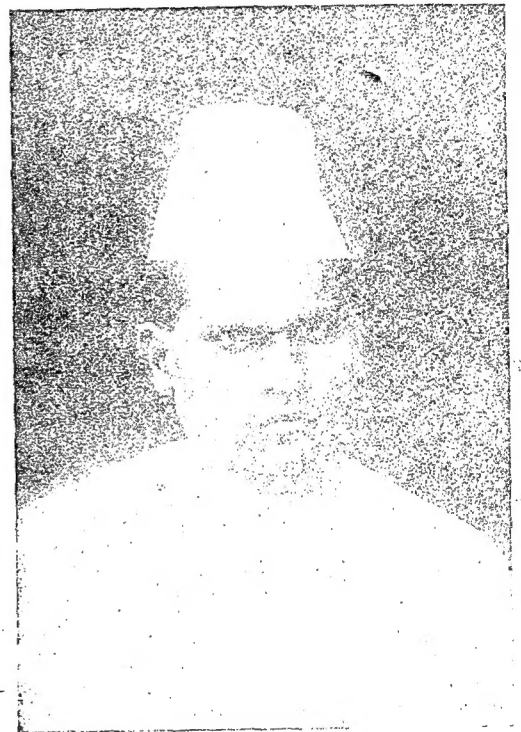
మైలాపూరు రెనెడీ హాల్ లో విదేశవస్తు బహిష్కారము గుర్చి ప్రీతిసభ (ప్రె. ఫో. బి.)

ప్రొఫె. బి. రామజోగరావుగారిని 144 సెక్షను ఉల్లంఘించినను అరెస్టు జేయుట మాని పోలీసు
వారు మోసికొని తెచ్చుట. (ప్రె. ఫో. బి.)

ఈరోజు ఆత్మ గౌరవసభాధ్యక్షు లగు ఎం. ఆర్. జయకరుగారికి మదరాసులో సెంట్రలుస్టేషను
వద్ద సన్మానము. (పి. ఎఫ్. ఎ.)

జి. వి. సుబ్బారావుగారు
ఏలూరు నివాసులు మదరాసులో 144 సెక్షను ఉల్లం
ఘించినందుకు 6 నెలలు కఠినశిక్ష విధించబడెను. (ప్రె. ఫో. బి.)

వంక సూరిశాస్త్రిగారు
(ఏలూరు) 108 సెక్షనుక్రింద వీరిపై 1 ఏడాది విడిమైదు
విధించబడెను.

రాజమండ్రి
(స్వకీయవిలేఖరి)

వర్ధంత్యుత్సవము

మే 11:—1857 సంవత్సరములో జరిగిన భారత స్వతంత్ర ప్రయత్నముయొక్క వర్ధంతి మేనెల 10 వ తేదీని రాజమండ్రి ప్రజలలో ఉత్సాహముతో జరిగింది. సుధాకర్ హనుమంత స్వామి గారిచే పాఠశాలనుండి బాటియ పతాకములతోను, బాటియ నాయకుల ఛాయాపటములతోను, బాటియ గీతములను పాడుచు అనేకులు వాలంటీర్లు తదితరులు యుత్సవముగా బయలుదేరి ముఖ్యపీఠులనుండి పోయి 6 గంటలకు శ్రద్ధానంద ఘాటువద్ద చేరి ఆచ్చట మహాసభ చేసిరి. ఆసభకు శ్రీయ్యత పాలకోడేటి నూర్యప్రకాశరావు గారు రధ్యక్షత వహించిరి. మల్లారావు శ్రీ నూర్యప్రకాశరావు గారును క్రొవ్వడి లింగరాజు గారును, పండిత పల్లిభాగ్యవరావు గారును, దువ్వూరి సుబ్బయ్యగారును డాక్టర్ గురుమూర్తిగారును ఉపన్యసించిరి. గురుమూర్తిగారు 1857 సంవత్సర ప్రయత్నమునకును ప్రస్తుతము మనదేశములో స్వతంత్ర్యముకొరకు జరుగుచున్న ప్రయత్నమునకును గల భేదమును గురించి విపులముగా చెప్పి ఆహింసా పద్ధతులయొక్క యుత్సాహమును గురించి నొక్కిచెప్పిరి. ప్రజలందరూ ఆహింసా పద్ధతులను బానిస ఖద్దరుత్పత్తియందును, ఖద్దరుధారణయందును దీక్షవహించి పనిచేసినచో స్వరాజ్యము తప్పక చేరుదనని తెలిపిరి. శ్రీయ్యత పాలకోడేటి నూర్యప్రకాశరావు గారును, పండిత పల్లిభాగ్యవరావు గారును సావర్ణియగారి గ్రంథమునుండి కొన్ని భాగములను చదివి వినిపించిరి.

మల్లారావు గారిచే ర్థామూర్తిగారి పిల్లలు, ఝాన్సీ కేసరిబాయిమ్మ తదితరు ఝాన్సీ నాటకములోని ఒక సీనును ప్రదర్శించిరి. సభకు ముగించుచు వాలంటీరులచేత వ్రాయబడిన ఝాన్సీ నాటకమును—వియదు అంకముల నాటకములను—త్వరలో ప్రదర్శించునని పాలకోడేటి నూర్యప్రకాశరావు గారు తెలిపిరి.

సత్యాగ్రహము

రాజమండ్రిలో అనుదినము నగరకాంగ్రెస్ కమిటీ ఆదరణక్రింద శ్రద్ధానందఘాటులోను, జూమిపేటలోను మంగళవారపు పేటలోను, రామాలయమువద్దను ఇతరచోట్లను పురసభలు జరుగుచున్నవి. కాంగ్రెస్ పెద్దలు ప్రస్తుత రాజకీయపరిస్థితులను గురించియు ఆచూకీలను, పత్రికలలో వచ్చిన వార్తలనుగురించియు, సత్యాగ్రహమును గురించియు, ఖద్దరుధారణను గురించియు ఉపన్యసించుచున్నారు. ఖద్దరుధరించువారు హెచ్చులగుచున్నారు. అందరూ కావలసిన ఖద్దరుదొరుకుటలేదు. ఖద్దరు ఉత్పత్తి స్పృహచేయుటకు ప్రయత్నములు చేయుచున్నారు. శ్రీ వాలంటీర్లలో ఉత్సాహము చాల హెచ్చుగానున్నది. శివరాజు వెంకటరామరావుగారి తల్లి గారున్ను, దిగుమర్తి బుచ్చిక్కయ్యగారున్ను, పాలకోడేటి శ్యామలాంబగారున్ను, పార్వతమ్మగారున్ను, తదితరులన్ను ప్రతిదినము ఖద్దరు వీధులవెంబడి తీసుకొని విక్రయించుచున్నారు. విదేశీస్త్రీలయములను పికేటింగుచేయుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి.

మద్యపాన నిషేధము

రాజమండ్రి ప్రజలలో ఈ మద్య మద్యపాన నిషేధములో మంచిపని జరుగుచున్నది. ప్రతిదినము కాంగ్రెస్ ఆదరణక్రింద జరుగుచున్న సభలలో ప్రజలు మద్యపానము మానవలసినదని ఒక్క బుచ్చుకొనించుచున్నారు. కల్లు సారాయిలు త్రాగు అలవాటుగల మాత్రులలో ఈ ఉద్యమము ప్రబలుచున్నది. రాజమండ్రి ప్రజలను బాడలో వోదూరి పాపారావు కుమార్తెపురుగు వెంకటరెడ్డి కులరావుగారి కొట్లోను కాళ్ల నూరయ్యగారి కొట్లోను పనిచేసే జట్టామాత్రులు 28 గురున్ను జట్టివీరమ్మలయ్యగారి ఖాయిడా కొట్లో పనిచేసే జట్టామాత్రులు 16 గురున్ను మండిలి లాలయ్యగారి కొట్లో పనిచేసే సజ్జా సాంబయ్య జట్టు మాత్రులు 11 గురున్ను ఇక ముందెన్నడు కల్లు సారాయి, బ్రాండ్, భంగు మొదలగు మత్తు పదార్థములు పయోగింపమనినీ, ఇక ముందెన్నడైనను ఈ జట్టులలో మనుష్యులెవ్వరైనను త్రాగినయెడల అట్టి మనిషికి ఆరు రూపాయలు జరిమానా విధించుటకును త్రాగినట్లు చూచిన మనిషికి 25 రూపాయ లిచ్చుటకన్ను, ఆలూన జరిమానా యివ్వనియెడల జట్టులోనుంచి అట్టి మనిషిని తగ్గించుటకన్ను 9 వ తేదీని ఏర్పాటులు చేసుకొని సదరుమాత్రులందరు అగ్రిమెంటు వ్రాసి సంకేతములు క్రలి ముద్రలు వేసియున్నారు.

ఒడవలపనివాండ్రునమ్మె

రంగూను, మే 10:—ఒడవలపనివాండ్రు కొన్ని వేలమంది ఎక్కువకూలికొరకు సమ్మెచేయుటచే ఒడలు కేవులో కడలక మెదలక పడియున్నవి. (ఆ. ప్రె.)

జాబులు

ఫుంట శాల

ఇచటనుండి వెడలిన శాంతిసైనికుల దళములు రెండింటిలో, మొదటిదళమువారు ప్రచారం నిమిత్తము బయలుదేరి 20 రోజులు, తీవ్రమైన యెండవేడిమిని శ్రమను టెక్కచేయు, కృష్ణానదిని దాటి, అవినిగడ్డ మొదలు, మారుమూలల నున్న గ్రామములకు సయితము వెలిరి రోజునకు 20 మైళ్లు సగటున ప్రయాణముచేసి, 60 గ్రామములలో తీవ్రమైన ప్రచారము చేసి యిటీవలనే తిరిగివచ్చిరి. వీరి సంచారమునందు రెండు మాడు రోజులు భోజనము దొరకక పోవుటవలన, వుపసానములు సయితము చేయవలసి వచ్చెను.

ఇంక రెండవ దళమునందలి శాంతిసైనికులు స్థానికమున నిర్మాణ కార్యక్రమ ప్రచారమునకై దీక్షలుని పనిచేయుచున్నారు. నూలుతీయ రాబ్బముల సంఖ్య క్రమముగ పెరుగుచున్నది. ఎల్లరివి ఖద్దరునందలి యభిమానము హెచ్చుచున్నది. నూలు యుత్పత్తి యింకను తగినంత కాకపోవుట వలన బట్టదొరకుట లేదు. ఆ. భా. చ. పం. ఆంధ్రకాళివారు తగినంత నూలును పుత్పత్తి చేయుచుటకై విశేషమైన కృషి సలఱుచున్నారు.

ప్రధమశాంతిసైనిక దళము గ్రామమునకు తిరిగివచ్చిన నాటినుండియును మద్యపాన నిషేధము విషయమై తీవ్రమైన ప్రచారము నారంభించిరి. ఈ గ్రామమునగల కల్లు సారాయి దుకాణములవద్దకు వీక నిరోధము కల్పించునూ త్రాగుటకు వచ్చువారికి నైతికబోధ జేయుచూ, యెగ్రను యెండలో నిలబడి, వరుసగ నాలుగుదినములు చక్కని కృషిని సజీవి సాయంత్రము 6 గంటలవరే అచటనే సభలుజేసి మద్యపాన నిషేధమును గూర్చిన యుపన్యాసములను జేయుచూ సమావేశముగల ఆది యాంధ్రుల నివాసముల కడకేగి, వారికి భాగ్య నాటునూలుల యుపదేశముల జేసి, గొప్ప ప్రచారమును జేసిరి. వీరి కృషి ఫలితముగ చాలమంది నిషేధదీక్షను బూని ప్రమాణము లొనరించిరి. దుకాణముకడకు వచ్చు త్రాగునారి సంఖ్య పూర్తిగ తగ్గిపోయినది, ఆది యాంధ్రులలోను, చాకలి వారియందును మంచి ప్రభోధము కలిగినది.

మహాత్ముని నిర్బంధము

లోకోత్తర పురుషు డగు మహాత్ముని నిర్బంధించబడిన దనువార్త యిచటికి 6 వ తేదీ సాయంకాలము శాంతిసైనికులు, మద్య విక్రయకాలవద్ద నిరోధము జరుపుచున్న సమయమున తెలియవచ్చెను. వెంటనే ఆవనిని నిలుపుదలజేసి బాటియ పతాకమువద్దకు విచ్చి వందన మాచరించి మహాత్ముని దివ్యనామస్మరణ జేయుచూ గ్రామసంక్లితన గావించిరి. ఈవార్త గ్రామములోని యాచార గొప్పలమునకును పణములో తెలిసిపోయెను. నగర సంక్లితన ముగిసిన వెంటనే పతాకధ్వజమువద్ద పురజనుల సమావేశము జరిగెను. ఆసభయందు మహాత్ముని యర్హెత్తు సమాచారము తెలియజేయబడి నిరసన దెల్పుచూ నాడు నుదినముగా భావించబడి మరువాడు జరుగవలసిన పాఠశాలను గూర్చి యుద్బోధించబడినది. మరువాడు పాఠశాలము జరిగినది.

సుమారు 150 సేత మగ్గుములు గల యీ గ్రామమున ఆరోజున టుక్కుమని ధ్వని వినబడలేదు. పాఠశాలమునాటి యుదయమున మహాత్ముని ఛాయాపటము పుష్పమాలతో నలంకరింపబడి గొప్ప యూరేగింపు జనవ బడినది. మద్యవిక్రయ దారులకుడ మహాత్మునియందలి భక్తిచే, దుకాణములను మూసివైచిరి. 15 సంవత్సరములవయస్సు గల యిరువురు యువకులు మహాత్ముని నిర్బంధముకగూర్చి మాట్లాడిరి. పిమ్మట డాక్టరు గారు ఆదినారాయణగారును రాజకీయ పరిస్థితులను గూర్చి బావిక రత్నమును గూర్చి ప్రజలను హెచ్చరించిరి.

ఒక విలేఖరి

సిన్హ

అయిదుగురు వలంటీరులను అరెస్టుచేయుట. సిన్హ, మే 10:—నేడుసాయంకాలము సిన్హలో 5 గురు వలంటీరులు బాటియ పతాకములను ధరించి కేపు గంజిసభలో జరుగును. అపుడు ముగ్గురు హరిద్యాన వలంటీరులు ఉప్పు చేసే దరు" అని చెప్పుచు మాలువెంట వెళ్లుచుండగా పోలీసువారు వారిని అరెస్టుచేసిరి. వారిని మొదట ఒక సందులోనికి గెంటిరి. అచట వలంటీరు రెండుగంటలసేపు నిలువబడిరి. ఇంతలో నవల ప్రజలు చాలమందిచేరిరి. వారిని తిరిమివేయుదని డిప్టీ కమిషనరు ఆజ్ఞాపించెను. అందులకు పోలీసువారు ప్రజలపై నీటిపంపులతో నీళ్లుచల్లి తిరిమివేసిరి. 5 గురు వలంటీరులను పోలీసుస్టేషనుకు తీసికొనిపోయిరి. (ఆ. ప్రె.)

ఉపాధ్యాయ పండితపరిషత్తు

వార్షికోత్సవము

(6-5-30) గుడివాడ (కృష్ణాజిల్లా)

కృష్ణాజిల్లా గుడివాడపురమండలి యున్నత పాఠశాలాభివనంబున బ్రహ్మశ్రీ కాశీభట్ల సుబ్బయ్యశాస్త్రిగారి యధ్యక్షతక్రింద ఉపాధ్యాయ పండితపరిషత్తుయొక్క వార్షికోత్సవము 6-5-30 వ తేదీని జయప్రదముగా జరిగెను. కార్యక్రమము నమసరించి సభ రెండుదినములు జరుగవలసియున్నను, దేశ కాలపరిస్థితుల ననుసరించి యొక్కదినమే సంగ్రహముగా జరుపబడినది. సుమారు నలుగురు పండితులూక్రమ సమావేశమయి, ఇదివఱ కెన్నడును నీటి స్వల్పసంఖ్య హాజరయి యుండలేదు.

కార్యక్రమ నివేదనములో రు 204-15-9 పైను నిల్వ యున్నదనియు, నాడు సభలో వేంకటరామా అడ్కో యేలూరువా రిచ్చినది రు 116లు కలిపి రు 320-15-9లు నిల్వ గలదనియు, ప్రభుత్వమువారికి, మండల విద్యాకాళాధికారుల యభిప్రాయములు సంపాదించినతరువాత వానితో రాబోవు సంవత్సరము డిప్యూటీమను పంపించెదమనియు నింకను బంతులు పరిమత్తున కనేకవిధములు సాయ మొసర్చువలసియున్నదనియు దెలుపబడినది.

సభాధ్యక్షులు, సారంభోపన్యాసమున, పాఠశాల పండితులగీతాలు, పరిక్షలు, ప్రశ్నోత్తరములు, పతనీయ గ్రంథములు మున్నగువి విపులముగా చర్చించి యంతయు గంభీరముగా నుపన్యసించిరి. బ్రహ్మశ్రీ మల్లాది నూర్యనారాయణశాస్త్రిగారు పండితులమాటల; వారి యెడల గల లోపములను వివరించుచు పండితులదలమునై కమత్తుముగలిగి వర్తించునూ యంతటికార్యమై సాధింపగలగుదని ప్రబోధించిరి. ఆసభకు ముగిసి తీర్మానములు గావించబడినవి. ఆసభలో వెంకటరామా అడ్కో రు 1, రామా అడ్కో వారును, తమ ప్రచురణ గ్రంథములను బ్రబుచ్చించి నమూనా ప్రతులు విరివిగా పంచివేట్టిరి. రాబోవు సంవత్సరము పరిమత్తు పాలకొల్లున కాహ్వానింపబడినది.

విద్యాక దేవరకొండ రామజోగి శాస్త్రి.

కర్నూలుసభ

ఖద్దరు ప్రచారము.

కొండరెడ్డికి భటులు పురమంతయు తిరిగి వీధివీధులకును పోయి ఖద్దరు విస్త్రముల నమ్ముచున్నారు. ఒక నెలగా నీవిధముగ ఖద్దరు ప్రచారము జరుగుచున్నది. కర్నూలు స్వదేశీ సహకార భండారమునందు ఖద్దరుస్త్రములన్నియు నయిపోయినవి. వచ్చినది వచ్చినట్టే ఖద్దరుగడ్డ లమ్ముడు పోవుచున్నవి. పోలీసువారు ఖద్దరుస్త్రము విక్రయభటులనుగూర్చి పట్టుడనియు, వారెందుల కటుచేయుచున్నారో తెల్పుడని యడుగురు వారికి తొందర కల్గించు చున్నారు.

విశేషములు

ఆత్మపణీయములగు తంతులను పంపకాడదని యీ యూరి తంతి కార్యాలయమునకు ప్రభుత్వపు టుత్తరువు విచ్చినది. ప్రతితంతిని పోపుచున్న చూడవలసి వచ్చుటచే తంతులను పంపుటలో నాలస్యము కలుగుచున్నది.

మహాత్ముని నిర్బంధము

6 వ తేదీ సాయంత్రము మహాత్ముని నిర్బంధవార్త పురమంతయు నతివేగమున వ్యాపించిపోయెను. వెంటనే అంగడులు కొన్ని మూసినేయబడెను. 7 వ తేదీనాడు సంపూర్ణ పాఠశాలము జరిగెను.

శ్రీయ్యత ఉప్పలూరు శివరామయ్యగారు ఉప్పురమ్మ, మనకు స్వరాజ్యము కావలయునా అక్కరలేదా, ఖద్దరుమద్యపానము మున్నగు విషయములనుగురించి మాట్లాడిరి. తర్వాత అక్కరల్లి సాహెబుగారు మాట్లాడిరి.

కర్నూలు, మే 9.-మ. రా. రా. శ్రీ వి. నారాయణమూర్తిగారు ఈక్రింది తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి.

“కర్నూలు పురజన సమావేశమువారు మహాత్ముగాంధి గారిని వారి నిర్బంధ ప్రవాస సందర్శన నభినందించుచు, వారి యాద్యమమునకు తమ సానుభూతి తెల్పుచు విదేశీస్త్ర బహిష్కారమునందు ఖద్దరు ధారణమునందు మద్యపాన నిషేధమునందు వారికి పూర్తిగా సహాయముచేయ తీర్మానించుచున్నారు.”

తీర్మానము ఏకగ్రీవముగా సంగీరింపబడెను. అంతట అధ్యక్షునికిని తదితరోపన్యాసకులకును వందనములతో సభ ముగించబడినది.

(ఒకవిలేఖరి)

గాంధీ-కృపాళినిగార్ల సంభాషణములు

ప్రస్తుత దృశ్యమును గూర్చి మహాత్ముని అభిప్రాయము

(శ్రీ. ప్రెస్ తిలకవార్త)

కరాచీ, మే 12:- ఈనెల 5 తారీఖున మహాత్ముడు ఆరే ప్రజలకు పూర్వము కొన్ని గంటలక్రిందట ఆచార్యకృపాళిని గారు మహాత్మునితో ముచ్చటించియుండిరి. ప్రస్తుత దృశ్యమును గురించి మహాత్ముడు యభిప్రాయమును దిద్దినట్లు తెలిసికొనుటకుగాను శ్రీ ప్రెస్ తిలకవార్త కృపాళినిగారివద్దకు బోయి ముచ్చటించిరి.

నిర్మాణ కార్యక్రమము

ప్రస్తుతము దేశములో నుండు పరిస్థితులు దౌర్భాగ్యమును మహాత్ముడు దృష్టాంతముగా చూపెను. తన నేనానాయకులు చెరసాలలో పెట్టబడుదురని గూడ యెరింగియుండెను. యువకులు ఉత్సాహపూరితులుగా నున్నందున నిర్మాణకార్యక్రమమును కొనసాగించుటకు వారు పరితపించుచున్నందున మహాత్ముడు సంతుష్టమును వెల్లడించెను. యువకుల ఉత్సాహమును శ్రేయస్కరముగా నట్లు చేయుట దేశములవిధియని వారు తెలిచిరి. హెచ్చునూలును తయారుచేసి, ప్రతియింటను రాట్నమును ప్రతిష్ఠించునట్లు మనముచేయవలెనని మహాత్ముడు తెలిపెను. నిరాడంబరజీవితముగలిగి ప్రతివారు సత్కార్యము లుండవలసినవిధముగా నుండవలెనని వారు చెప్పిరి. ప్రతివారు తమపాత్రలను తాము శుభ్రముచేసి, కఠినప్రయత్నములగు వ్యాపారములలో, సైనికులవలె నిమగ్నమై యుండవలెను. నియమనిగ్రహము లున్నచో జనులు ధృవముని మహాత్ముడు తెలిపెను. ప్రతివారిని ప్రభుత్వమువారు ఆరెప్పుడేయరనియు, సాధారణులపై పోలీసులు దౌర్జన్యమును ప్రయోగించెదరనియు మహాత్ముడుచెప్పెను. పోలీసు లవలించి చుపడతి నే ప్రజలవలంబించరాదని మహాత్ముడు చెప్పెను. ఖడ్గము ఉత్పత్తి, కల్పంక్షుల పిక్కెటింగు, తాటిచెట్లను కొట్టి నేయుట యిత్యాది నిర్మాణకార్యక్రమమునందు సత్కార్యములు నిమగ్నమై యుండవలెనని మహాత్ముడు చెప్పెను. కేవలము స్త్రీలే వీనిని కొనసాగించవలెననికాదు బీహారు సంయుక్తరాష్ట్రములలో స్త్రీలకు పురుషులగుడ తోడ్పడవలెను. ప్రతిరాష్ట్రము తనకు యోగ్యమనితోచిన చట్టములను ఉల్లంఘించవచ్చునని మహాత్ముడు తెలిపెను. బీహారులో చాకి దారులను, మధ్యపరగణాలలో అటవీపక్షులను ఉల్లంఘించవలెనని మహాత్ముడు తెలిపెను.

దర్శనదాడి

దర్శనదాడి పనులు మన కావలసినంతయందీకి పనియుండునని మహాత్ముడుచెప్పెను. ప్రతిసలమునుండి కాంతిసైనికులచేటికి పోవలసియుండును. దర్శనదాడి యింకొక గూఢాభాగురురంతము జరుగవచ్చునని వారు చెప్పిరి. నిర్మాణకార్యక్రమముచేయుట వారు చెరసాలకు పోవలసిన యవసరములేదు. ప్రస్తుతము దేశములో ప్రబలింప ఉత్సాహమును నిర్మాణకార్యక్రమమునకై వినియోగింపవలెను.

ఖడ్గరూప మోనము

విదేశీవస్తువుల దుకాణములను, స్వదేశీవస్తువుల విక్రయింపునుగూర్చి తనయనుభవములను చెప్పగా మహాత్ముడు కృపాళినిగారితో నిట్లనిరి:- పిక్కెటింగు సంపూర్ణముగా ఫలింపకపోయినను స్వదేశీభావమును పెంపుచేయుటకు పిక్కెటింగు సాయకారి యగును. ఖడ్గరూప చాలహెచ్చుగా తయారు చేయుటవలననే విదేశీవస్తువు బహిష్కారము సాధ్యమగును. ఇన్నోవేషన్లకుండు తక్కువ మేము నేయమని మిల్లుదారులు అంగీకరించినచో లాభముండును. అంతకు తక్కువ నేంబరు బట్టలన్నియు మనము రాట్నము లుతోనేసికొనవచ్చును. ఈవిషయమై నేను బీర్గాగారితోడను, నేట్ అంబాలాలో సారాభాయిగారితోడను ముచ్చటించితిని. వారిద్దరు నేనుచెప్పినది వల్లెడిచిరి. ఇతరమిల్లుదారులును నన్ను తమవస్తువులముడు మానమైన బట్టకు యింతధరలు పెట్టితిమని తెలిపి ప్రజలు జాతీయసేవకులకు సాయముచేయరు. వైగా వారిని ప్రతిఘటించుకావున ఇన్నోవేషన్లకు తక్కువ నేయమనియు సరసముగ ధరలను పుచ్చుకొనిపోవుటకై ఉపయోగించు కొనవలెనని తెలిపినట్లున్నది. రాట్నము నూలు హెచ్చుకొనిది స్వదేశీ ఉద్యమము ఫలింపదు. అప్పుడు సామాన్య ప్రజలను పూసపుచ్చుటకు సానకాశము కలుగును. అనుచుమియు తీర్మానించుటవలననే జపాను లాంకపైరు పోటీకి మనము ఆగ గలుగుదుము.

(శ్రీ ప్రెస్)

Parker Duofold DESK SETS advertisement featuring an image of a pen and descriptive text in Telugu.

Authorized Parker Service Stations M. Husson Ali & Sons, Bunder Street, Madras

బొంబాయిమిల్లుయజమానుల ప్రకటన

మిల్లుబట్టలధరలను నియమించువిషయమై ఆలోచన బొంబాయి, మే 12:- మిల్లుబట్టల ధరలను నియమించు విషయమై ఈరోజుసాయంత్రము బొంబాయిమిల్లు యజమానులొక ప్రకటనగావించినారు. ఆ ప్రకటనలో యీ క్రింది విషయములు కలవు. స్వదేశీ ఉద్యమమువలన బట్టలధరలు పెరిగిపోవడం చూడవలెనని చాలమంది నాకు తెలియజరిచిరి. ఈ విషయమై ఈ సంఘాధ్యక్షుడు చాలమందితో సంప్రదించెను. అందులో ముఖ్యులు భారత వాణిజ్య సంఘమువారు. ఈ సంఘమువారు స్వదేశీవస్తువులను ప్రోత్సహించుటకు ఒక ఉపసంఘమును నియమించిరి. ధరలు సాధారణముగా నుండునట్లు మేము పర్యవేక్షణములను గావించెదము. బట్టలు కొనువారి శ్రేయమును మిల్లు యజమానుల శ్రేయమును రక్షింపబడవగాని ఈ పరిశ్రమకు లాభము కలగనేరదు. ధరలు పెరిగి పోవడం చూచుటకు 1. మిల్లుయజమానులు తమధరలను ప్రచురించెదరు. ఇదివరకుగూడ ప్రచురింపబడుచుండెను. కాని అవి చాలమందికి తెలియదు. ఇప్పుడు బహుజనులకు తెలియనట్లు ప్రచురింపబడును. 2. ధరలలో భేదమును విచారించి, యెవరైనా హెచ్చులాభములు పుచ్చుకొనుచున్నారని సంఘమువారికి తెలిసినచో ఆరంభియింతులను సంఘమువారు విచారించురు. ఇంక ప్రస్తుతపరిస్థితులవిషయము. ప్రస్తుతము మిల్లులలో చాలగడ్డ నిలువయుండుటచే ధర చాలతగ్గవచ్చును. ఇప్పటి ఉద్యమమునకును 1905 సంవత్సరపు స్వదేశీయద్యమమునకును భేదమున్నది. అప్పుడున్న మగ్గుములు యిప్పుడున్న వాటిలో మూడవవంతుకూడ లేవు. కావున అట్లే ధర పెరిగి పోవలసివచ్చెను. ఈ మూడువారములలో జనవరి, ఫిబ్రవరి ధరలకు, అనగా చాలచవత ధరలకు అమ్ముటకై, స్వదేశీవస్తువులను వ్యాపింపజేయుటకు సంఘమువారు చాలపద్ధతులను ఆలోచించుచున్నారు. ఈవిషయమై సంఘమువారు త్వరలో నింతొక ప్రకటనగావించురు.

ఆంధ్రరాష్ట్రము ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణగారికి ఏడాదిశిక్ష

వివిధనగరములలో క్రొత్త అరెస్టులు గుంటూరు మే 12:- క్రియుతులు ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణగారు, జి. వి. పుష్పయ్యశాస్త్రిగార్లు నేడుదయము మంగళగిరిలో సబుమేజిస్ట్రేటు శేషమ్మగారియెదుట విచారింపబడిరి. ఉప్పుపట్టుము 74 సెక్సును స్వల్పంఘించి క్రిమిలు ప్రాసీ జరు కొడు 117, 148 సెక్సుల ప్రకారము నేరముచేసినట్లు కేసుచేయబడెను. మోసకూడును సాక్షులు ముగ్గురు విచారింపబడిన పిదప నిరుత్సరమును చెరి యొకవత్సరము కఠినశిక్ష విధించబడెను. లక్ష్మీనారాయణగారికి 1 తరగతి సౌకర్యములను పున్నయ్యశాస్త్రిగారికి 2 తరగతి సౌకర్యములను నిశ్చయింపబడిరి. ఇరువురను రౌజునుండి జైలులు నకు గొంపోయిరి. ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణగారు వెడలుచున్నపుడు "కద్దరు ద్వారా స్వరాజ్యమును సంపాదించి దౌర్జన్యరహితముగనుండు" డబ్బీ సంకేతము దెలిపిరి.

క్షత్రియనాయకుల అరెస్టు

గుంటూరు, మే 13:- మంత్రివారిపాలెంలో నిన్నను మంత్రేన వెంకటరాజు మంత్రేన వెంకటరామరాజు, కంకిపాటి రంగరాజు, మంత్రిన సుబ్బరాజు పెనుమచ్చ రామరాజు, గోపాలరాజుగార్లు క్షత్రియ నాయకులను అరెస్టు చేసిరి.

వీరు తాటిచెట్ల గెలలను సరకుచుండిరి. వారి విచారణ శిక్షల వివరము యింకను తెలియరాలేదు. నిన్నరాత్రి జరిగిన సభలో గుంటూరు తాలూకాబోర్డు ఉపాధ్యక్షులను ఆర్. గుంటుపల్లి వెంకటప్పయ్యగారు ఉద్యమమునందు చేరినట్లు ప్రకటించిరి. అరెస్టుయిన నాయకులపై క్రొత్తవారు వచ్చుచున్నారు. (స్వ. వి.)

బందరులో క్రొత్త అరెస్టులు

మచిలీపట్నం, మే 13:- మానికొండ సత్యనారాయణ శాస్త్రిగారు, తాటికొండ వీరభద్రయ్యగారు, కాకి నాధుని వీరమల్లయ్యగారు, తిక్కనంపన్నయ్యగారు, గోనుగుంట్ల కుబ్రూర్ శాస్త్రిగారు నేడుదయమున అరెస్టు చేయబడిరి. నిన్నను ఉప్పుసత్యాగ్రహ మొనర్చినందుకు అరెస్టు చేసి సబు జైలులలో నుంచిరి. (స్వ. వి.)

50 మంది ఉప్పుజేయుట

మచిలీపట్నం, మే 12:- నేడు మహారు 50 మంది వాలంటీరులను ఎక్కువగ ఉప్పు జేయుటకు సముద్రతీరమునకు వెడలిరి. వీరు తెచ్చి పొయ్యిలమీద మరిగించి ఉప్పు తయారగుచుండగ సరి-లు ఇనప్పెట్లరు కృష్ణమూర్తి నాయుడుగారును, సాల్వ ఉద్యోగులను కొందరు జవానులతో వచ్చి కుండలను పగులగొట్టిరి. అచ్చట చేరిన జనమంతయు కాంతముగ నుండిరి. స్త్రీలు గూడ వచ్చిరి. పిమ్మట విదేశీవస్తువులను దహనపరచి అందరును వెడలిపోయిరి. స్వామి తత్వానందుగారు యిచ్చట మగ్గుపాన నిషేధప్రచారమును చాల తీవ్రముగ జరుపుచున్నారు.

ప్రభుత్వమువారి నిర్బంధనిధానమును ఖండించుచును, మునిసిపలు ఉద్యోగులు కద్దరు ధరించవలెనని కొరచుచుమునిసిపలు సభలో తీర్మానము ప్రతిపాదించుటకు తురగా నరసింహరావుగారు నోటీసు బంపిరి. దీని ఫలితము గూర్చి ప్రజలు ఆసక్తితో వేచియున్నారు.

(స్వకీయవిలేఖరి)

టి. పి. ఆళ్వారుగారి అరెస్టు

మచిలీపట్నం, మే 13:- ఉప్పుసత్యాగ్రహ మొనర్చినందుకు టి. పి. ఆళ్వారుగారిని కూడ అరెస్టుచేసి సబుజైలుల నకు గొంపోయిరి. ఉదయం 8-30 గంటలకు సబుమేజిస్ట్రేటుగారు ఇతర వాలంటీరులతో బాటు ఇతరగూడ విచారించిరి. పోలీసు ఉద్యోగుల సాక్ష్యము గ్రహించెను. ముద్దాయిల తరపున సాక్షులు గలరా యని యడగలేదని అందరు చెప్పిరి. పశ్చాత్తాపము దెలిపెదరా యని యడుగ లేదనిరి. ముద్దాయిలను ఉప్పుపట్టుము 74 సెక్సును, పీసలుకొడు 148 సెక్సు ప్రకారము శిక్షింపనెంచిరి.

తీర్పు నిలుపుచేయబడెను. (స్వ. వి.)

స్వదేశీ ప్రచారము

చెన్నపురి స్త్రీల ఉద్యమాభిమానము

స్త్రీ సతిగారిచే రాష్ట్ర పుతరగతులు

ప్రారంభించుట

చెన్నపురి స్త్రీల ఉద్యమాభిమానము... కజ్జి... స్త్రీలకు... ప్రారంభించిరి.

స్త్రీమతి లక్ష్మణరావుసతిగారు ప్రభుత్వమున మాట్లాడు... స్త్రీలకు... ప్రారంభించిరి.

స్త్రీమతి అమ్మకొండగారు:— మాట్లాడుచు స్త్రీ... స్త్రీలకు... ప్రారంభించిరి.

స్త్రీమతి హిల్టావుడ్ సతిగారు:— మాట్లాడుచు స్వదేశీ... స్త్రీలకు... ప్రారంభించిరి.

స్త్రీయత హృషీకేశవర్యగారి సతిగారు:— మాట్లాడుచు... స్త్రీలకు... ప్రారంభించిరి.

సానిక వార్తలు

స్వామి రామలింగ సమాజము:— చిత్రాపాల్వ... స్వామి రామలింగ సమాజము.

చిత్తూరుమండల సమరసంఘము:— చిత్తూరు... చిత్తూరుమండల సమరసంఘము.

కీ॥ శే॥ గోటవిద్యార్థ సభా రామరావుగారు:— తిరువకమరూర్... కీ॥ శే॥ గోటవిద్యార్థ సభా రామరావుగారు.

రాకపోకలు:— వి. యల్. యతిరాజ్ గారు నేటి... రాకపోకలు.

పాలు అప్పాస్వామిగారు నగర సినిమాలో... పాలు అప్పాస్వామిగారు.

సర్. సి. వి. రామస్వామిఅయ్యర్ గారు ఉదకమండల... సర్. సి. వి. రామస్వామిఅయ్యర్ గారు.

చెన్నపురిలో సత్యాగ్రహము

సత్యాగ్రహ ఆశ్రమమును మరల సోదాచూచుట... చెన్నపురిలో సత్యాగ్రహము.

మదరాసు, మే 12:— నిన్న సాయంకాలము 5 1/2 గం... మదరాసు, మే 12.

కీ॥ శే॥ పి. ఆనందాచార్య వారి సతిగారు:— కీ॥ శే॥ పి. ఆనందాచార్య వారి సతిగారు.

కీ॥ శే॥ రామ బహదూర్, పి. ఆనందాచార్య వారి సతి పి. రుక్మిణి అమ్మగారు నిన్న రాత్రి కీల్నాకునందు పార్వ్యపు... కీ॥ శే॥ రామ బహదూర్.

పార్లమెంటు సభ్యుని మరణము... పార్లమెంటు సభ్యుని మరణము.

లండన్, మే 13:— గ్లాస్కోపట్టణమున జాకీబ్ టిల్లీ (పార్లమెంటు సభ్యుడు) మెదడులో గముచే మరణించిరి. (రూటరు)

రాజ్యముచేసి నంతదనుక దేశసంపద యంతయు దేశమునందే నిలచెననియు, దేశీయవృత్తు లెవ్వియును నశింపలేదనియు, బ్రిటిషుపరిపాలనారంభమునుండియే దేశీయవృత్తులు, కళలు, విద్యలు, వాగరిత సర్వము నశించెననియు, ఒకపూట తిండికి లేని ఏనుకొట్ట పోదర దేశీయులకన్న వస్త్రము లాసంగవలెననిన ప్రతిస్త్రియును నూలువడికి ఖద్దరు ధేధరింప దీక్షవహింప వలెనని పలికిరి.

స్త్రీమతి కజ్జిసతిగారు మాట్లాడుచు భారతస్త్రీలకు రాష్ట్రముపై మాలువడుకుట ప్రప్రథమధర్మమనియు, బిడ్డలను కని పెంచెడి స్త్రీలకు తమ వస్త్రముల తాము తయారుజేసికొనుటయందు గల యభిమానమును ప్రశ్నేకించి చెప్పవలసినపని లేదనియు, దేశమాతృమున కీమాత్రము తోడ్పడుటావశ్యకమని పలికిరి.

అసలు బంగారు నగలకు వీకంసి చబిల్ దాన్ అందు సన్స్

నీనుకమలములు, నగలవర్తకులు... అసలు బంగారు నగలకు.

112, 113 వైనాబజారులోడ్డు, మద్రాసు... అసలు బంగారు నగలకు.

మదరాసు జెయిలు విశేషములు

వల్లూరి రామారావుగారికి ప్రత్యేక బంధన... మదరాసు జెయిలు విశేషములు.

మదరాసు, మే 13:— మదరాసు జెయిలులో యిప్పటికి రాజకీయ ఖైదీలు చాలమంది చేరిరి. వీరు గాక బందరు నల్లజండాకేసు ఖైదీలు ఇరువురును, తిరుచినాపల్లినుండి వచ్చిన రైల్వే కుట్రకేసు ఖైదీలు నల్లగురును గూడగలరు. రాజకీయ ఖైదీలలో తెలుగువారి సంఖ్యయే యెక్కువగ నున్నది. తిరుచినాపల్లినుండి రాజగోపాలాచారిగారు గూడ ఇచ్చటికి రప్పించబడిరిని యిదివరకే జరిగియున్నాము. జెయిల్స్ ఇన్ స్పెక్టరు జనరలుగారు 11 వ తేదీన యీ జెయిలును జూచి ఖైదీల స్థితిగతులను గూర్చి విచారించిరి. వీరు అందరిని చూచి ముచ్చటించుచు, ప్రసంగవశమున నీ రాజగోపాలాచారిగారిని ఎట్లున్నారని యడుగగ, “ఇచ్చట మమ్ము మనవ్యూహములవలె జూచుట లేద”ని చెప్పిపట్టు తెలియుచున్నది. తిరుచినాపల్లినుండి ఏల వచ్చితిరి, తిరిగిపోయెదరా యని ఇన్ స్పెక్టరు జనరలుగారు ప్రశ్నింప, ఏల రప్పించికో నాకు తెలియను. బహుశః నాకు చాలా యెక్కువ పలుకుబడి కలదని అధికారులు ఇట్లు చెప్పియుండునని ఆచార్యగారు బదులు చెప్పిరి. ఇచ్చటి జెయిలు అధికారులచర్య సంశ్లేషికముగ లేదని ఆచార్యగారు అధికారులకు నచ్చజెప్పిపట్టు తెలియుచున్నది.

నల్ల జెండాలకేసుపై వీరు నల్లూరి రామారావుగారు తమకు ఒంటినిండ్ బట్టను, ఇతర బి: తరగతిపై ఏల కిచ్చునట్లే యిచ్చుని కోరగా అధికారులు నిరాకరించిరి. ప్రస్తుత విచ్చి చెడ్డలను కట్టనిరాకరించినందున, రామారావుగారిని చేతులు గొట్టు గొట్టుతో కట్టి అరడండాలలో నిలువజేసిన శిక్షను గూడుకోజాలు విధించిరిని తెలియుచున్నది. నిన్నటికి గూడుకోజాలుమీగి నెను. తిరిగి రామారావుగారు చెడ్డలుస్తులను నిరాకరించినందున మరల గూడుకోజాలు అట్టిశిక్ష విధించిరి.

శంకరు అను చోలింగవల్లూరు సత్యాగ్రహి ఖైదీ ఆహారనిరసన ప్రతిఘటనను, వీరికి బలవంతముగ ఆహారమును బహుగూర్చి అధికారులు యోచించుచున్నారు.

ఖైదీలు దుర్భరస్థితియందున్నారనియు తెలియుచున్నది

చెన్నపురి పత్రికల వైదాడి

ఒకసూచన... చెన్నపురి పత్రికల వైదాడి.

ఉదకమండలం, మే 12:—“చెన్నపురి పత్రికలపై పత్రికాశాసనము ననుసరించి చర్యజరుపవలెనా అక్కరలేదా అను విషయము త్వరలోనే తేలగలను” అని మాప్రత్యేకవిశేషి తంతివార్త సంపెను. (మదరాసు మెయిలు)

భీమవరం

భీమవరం, మే 12:—ఇచ్చట 11 వ తేదీ ఉప్పుసత్యాగ్రహమునకు ప్రత్యేకముగ నిర్ణయించబడినది. చాలంటిరులు ఊరిలో అన్ని వీధులందు తిరిగి విదేశవస్త్రములమూలలను వహించిరి. దిరుగుమద్రునుండి ఉప్పునీరు తెచ్చి గాంధీచావులో ఉప్పు తయారుజేసిరి. సాయంకాలము 5 1/2 గంటలకు బహిరంగ సభజేసి, అరెస్టయిన వాయకులు వంక నూరికొత్తై, విద్యున్న పంతులుగార్లును అభినందించుచు ఉపన్యాసము లాసంగవలెను. విదేశవస్త్రముల దహనముతో సభ ముగిసెను. (ఒకవిశేషి.)

న్యాయవాదులపై దాడి

మహిమ హేంద్రరాయగారిని సస్పెండుచేయుట... న్యాయవాదులపై దాడి.

మైసూర్, మే 12:— మహాత్ముని ఆరెస్టుచేసినందులకు ఆనాడు కోర్టుకురావందులకు మైసూర్ న్యాయవాదులలో యేవను ప్రెసిడెంటు రాయగారిని జైల్లాజడ్జి సస్పెండుచేసెను. (ఫీ. టె.)

భోపాల్ బీగంగారి మరణము... భోపాల్ బీగంగారి మరణము.

భోపాల్, మే 12:—నిన్నటిదినము కలనలు బాట్, డా. ఆస్కర్ మేజరు రాజమునగారు భోపాల్ బీగంగారికి ఆపరేషను చేసిరి. నేటిదినము ఆమె మరణించెను. మరణించుటకు పూర్వము భోపాల్ నవాబు అగు తన కుమారుని దగ్గరకు పిలిచి ఆశీర్వదించి “నేనీ ప్రపంచమున వదిలిపోవుచున్నాను. ప్రజల నందరిని నీకు అప్పజెప్పివున్నాను” అని చెప్పిరి.

జయపురం, మే 12—నీజస్పీరాజీయ విషయములం
దు యింనుక నెరుకపడియున్నను గాంధీ మహాత్ముని ఆశ్చర్యసం
దర్శనమన హార్తాల్ జయప్రదముక జరిగెను. హులబజారు, కాఫీ
హాల్ బల్లగుడ మూయబడినవి. సుమారు 2000 ఓంది భజనల
తోను గాంధీవలముతో ఊరేగిరి. (ఒక విలేఖరి)

రాజప్రతినిధిగారి ప్రకటన

రాజప్రతినిధిగారు రాజకీయ పరిస్థితుల గూర్చి గావించిన ప్రకటనము మామూలు విషయములనే ఏకరువు పెట్టుచున్నది. అంతయుగాని భారతదేశ పరిస్థితులను గ్రహించి, వానిని చక్కబఱచు సంకల్పమును ప్రకటనము చేయుచున్నది. బ్రిటీషువారి విధాన మెప్పటివలె నిలిచియున్నదని చెప్పిన మాత్రాన ప్రయోజన ముండదు. హిందూ దేశమున జనించిన గాఢస్వాతంత్ర్యాభిలాషను రాజప్రతినిధిగారు గుర్తింపనంతవరకు వీరు జాతీయోద్యమ స్వభావమును గ్రహింపజాలరు. కాంచుటే బిలు సమావేశము ఎప్పుడు జరుగునని ఎవరును పరితపించుట లేదు. మాళవ్యా, కేల్కార్లు ప్రభృతులు గూడ దీనిని బహిష్కరింప నెంచిరి. కాంగ్రెసు పక్షమువా రెవరును దీనియందు పాల్గొనరు. వాణిజ్యసంఘములు గూడ దీనియందు పాల్గొనజాలవు. ఇంతయేల, మహాత్ముని ఇతర రాజకీయనిర్బంధితులను విడువనంతవరకు ఏకత్వమునందలి ప్రాజ్ఞు లయినను కాంచుటే బిలు సమావేశమునందు పాల్గొని ఆత్మగౌరవమును వమ్ముజేసికొన జాలరు. కాంచుటే బిలు సమావేశము అట్టోబరు ఇరువదవ తేదిన జరుగు నని రాజప్రతినిధిగారు ప్రకటించిరి. కాని, మితవాదులు గోరినటుల అధినివేశ స్వాతంత్ర్య విధానమును తయారుజేయుట కిది గూడు నని రాజప్రతినిధిగారి వ్యవహారమును వాగ్దానము జేయలేదు.

కాంచుటే బిలు సమావేశము సైనుకుమిషను, రిపోర్టు నాథారము జేసికొనునని విదితమగుచున్నది. ఇట్టివైఖరి ఏకత్వమువారి నయినను తృప్తి పరుపజాలదు. కాంచుటే బిలు సమావేశమున అంగీకారము కుదిరినను, తాము దానికి సవరణలను ప్రతిపాదించి, పార్లమెంటుసభవారి అధికారమును నిలిపెద మని, వికటరులునుగా రింతకు ముందు జెప్పియుండిరి. అందుచే నీ సమావేశము కేవల సలహాసంఘముగ పరిణమించును. భారతీయులు వెడలి మొరబెట్టుకొనుట కవకాశ మొనగబడునుగాని, వారి స్వయంనిర్ణయ స్వాతంత్ర్యపు హక్కు గుర్తింపబడదు. నూతనప్రకటనము గావించి, క్రొత్త సమాధాననియమములను ప్రకటింపవలయునని మితవాదులు కొందరు గోరుచున్నారు. అట్టి పని జరుగగూడదని, పీలుప్రభువుగారు ఎలుగెత్తి చాటుచున్నారు. కన్సర్వేటివు ప్రతికలు వీరి వైఖరిని బలపరచుచున్నవి. లేబరుపక్షప్రభుత్వమువారు కాత్తిన్యమును సద్భావమును గలిపి యవలంబించుచున్నందులకు, నౌడే ప్రెము ప్రతిక సంతృప్తి జూపు

చున్నది. ఈ సమయమున లేబరుపక్షవా రధికారమున నుండుటయే మేలయ్యెననియు, వీరు ప్రతికూల పక్షముగ బనిచేయుచున్నచో, లేబరు గండ్రగోళము జేసెడివా రనియు, యీ ప్రతిక తలంచుచున్నది. ఈజిప్టునమస్యపట్ల లేబరు ప్రభుత్వము ధైర్యమును జూపుచున్నదట. హిందూదేశముపట్ల గూడ అట్టి ధైర్యమునే జూపునని, యీ ప్రతిక ఆశించుచున్నది.

కన్సర్వేటివుల ఆశలను లేబరు ప్రభుత్వము వారు సఫలపరచెద రనుటకు సందియములేదు. భారతీయులకు మాత్రము వీరివైఖరి ఎట్టి ఆశను గలిగింపజాలదు. ఇర్విను ప్రభువుగారి నూతనప్రకటనము వలన ప్రజల కెట్టి యుత్సాహము గలుగజాలదు. భారతీయ నాయకులు తరుణావకాశమును జారవిడిచి రనియు, తాము మాత్రముహిందూదేశమునకుమేలు చేయ నెంచితిమనియు, ఇర్విను ప్రభువుగారు ప్రకటించుట చోద్యము. గాంధీమహాత్ముడు ఇంతవరకు రాజప్రతినిధిగారికి పెక్కు అవకాశముల నిచ్చిరి. కాని, వానినన్నిటిని, రాజప్రతినిధిగారు జారవిడిచి, మీదమిక్కిలి గాంధీ మహాత్ముని నిందించుట, విచిత్రము. మహాత్మునితో మొదట నేకీభవించని, వి. జే. పటేలుగారుగూడ, రాజప్రతినిధిగారి వైఖరి గాంచి నిరాశ జెంది, తమ అధ్యక్ష పదవికి రాజీనామా నిచ్చియుండుట జూచిన, మహాత్ముడు సరియగు మార్గము దొక్కెనని విదితమగుచున్నది. భారత శాసనసభలో ముఖ్యసభ్యులు రాజీనామా నిచ్చియుండుట, యందుకు ప్రబలనిదర్శనము. పండిత మాళవ్యాగారు గావించిన ప్రకటనమునందు, తీవ్ర నిర్బంధప్రయోగమువలన, సమాధానావకాశమును ప్రభుత్వమువా రెటుల గోల్పోయిరో, స్పష్టపరుపబడెను. మహాత్ముని, ఇతర ప్రధాన నాయకులను నిర్బంధించినపిమ్మట, రాజప్రతినిధిగారు వారై నిందారోపణ చేయుట పాడిగాజాలదు.

కారాగ్రహమున నున్న మహాత్ముడు వీరికి జవాబు చెప్పదగినస్థితిలో లేరనుట తధ్యము. అట్టితరి, మహాత్మునివైఖరిని ఖండించుట అప్రకృష్టముగ తోషకమానదు. లాహోరు కాంగ్రెసు సభా తీర్మానము రాజప్రతినిధిగారి కాశ్చర్యము గలిగింపనవసరము లేదు. కలకత్తా కాంగ్రెసుసభలో పూర్ణ స్వరాజ్యతీర్మానము గావించవలయు నని, ప్రతినిధులు పట్టుదల సూచియుండ, గాంధీమహాత్ముడు జోక్యము దీసికొని, మరియొక సంవత్సరమువరకు వేచియుండి, ఆలోచన అధినివేశస్వాతంత్ర్యము లభింపనిచో, మరుసటి కాంగ్రెసుసభలో పూర్ణ స్వరాజ్య తీర్మానమును గావించవచ్చు నని, హితవొనగియుండెను. కలకత్తా కాంగ్రెసుసభ తుదకు మహాత్ముని తీర్మానమును సంగీకరించెను. యవజనుల కీ తీర్మానము నమ్మితముగ లేకుండెను. లాహోరు కాంగ్రెసుసభ గూడుముందర, గాంధీమహాత్ముడును పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారును, రాజప్రతినిధిగారి కవకాశ మిచ్చిరి. కాంచుటే బిలు సమావేశ నిర్ణయమును బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారుగాని, ఇండియా ప్రభుత్వమువారుగాని బలపరచుటకు హామీ నొనగ వలయునని కోరిరి. అందుకు పీలు లేదని, రాజప్రతినిధి గారు రినిరి. కాంచుటే బిలు సమావేశము, నిరర్థకముగ పరిణమించుట, దేశనాయకుల కిష్టము లేకుండెను.

అంతకు పూర్వము గూడిన సర్వపక్ష నాయకుల సభలో రాజకీయ నిర్బంధితుల విడుదలయు, అధినివేశ స్వాతంత్ర్య విధానము తయారుచేయబడు నను వాగ్దానమును కోరబడెను. కాంగ్రెసు నాయకులే ఏక సర్వపూ జోలు మితవాదనాయకులు గూడ ఈ నియమముల సంగీకరించిరి. కాంచుటే బిలు సమావేశము బూటకమని మహాత్ముడు గ్రహించినతోడనే వేరొక మార్గము లేక లాహోరు కాంగ్రెసు సభలో పూర్ణ స్వరాజ్యమును ప్రకటించి దానిని చేరుటకు మార్గముల సరయవలసి వచ్చెను. ఇటుల జరుగునని జూడయినను నూహింపగలదు. రాజప్రతినిధిగారి సంగతి నూహింపజాలకుండుట వింతయగుచున్నది. ప్రాయశః లాహోరు కాంగ్రెసుసభ వెనుకటికపథమును మఱచు నని పాలకు లెంచియుండురు. బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు ప్రసాదించ దలచిన వరములను హిందూ దేశమునందలి ప్రజ లెవరైనను నిరాకరించియుండుట దురదృష్టమని రాజప్రతినిధిగారు విచారించుచున్నారు. కాని ఎండమావుల గాంచి నీరవిభ్రమించుచుదినములు తొలగినవి. భారతీయులు స్వరాజ్యమునకు కొరవడు సంస్కరణములను వాంఛింపరని తెలిసిన విషయమే. అట్టితరి నిరర్థకపు ఏర్పాట్లతో భారతీయులను సంతృప్తి పరుపనెంచుట కన్నను వ్యర్థ కార్యము వేరండదు. ఇంకను 1917 సంవత్సర ప్రకటనమునే రాజప్రతినిధిగారు పేర్కొనుట చోద్యము. దీనిని దేశము నిరాకరించి చాలకాలము గడచినది. భారతీయులకు గావలసినది తక్షణ స్వరాజ్యముగాని అంతరములచేతను పరీక్షలచేతను నిర్ణయింపబడు స్వరాజ్యముగాదు. స్వరాజ్య సంపాదనకు, మహాత్ముడు సత్యాగ్రహసాధనమును నిరూపించెను. సమాధానావకాశములన్నియు తొలగిన పిమ్మటనే, వీరిట్లు గావించినటులకు సందియములేదు. హార్డింజ్ ప్రభువుగారును, గోక్షేగారును మహాత్ముడు దక్షిణాఫ్రికాలో నవలంబించిన పద్ధతులను కొనియాడి యుండిరి. అట్టి పద్ధతులనే హిందూదేశము అవలంబించుచున్నపుడు, వానిని నిరసింపుట కెట్టి కారణము గనుపింపదు. పండిత మదనమోహనమాళవ్యాగారు గూడ సత్యాగ్రహోద్యమమును, సక్రమమైన ఉద్యమ మని సమర్థించిరి. మహాత్ముని యుద్యమము మూలమున, ఆహింసా వాతావరణము చాలవరకు కాపాడబడెనని, సర్ ఇబ్రహీం రహీంతుల్లాగారు చెప్పియుండిరి. కొన్ని ప్రదేశములలో జరిగిన దౌర్జన్యమునకు సత్యాగ్రహ మేమాత్రము కారణము గాదు. పోలీసువారి చర్యలు ప్రజలలో నావేశము బుట్టించెను. కాని మొత్తముమీద ఈ యుద్యమము అద్భుతనిగ్రహమును కనుబఱచెనని, ఎల్ల రంగీకరింపక తీరదు. రాజప్రతినిధిగారి సంగతి సంగీకరింపక, మహాత్ముని నిందించుచున్నారు. లా-ఆర్డరులనిమిత్తము నిర్బంధములను బూనవలసివచ్చెనని, వీరు చాటుచున్నారు. ప్రభుత్వనిర్బంధవిధానమును రాజప్రతినిధిగారు సమర్థించినవిధము భారతీయులలో నెట్టి విశ్వాసమును బుట్టించజాలదు.

స్వరాజ్యసంపాదనకై పాటుబడుచున్నవారందరును నిర్బంధింపబడిన పిమ్మట, రాజప్రతినిధిగారు కాంచుటే బిలు సమావేశపు తేదిని ప్రకటించుట, హాస్యాస్పద మగుచున్నది. ప్రధాన నాయకులు వెడలకుండ, కాంచుటే బిలు సమావేశమునందు

పాలకులు ఎవరితో సమాధానపడ దలచిరో తెలియదు. మహాత్మునితో సమాధానపడు డని, అమెరికానుండి గూడ ఎచ్చరికలు బయలుదేరుచున్నవి. గాంధీమహాత్ముని నిర్బంధించుటచే, మిగిలిన నాయకులతో సమాధానము గావించుకొనుట సులభ సాధ్య మగునని, మాంఛెస్టరు గార్డియను పత్రిక దెలుపుచున్నది. కాని, మహాత్ముని వదలి ఇతర నాయకులతో సమాధానపడుట దుర్లభ మనియు, ఒకవేళ నది జరిగినను ప్రజ లిట్టిసమాధానము నామోదించ రనియు, బ్రిటీషుపత్రికలు గ్రహించుట మేలు. గాంధీ మహాత్ముని సుశీలమును నిరసించుటయే, బ్రిటీషు పత్రికలు పనిగ బెట్టుకొనినటుల, సి. యఫ్. ఆంధ్రాసుగారు దెలుపుచున్నారు. ఇట్టి ఆరోపణలకు ప్రత్యుత్తర మొనగుటకే, ఆంధ్రాసుగారు "మహాత్మునిభావము" లను గ్రంథమును ప్రచురింప బూనిరి. మహాత్ము డీసమయమున హిందూ దేశమునకే గాక, ప్రపంచమున కంతకును మహోపకారము గావించుచున్నాడని, త్వరలో వెలువడక మానదు. వారిపై మోపబడుచున్న అపనిందలు నిరాధారము లని తేటతెల్లమగును.

సత్యాగ్రహోద్యమమును ప్రారంభింపక పూర్వము మహాత్ముడు తన పదుకొండు మరతులను దెలిసి, రాజప్రతినిధిగారికి మరియొకయవకాశ మిచ్చెను. దానినిగూడ వీరు విడనాడిరి. ప్రస్తుతప్రకటనమునందు వీరు లా-ఆర్డరులో విషయమును ముచ్చటించిరేగాని భారతీయాభిలాషలను సఫలపరచెడి ఆశ జూపించుటలేదు. ఇట్టిస్థితిలో నిర్బంధవిధానమే ప్రభుత్వమువారికి కేరణ్య మగుటయు, ప్రజలలో మరింత నిరాశ ప్రబలుటయు వింతగాదు. బ్రిటీషు పత్రికా విలేజీకులు ఇంకను ఎక్కువ తీవ్రనిర్బంధములను విధింప గోరుచున్నారు. డెయిలీ టెలిగ్రాఫ్ పత్రికా విలేజీకులగు అమర్ట్ బాట్ లెట్టుగారు దేశములలోని సత్యాగ్రహసంఘముల నన్నిటిని అక్రమ సంఘము లని ప్రకటించి, వానిని విచ్ఛిన్నపరచిన గాని, హిందూదేశమున శాంతి ప్రబలదని తెలిపిరి. ఇట్టిచర్యలన పరిస్థితు లింకను విషమమై అశాంతి త్వరితగతి వ్యాపించునను సంగతిని వీరు గ్రహించుట లేదు. వీరికోర్కె వంగదేశములో నప్పుడే సఫలము గాంచుచున్నది. మిడ్నపురము జిల్లాలోని నాల్గు సత్యాగ్రహసంఘములు అక్రమము లని క్రిమినలు లా సవరణ చట్టముక్రింద ప్రభుత్వమువారు ప్రచురించిరి. ఈ చట్టము సత్యాగ్రహ సంఘములకు వర్తింపదను వాగ్దానము విఫలపరచబడెను.

డెయిలీ హెరాల్డుపత్రికకు జార్జిస్టోకోంబుగారు పంపినవర్తమానముమాత్రము భిన్నాభిప్రాయమును దెలుపుచున్నది. కాంగ్రెసుమహాసభ దేశమునందెల్ల శ్రేష్ఠమగు రాజకీయ సంస్థయని వీరు చాటిరి. కాంగ్రెసు పలుకుబడి రానురాను వృద్ధి యగుచున్నదని గూడ వీరు చాటిరి. నేడు సాధ్యమయిన పరిష్కారము లేకటికి సాధ్యపడకపోవచ్చునని, వీరు మందలించు చున్నారు. నాయకుల నిర్బంధము హిందూదేశమునందద్భుతోత్సాహమును జనింపజేసెననియు, కారాగృహము నున్నను వెలుపల నున్నను, గాంధీమహాత్ముని రాజకీయ నైతిక శక్తి అద్భుతమనియు, ఇతడు చాటుచున్నాడు. స్టోకోంబుగారు సత్యమును గ్రహించి రనుటకు సందియములేదు.

కాని, యిట్టిహింసాపాతపును బ్రిటీషుప్రభుత్వము వారు ప్రస్తుతసమయమున పాటించెద రని తోచదు. సైమను కమిషను రిపోర్టులోని చారిత్రక గము జూను పదియవతేదినాడును, కమిషనువారి సిఫార్సులు జూను ఇరువదిన్నావ తేదినాడును ప్రచురింపబడునని, ఇండియామంత్రిగారు కామన్సుభలో ప్రకటించిరి. రౌండుటేబులు సమావేశము గూర్చిన ప్రకటనగాని, సైమనుకమిషను గూర్చిన ప్రకటనగాని, భారతీయుల నెట్టి తృప్తిని గలిగింపజాలవు. భారతీయులు ఆత్మవిశ్వాసముతో స్వశక్తి నాధారపరచి కొని పనిచేయుచో వారికోర్కెలు నేడుగాకున్న రేపయినను సఫలము గాంచకమానవు.

ఆంధ్ర దేశ నిర్బంధములు

ఆంధ్రదేశమున పేరెన్నిక గాంచిన నాయకులెల్లరును నిర్బంధింపబడి రని చెప్పవచ్చును. గుంటూరులో నికను మిగిలియున్న ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణ, గుళ్లపల్లి పున్నయశాస్త్రిగార్లపై చెరియొక సంవత్సర కఠినశిక్ష విధింపబడెను. లక్ష్మీనారాయణ గారు సాంఘికసంస్కరణము నిమిత్తమును, సారస్వతాభివృద్ధికొరకును, నలిపిన నేవయే వారిని ఆగ్రధులశాశ్వతశత్రుత్వజ్ఞతకు పాల్పడజేయుచున్నది. వారు నిర్వహించుచున్న శారదానికేతన సంస్థ, స్త్రీలయభ్యుదయముపట్ల వారికి గల గాఢాభిమానమునకు నిదర్శనము. రాజకీయరంగమున, వీరిదివర కొకసంవత్సరము కారాగృహశిక్ష ననుభవించిరి. వీరిపుడు రెండవమారు మరెయొక సంవత్సరము శ్రీకృష్ణజన్మస్థానము నలంకరించుచున్నారు. ప్రకటనాధికారియగు గుళ్లపల్లి పున్నయశాస్త్రిగారును రెండవమారు కారాగృహమునకు బోవుచున్నారు. క్షత్రియప్రముఖులును, కాంగ్రెసుసముఖులును, గుంటూరుజిల్లాబోర్డుసభ్యులునగు మంధెన సుబ్బారాజుగారు నిర్బంధింపబడిరి. మద్యపాననిషేధప్రచారమునందు పాల్గొనుచున్న వాలంటీరులు పలువురు, గుంటూరు కృష్ణాజిల్లాలలో నిర్బంధముల పాలగుచున్నారు. ఏలూరు తాలూకా బోర్డు అధ్యక్షులును, మండల కాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శియగు బందా వియ్యన్నగారు తొమ్మిదిమాసములశిక్షకు పాత్రులయిరి. విద్యార్థిదళ నాయకులగు వంక సూరిశాస్త్రిగారును సంవత్సరశిక్షకు పాత్రులయిరి. బందా వియ్యన్నగారు ఏలూరు తాలూకా బోర్డును జాతీయసంస్థగ నొనర్చి, జాతీయవిద్యార్థివృద్ధికిని, నిర్మాణకార్యక్రమమునకును తోడ్పడుచు ఇతర బోర్డులకు మార్గము జూపిరి. కృష్ణామండలమున మానికొండ సత్యనారాయణ, తత్వానందస్వామి, గోనుగుంట్ల సుబ్రహ్మణ్యచెట్టి, కాశీనాథుని వీరమల్లయ్యగార్లు మున్నగువారికి తొమ్మిదిమాసముల శిక్ష విధింపబడెను. ఇట్టి ఆంధ్రముఖ్యుల నిర్బంధములవలన కాంగ్రెసు ఉద్యమము క్షీణించునని తలంపవీలు డదు. ఆంధ్రదేశమున జనసామాన్యము స్వాతంత్ర్య సక్తిచే ప్రేరితు లగుటచే, తమట్టుదలను విడువరని తలంపవచ్చును.

దేశోద్ధారక విశ్వదాత కాశీనాథుని

నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు

కారాగృహవాసము

నేటికి ఇరువదిమూడు దినములు

నిర్బంధింపబడినదినము 21-4-1930

డాక్టరు కిష్టూగారిశిక్ష

డాక్టరు కిష్టూగారికి మూడు సంవత్సరముల కఠినశిక్ష విధింపబడినటుల నేటివార్తలు తెలుపుచున్నవి. మూడు నేరముల క్రింద, మూడుశిక్షలు వరుసగ విధింపబడెను. కిష్టూగారు లాహోరు కాంగ్రెసుసభకు ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షు లని తెలిసిన విషయమే. వీరు జాతీయవాదులగు మహమ్మదీయ నాయకులు. ఈకోటిలోజేరిన డాక్టరు ఆలం, జఫర్ ఆలీఖాను గార్లుగూడ కార్యరంగమునుండి తొలగింపబడిరి. ఇట్టి కఠిననిర్బంధములు, పంజాబులోని మహమ్మదీయులలో గాఢ మగు దేశస్వాతంత్ర్యాభిలాషను పెంచుటకు తోడ్పడుట న హా జము. మహమ్మదీయమతసంఘములలో ప్రసిద్ధిగాంచిన జమయీకుల ఉలేమా సంఘమువారు కాంగ్రెసు ఉద్యమము నామోదించుట చూడ, హిందూ మహమ్మదీయాభిప్రాయము ఏకమయ్యెననుటకు సందియములేదు. ఈ సంవత్సరమున దేశమందంతటను బుక్రీడువండుగ శాంతముగ జరిగిపోవుట, నూతన జాతీయభావవ్యాప్తికి ప్రబలనిదర్శనము.

బెంగాలు గవర్నరుగారి ప్రకటనము

రాజప్రతినిధిగారి ప్రకటనము వెలువడినపు డెల్లను బెంగాలు గవర్నరుగారి ప్రకటనము గూడ వెలువడుట మామూలయినది. ఇండియను అసోసియేషనువారికి జవా బిచ్చుచు బెంగాలు గవర్నరుగారు సత్యాగ్రహోద్యమమును నిరసించి, బెంగాలు ఆర్డినెన్సును పత్రికల ఆర్డినెన్సును, సమర్థించిరి. ఇట్టి ఆర్డినెన్సులు తొలగవలయు ననిన, సత్యాగ్రహోద్యమము నణచివైచు ప్రయత్నములకు వ్యక్తులును సంఘములును తోడ్పడవలెనని రవర్నరుగారు కోరుచున్నారు. అంతియగాని, మూలకారణములను గ్రహించి వానిని నివారించు మార్గమును చూపుట లేదు. బెంగాలు గవర్నరుగారి ప్రకటనము, ఏపక్షమువారి నయినను తృప్తిపరచు నని తోపదు.

"హిందీపంచి"

కలకత్తాలో ప్రచురింపబడిన "హిందీ పంచి" పత్రిక ప్రభుత్వమువారు ధరావతును గోరుటమూలమున ప్రకటనమును మానివైచినను, పత్రికా సంపాదకునివై రాజద్రోహనేరము మోపబడి రెండు సంవత్సరముల కఠినశిక్ష విధింపబడెను పత్రికా నిర్వాహకులను రెండు విధముల శిక్షించుట ఎంత కఠినమో యూహింప వచ్చును. బెంగాలు గవర్నరుగారు డార్జిలింగునందు పత్రికాశాసనమును గూర్చి పత్రికా నిర్వాహకులతో సంప్రతింపరని వార్తలు దెలుపుచున్నవి. కాని, యిట్టి సంప్రతింపులవలన పత్రికాస్వాతంత్ర్యనిరోధము తగ్గునని యూహింపజాలము.

మునులోనిగారి ఎచ్చరిక

మునులోనిగారి రిటేవల గావించిన ఎచ్చరిక, శాంతిక్షణమునకు తోడ్పడునని తోచదు. ఇట్టి ప్రాస్తులకు మధ్య రాజీ గురువకుండుటచే, నౌకా సమస్య ఇరగదను చిక్కులలోనే యున్నది. ఇట్టి తన నౌకలను పెంచుచో, మిగిలిన జాతులగుడ తమ నౌకల సంఖ్య నింకను బెంచుకొనవలసివచ్చును. మూడుజాతుల ఒకరినొకరి ఇందు కవళాక మిచ్చుచున్నది.

చెన్నపురిలోని ఇటీవలి సంభవములు

అనధికార విచారణసంఘమువారి నివేదిక

లాటిల నువయోగించుట కెట్టియవసరము నుడియుండలేదనుట

చెన్నపురి, మే 12:— ఏప్రిలు 22, 25 తారీఖుల నాడు చెన్నపురిగఱముల జరిగిన సంభవములగుర్తి విచారణ సంఘములకు చెన్నపురి మహాజనసభవారు శ్రీయుతులు టి ఆర్. రామచంద్రయ్య, పశ్చిమ సోమనందర, ఎం. బాలసుబ్రహ్మణ్య మొదలయ్యారు గార్లు విచారణసంఘమును నియమించి యుండిరి. ఈసంఘమువారు సాక్ష్యమును గైకొని యాక్రింది నివేదికను సమర్పించియున్నారు.

నివేదిక

1930 సంవత్సరం ఏప్రిలు 22 వ తారీఖు నాడు నూ, 25 వ తారీఖునాడునూ, సత్యాగ్రహంతోనూ, ఇతర పురజనులతోనూ పోలీసు వైఖరిపై దృష్టిపెట్టినట్లు, టి. ఆర్. రామచంద్రయ్య, పశ్చిమ సోమనందర, ఎం. బాలసుబ్రహ్మణ్య మొదలయ్యారు గార్లు విచారణసంఘమును నియమించి యుండిరి. ఈసంఘమువారు సాక్ష్యమును గైకొని యాక్రింది నివేదికను సమర్పించియున్నారు.

అసలుప్రశ్న

బలప్రయోగమునకు అవసరముగాని, ఏమైనను న్యాయముగాని యుండినా? బలప్రయోగ యంతనకు పోలీసువారిచర్యలు కాసనసమ్మతములగునా? అసలుప్రశ్నయిదే.

ఇందుకు సంబంధించిన శాసనము

మద్రాసుపోలీసుచట్టము(1888 సంవత్సరపు మూడవశాసనము (41 వ సెక్షన్ యారీతియిస్తుంది:—కమిషనరుగాని, అతని యధికారముక్రింద పాడ్ కాన్స్టేబుల్ వాడైనా పైహాదాగల నేపాలోనున్నదొగిగాని, అప్పటిప్పటి, అవసరమైనప్పుడెల్లను, పబ్లిక్ రోడ్లందును, వీధులందును, జనులుచేర్చిగలిగిన యితరసలముందును జరుగు సమావేశము, పూరేగింపులు, యారీతినుండవలయునని నిర్ణయింపవచ్చును. ఆపూరేగింపు లేవారమున, శేషమయమునజరుగవచ్చునో దెలుపవచ్చును. పుర వీధులందును, జనులుచేర్చి యితరసలముందును శాంతిక్రమముల కాపాడవచ్చును. మేనాచింపబడిన సమావేశములను, పూరేగింపులును జరుగునపుడు రాకపోకలకు యడ్డుకలుగకుండుటకు తగిన ఏర్పాట్లు గావించవచ్చును. మతాలయములవద్ద ప్రార్థనసమయములందును, రోడ్లుమొదలగు స్థలములందు జనులు క్రికిరిసి యున్నపుడును, రాకపోకలకు అడ్డుకలుగు యితరపరిస్థితుల యందును శాంతిక్రమముల కాపాడవచ్చును. వీధులలో మంగళ వాయిద్యము నాయించుటకు లైసెన్సులొసంగుటకును, మరతలలేర్పరచుటకును యాయుధ్యోగములకు యధికారము గలదు. ప్రజలక్షేమమున, శాంతినికాపాడుటకు నెట్టియూరొగింపునైనను, సమావేశమునైనను, కమిషనరు నిషేధింపవచ్చును. పైన సూచించబడిన యుత్తర్యలను శేరైనను ప్రతిఘటించినగాని, మిరినగాని, లైసెన్సుయొక్క మరతులను మిరినగాని, శేరగుడ ని నిర్ణయింపబడిన మిదట నూరురూపాయిలకు పైబడిన జరిమానా చెల్లింపవలసియుండును."

127 సెక్షన్, ఒకటవభాగము:—అక్రమపు గుంపులను, ప్రజాశాంతికి భంగము కలిగించునదియని తోచు విడుదల కన్న సమగ్రమైన ముఖ్యములగు గుంపులను, చెదరిపోవలయునని మేజిస్ట్రేటులను, పోలీసుస్టేషన్ కధికారియగు యుధ్యోగము చెదరయినగాని యాజ్ఞాపింపవచ్చును. వెంటనే చెదరిపోవు యట్టిగుంపులలోనివారి విధియయియున్నది.

128 వ సెక్షన్:—“అజ్ఞాపింపబడిన ఏగుంపునకు చెదరిపోక పోయినయెడలను అట్టి అజ్ఞాపింపబడిన యగుంపు చెదరిపోకుండుటకు పట్టుబట్టియున్నదను నూచనలగనపించిన యెడలను రాజదానిపట్టాములయందునూ, తదితర స్థలములందునూ, మేజిస్ట్రేటులను, పోలీసుస్టేషన్ అధికారులను యట్టిగుంపులను బలప్రయోగముచే చెదరగొట్టవచ్చును. మరియు, సార్వభౌమిని నైస్యమునగాని, 1869 వ సంవత్సరపు ఇండియా వాలంటీరు అట్టుప్రకారము వాలంటీరు దళమునకుగాని జేంది యట్టిహాదాలో వర్తించుచుండని యెయ్యకవ్యక్తి నైనను యట్టి గుంపులను చెదరగొట్టుటకుగాని అవసరమయినచో వ్యక్తులను కాసనములప్రకారము యగుంపులను చెదరగొట్టుకొనను, యగుంపులలో చేరియుండు వ్యక్తులను ఎరెస్టుచేయుటకుగాని, నిర్బంధించుటకుగాని, సహాయమునరింపవలయునని విధిగా కోరవచ్చును”

ఊరేగింపులును, సమావేశములను యారీతిగా జరుగవలయునని నిర్ణయించుటకు పోలీసు కమిషనరుకు పాడ్ కాన్స్టేబులునకు పై యంతర్ధానం పోలీసు యుధ్యోగములకును పోలీసుచట్టము 41-వ సెక్షన్ క్రింద యధికారమున్నను పూరేగింపులను సమావేశములను కొన్ని పరిస్థితులలో నిషేధించుటకు కూడ నాతనికి యధికారమున్నను అక్రమపు గుంపులగాని మరియు గుంపునైనను గాని చెదరగొట్టుట కా యుధ్యోగములకు యా సెక్షన్ క్రింద పధికారములేదు. ఆ సెక్షన్ ప్రకారము గావించబడిన యుత్తర్యలను మిరినవారికి 100-0-0 రూపాయలకు మించని జరిమానాకీడు విధింపబడి యున్నది.

కమిషనరునకు గుంపులను చెదరగొట్టు నధికారము లేదు

అక్రమపు గుంపులను ప్రజాశాంతిని భంగపరుపగలరై విడుదల గాని అంతకు మించిన సంఖ్యగలవారిని గాని గలిగినట్టి గుంపును చెదరిపోవలయునని యాజ్ఞాపించుటకు ప్రతి మేజిస్ట్రేటునకును పోలీసుస్టేషన్ అధికారిని క్రిమినలు ప్రాసీజరు కోడునందలి 127, 128 సెక్షన్లు యధికార మొసంగుచున్నవి. గుంపులలోనివారాయాజ్ఞను లక్ష్యపెట్టకపోయినచో దానిని చెదరగొట్టుటకు 128 సెక్షన్ నా యుధ్యోగములకు యధికార మొసంగుచున్నది.

క్రిమినలు ప్రాసీజరుకోడు సెక్షన్ 1 విభాగము 2 ప్రకారము కలకత్తా చెన్నపురి బొంబాయి నగరములలోని కమిషనరులకు యా చట్టమునందలి యేభాగమును, వ్యతిరేకముగా నేదియయినను శాసించబడియున్నగాని వర్తింపజూదు.

క్రిమినలు ప్రాసీజరుకోడులో కమిషనరుకు వర్తించు సెక్షన్లు యేవయినను నన్న నవి, 83, 85, 86 లే. కావున, నూచింపబడిన సెక్షన్లలో ఫేర్లోనబడిన సమావేశములను చెదరగొట్టుటకు చెన్నపురియందలి కమిషనరున కీ సెక్షన్లక్రింద యధికారములేదని తేలుచున్నది.

అయినను, పైన సూచించబడినట్లుగా, మేజిస్ట్రేటులకును, పోలీసుస్టేషన్ అధికారులకును నట్టి యధికారముగలదు. అట్టి గుంపులలో చేరియున్నవారిని అరెస్టుచేయుటకును, నిర్బంధించుటకును యా యధికారులకు 128 వ సెక్షన్ క్రింద పధికార మున్నది.

సత్యాగ్రహములు అహింసావ్రతబద్ధములు

ఎట్టిపరిస్థితులలోనైనను బలప్రయోగమునకు బూనకూడదని సత్యాగ్రహము ప్రమాణముగాగనియున్నారనుటయు తాము నిర్బంధింపబడినపిమ్మట సాత్వికనిరోధమైనను గావించుకూడదనియనుము వారికి గలదనియు నెల్లరకును బాగుగా విదితమే. ఏరును దీనినికాదనజాలరు. ఒకవేళ క్రిమినలు ప్రాసీజరుకోడు 127 128 సెక్షన్లలో నుడువబడియుండినట్టిగుంపులను అక్రమపుగుంపులను సత్యాగ్రహముల చెందియుండినని వొప్పుకొనినను వారిని చెదరగొట్టవలయునని మిరుఎరెస్టుచేయబడితిరి అను చెందుము క్కలను పోలీసువారు నడివియుండిన జాలెడిది. వారు వెంటనే చెదరి ఎట్టియధ్యంతరమున లేక తానాకు నడిచెనెల్లెడివారు, పిమ్మట వారిని ప్రాసీజరుకోడుచేయవలయునని నిర్బంధములే. ఆగుంపులయందలి సత్యాగ్రహాత్మకతయెడగూడను నిట్లె వర్తించియుండవచ్చును. ప్రజలకును సత్యాగ్రహములకును కఠినాపాయము కలుగ నట్టివిధమున సంఘించుట పోలీసువారి విధియైయుండెను. సత్యాగ్రహములను ఎరెస్టుచేయుటకు యధికారముగల ప్రయత్నము జరుగుటయు సహ్యుడి విఫలమగుటయు తలసించియుండిన పోలీసులు ప్రజలను బాగ్రత్తనుని పెచ్చరించుట యుచితము. ఈరెండును విఫలమైనచో బలప్రయోగ మవసరమయిన ప్రశ్న యుద్ధయింపవచ్చును.

ఈవిషయమునకు సంబంధించిన తీర్పులు
పైన సూచించబడిన సెక్షన్లను చెన్నపురి వైఖరి వారి తీర్పుకటియు (ఇం. లా. 8. 21 మద్రాసు 249, ప్రభుత్వము సబ్బనాయక్) నూ యభిప్రాయమున కనుగుణ్యముగ నున్నవి. ప్రధానన్యాయమూర్తి సర్ ఆర్. కాలిస్సుగారును న్యాయమూర్తి పెచ్చర్లగారును మేము పేర్కొనిన సెక్షన్లను దృష్టిపథమున బెట్టికొనియే తమ తీర్పులో నీ క్రిందిసంగతులను వి యుండనోపు:—

పోలీసువారి వలంబింపవలసినపద్ధతి

పోలీసు చెదరిపోవలయునని మొదటి ఖెదియాజ్ఞపించుట యు వారట్లు చేయక పోవుట యు తటస్థించిన పిమ్మట నాగుంపు అక్రమమైనదియిపోయినదని, ప్రాసీజరుకోడు వారే యొప్పుకొనుచున్నారు. ఇది నిజమేయినను, గుంపు చెదరిపోవుట కొప్పుకొనకపోయినను, పోలీసువారి విధి యేమన, గుంపునకు నాయకులని తోచువారిని యెరెస్టుచేయుటయు, దానివలన గలుగు పరిణామమును గుర్తించుటయు కాని, యిట్లుచేయుట కెట్టి ప్రయత్నమును జరిగినట్లు మాకు గన్పట్టుటలేదు. ఇంతేకాదు, “చేతులలో కోత నిలుపవచ్చు విముల్లస తుపాకులతో కాల్చెడు” మనియెనను పోలీసు-పెచ్చరించియుండలేదు. పోలీసుల కెట్టి దెబ్బలను తగలలేదనట గమనింపదగినదై యున్నది. పైననూ చింపబడిన పరిస్థితులను గురించి, మొదటి ముద్దాయియు, రెండవముద్దాయియు హత్యాపరాధము నొసరించినటులు మా కావంతయు సంతోషములేదు.”

బలప్రయోగముయొక్క పరిమితినిగూర్చి చర్చించుచు, పైన్యామువారులు బోవెన్ ప్రభుని యీ క్రిందిమాటలను ఆమోదించున్నారు.

బలప్రయోగముయొక్క పరిమితి

“అక్రమపుగుంపును దేనినైనను చెదరగొట్టుటలో బలప్రయోగ మెంతవఱకు జరుగవలయు ననునది యగుంపుయొక్క గుణమునబట్టి యుండును. ఏలనన, పరిస్థితులకును, లక్ష్యమునకును ననుగుణ్యముగ బలప్రయోగమే నెల్లపుడును జరుగవలయును.”

ఇంకను న్యాయమూర్తి తీర్పు నుడియియున్నారు:— “వ్యక్తులను, ఆస్తులను సంరక్షించుటకు మాత్రమే, మనుష్యులను చంపుటపాడియగును. చెదరగొట్టినగాని, యపాయకరమని పించు ఆల్లరిగుంపును చెదరగొట్టుటలోనూ యట్లు ప్రాణములను గొనవచ్చును.”

చట్టములలో విధింపబడిన యితరమార్గములు పనికిరానపుడే, గుంపులను చెదరగొట్టుటకై బలప్రయోగమును చేయుటకు పోలీసుల కధికారము సంప్రాప్తించును. మేము దర్బాపు జేయుచున్న సభాసమల విషయములో, పోలీసులు ఎరెస్టులు జేయలేదనటయు బలప్రయోగమునకు మునుపు ప్రజలను పెచ్చరింపలేదనటయు నిర్వివాదాంశములు.

భారతసంఘమునకు బెంగాల్ గవర్నరు ప్రత్యుత్తరము

(అసోసియేటెడ్ ప్రెస్)

కలకత్తా, మే 12:—ఇండియన్ అసోసియేషన్ వారు గావించిన విన్నపమునకు ప్రత్యుత్తర మొసంగుచు బెంగాల్ గవర్నరు దార్జిలింగునుండి ఒక లేఖను తత్సంఘాగ్రహణకు పంపినట్లు తెలుపుచున్నది. ఈసంఘమువారు కాసనోల్లంఘనోద్యమము సక్రమాభివృద్ధికి, శాంతియుతమైనట్టియు, సవ్యమైనట్టియు మార్గముల స్వరాజ్యసంపాదనకును ప్రతిబంధకమని తెల్పియుండిరి.

కాసనోల్లంఘన మవలంబించువారి యభిప్రాయము లెట్టివైనను వారి ప్రచారముచే క్రమమైన అభివృద్ధిని అటంకపరుచుటయందు నిమగ్నై యున్నవారి యత్నమును ప్రతిఘటించుటకు ప్రెస్ ఆర్డినెన్సు, బెంగాల్ ఆర్డినెన్సు యొక్కయున్నవని ఆయన చెప్పుచున్నారు. సత్యాగ్రహము జరుగముగాంచి రేని భారతసంఘమును రక్షించుటకు దౌర్జన్యము అవసరమై యుండుననిగూడ వారు తెలుపుచున్నారు. చిట్టగాంగు దురంతములను ఉదాహరణగా చెప్పుచు నిట్టిస్థితులలో సాధారణచట్టముల ఫలవంతముకావని వారు చెప్పుచున్నారు. ప్రస్తుతము దేశములో నుదయించిన స్థితిగతులను ప్రతిఘటించుటకు ప్రతి భారతీయుడును రాజప్రతినిధియై నుండవలెనని వారు కోరుచున్నారు. గౌరవముగ రాయబార పద్ధతివలన స్వాతంత్ర్యము సంపాదించు పద్ధతిని వదిలివేసి యిట్టి పద్ధతుల నవలంబించుట దేశావగతదాయకమని వారు తెలుపుచున్నారు. సాంత్య పద్ధతివలన రాజకీయాభివృద్ధియందు మార్గమును ప్రతిపాదించుచున్నారు. రాజప్రతినిధియు, బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమునాగును ఇటులే తెలిపియుండిరి.

ధర్మనదాడి-త్యాజీగారి ప్రకటన

ఇది దాడిగాదు. మా సొత్తును మేము తెచ్చుకొనే దముగాని పనులసొత్తును దొంగిలించుటలేదు. నవసారి, మే 12:—“మేము ధర్మనకు వెళ్ళుటను దాడి యని యనగూడదు. మే మచటనున్న జాతీయలను మును తెచ్చు కొనుటకు వెళ్ళుచున్నాముగాని దొంగిలించుటకాదు. అచట ఉప్పుచేయుచున్న స్వదేశీయులను ఆగ్నేలకు ఉప్పుఖరీదు నిచ్చె దముగాని దొరతనమువారికి పన్నునుమాత్రము చెల్లింపము. కావున మహాత్ముడు చేయదలచినది దాడికాదని వివేకముకల వారందఱును గ్రహింపజాలకపోరు” అని త్యాజీగారు నాతో చెప్పిరి. (శ్రీ ప్రె. వి.)

త్యాజీగారి అరెస్టు

హరటాలు ఊరేగింపులు

జలల్వారు, మే 12—జలల్వారులలోను నవసారిలోను నేడు హరటాలు ఊరేగింపులు జరిగినవి. నేడు సాయంకాల ము జలల్వారులలో బహిరంగసభ జరిగినది. ఆ సభలో కస్తూరి బాయిగారు డాక్టరు కందుకూరిగారను రంగిల్వారు కపాడి యాగారును మాటలాడిరి. అ. పె.)

సూరతులో హరటాలు

నేడు ఉదయమున 10 గంటలకు యీ వార్త తెలిసినది. వెంటనే దుకాణములన్నియును మూసివేయబడెను. (శ్రీ. ప్రె.)

కలకత్తా కార్మిరేషను సభ విరమింపబడుట

కలకత్తా మే 12—నేడు త్యాజీగారి గౌరవాధ్యక్షులు కలకత్తా కార్మిరేషనుసభ విరమింపబడెను. తీర్మానమునకు పాల్పా ట్టులు ప్రతిపాదించుటకు మహమ్మదీయులు తలపడుటకును సుందీరి. (అ. ప్రె.)

దుకాణము లన్నియు

మూయబడుట

కాటను-పేరు మార్పులు మూయబడుట

బొంబాయి, మే 12:—త్యాజీగారిని అరెస్టుచేసినందున కాటను మార్పులును పేరు మార్పులును నేడు మూసివేయ బడెను. దుకాణములన్నియును మూసివేయబడెను. త్యాజీగారు బోరాజాతి మహమ్మదీయుడు గాన నిచట బోరామహమ్మ దీయులలో సంఘటనను అధికమైనది. ఈ తెగవారిలో నేడు చాలమంది వలంటీరులుగాచేరిరి. శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారి ఆజ్ఞకాగానే బొంబాయినుండి 50 మంది వలంటీరులు ధర్మనకు బయలుదేరెదరు. దేవిగారి పుడు అలహాబాదులో నున్నాడు. లేపటి కివటికివచ్చెదరు. వార్త తెలియగానే దుకాణములన్ని యు మూయబడెను. (అ. ప్రె. స్పె.)

ధర్మనదాడికి మరల సన్నాహము

ఉంలూడి గ్రామమున గొప్పసంచలనము

బుల్వారు, మే 12:—మొన్నటి నుండియును యీ గ్రామమునందు తీవ్రసంచలనము ప్రారంభమైనది. ఈ గ్రామము డొంగ్రి యినుపదారికి కడుచేరువగానున్నది. అబ్బునుత్యాజీ గారిని అరెస్టుచేసిన వార్త నిన్న తెలియగానే ప్రతి ప్రైయి నులోను ప్రజలు విస్తారముగా నిటకు రాసాగిరి. మొత్తము 800 మంది వలంటీరులు దాడిపలుపుటకు సిద్ధమైరి. 800 మంది పోలీసువారుగూడ డిప్టీ మాజరింపెండెంటు నాయకత్వము క్రింద ఆయుధపాణులైవచ్చిరి. శ్రీమతి సరోజినీగారు వచ్చు పరకును మణిలాలగారిగారు నాయకత్వము వహించిరి.

నేడు ఉదయమున ప్రార్థనలు కాగానే మణిలాలగారు ఉపన్యసించుచు 15 వ తేదీని విధిగా దాడి జరపబడునని తెలిపిరి. అహుదాబాదునుండి నరవారి పొరెఖుగారును యిమా సాచాబు బామజీగారును గూడ నిచటికివచ్చిరి పొరెఖుగారు గూడ ఉపన్యసించిరి. (శ్రీ ప్రె.)

గాంధీమహాత్ముని సహకారియగు

కృష్ణదాసుగారిని బహిష్కరించుట

వంగరాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారి ఉత్తరువు

కలకత్తా, మే 12—గాంధీ మహాత్మునితో కలసి పని చేసిన కృష్ణదాసుగారు తమలకు రాగా 12 గంటలలోపుననే అటనుండి వెళ్లిపోవలెనని ఉద్యోగ లాజ్ఞాపించిరి తెలిసినది. (శ్రీ. ప్రె.)

అబ్బునుత్యాజీగారి కేసు విచారణ

నేడు వుదయమున జలల్వారులలో ప్రారంభమగుట జలల్వారు, మే 12:—నేడు వుదయమున సబు డివిజ నలు మేజిస్ట్రేటు యెదుట విచారణ ప్రారంభమైనది. పత్రికా విలేఖరులను గూడ కోర్టులోకి పోనీయలేదు. కోర్టుపట్టును పోలీసుభటులను కావలెపెట్టిరి.

ఒక్కొక్కకొట్టులో 10 మందిని పెట్టుట

“ఒక్కొక్కకొట్టులో 10 మందిని పెట్టుటవలన పగలే ఊపిరాడకుండ నున్నది. రాత్రి మేము బయటపరుండుటకు యే ర్వాటు చేయువలెను. మేము పోలిపోము.”

అని ప్రాథమిక నాల్గవేళాయిగారు కోర్టులో తెలిపిరి. మీరు జయిలనుపరంట్లకు తెలియజేయుడని మేజిస్ట్రేటు తెలిపెను.

వలంటీరుల స్టేటుమెంటులు

1. “నా తలపగులొట్టుడుగాని నాకు విడిపైరు వేయ వలదు.” అని ఒక వలంటీరుచెప్పెను.

2. స్వరాజ్యమువచ్చువరకును నే నిటులనే చేయుచుం దును. అని మరియొకరు తెలిపిరి.

3. ఈ గాంధీమహాత్ము డేర్పరచిన యీ ఆక్రమసంఘ మున నేనుగూడ నొక సభ్యుడనుగా నుండగలు గుటకంటె నధికమగు గౌరవము మరియొకటి లేదని ప్రాథమిక వాల్లి దేశాయిగ రనిరి.

4. మీతండ్రివేళమనగా గాంధీజీ అని విన్నవండిరి.

5. నన్ను వదలిపెట్టగానే తక్షణమే నేను మరల ధర్మ నాకు వెళ్ళగోరెదను అని 16 యేండ్ల వయసుగల యొక కళా కాల విద్యార్థి యనెను.

6. నాకు కఠినత తమమకు శిక్షను వేయుడు అని మరి యొకడనెను.

7. మమ్ములను అరెస్టు చేయుటచే మేము ధన్యులమైతి మి, ఇదియే మేము చేయదగిన నేప అని యొక ప్రాథమిక చెప్పెను.

కన్ను కుప్పాకోతొ కాల్చకపోయినందులకు చింతిలు చున్నాను. అని మరియొకరనిరి. (అ. ప్రె.)

నబుడివిజనలు మేజిస్ట్రేటు ఇ.డి.బి. జ్యాయిలుగారు కేసు విచారణచేయుట

మే 12:—నేడు మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు విచారణ ప్రారంభమైనది. శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగారు మున్నగు కొద్ది మంది స్త్రీలును పత్రికా విలేఖరులును మాత్రమే రానిచ్చిరి. త్యాజీగారికి కుర్చీ యిచ్చిరి. తక్కిన వారందఱును క్రిందనే కూర్చుండిరి. మేము యీ వి చారణలో పాల్గొనము స్టేటుమెంటు యిచ్చుటకు నాకునుతీ నియ్యవలెను అనిత్యాజీగారు మొదటనే చెప్పిరి. స్టేటుమెం టు యిచ్చుటకు మిగిలినవారో మియ్యబడునని మేజిస్ట్రేటు చెప్పెను. (శ్రీ ప్రె.)

మే:—మీరు నా ప్రశ్నకు జాబు చెప్పలేను.

త్యా:—దానితో నాకు సంబంధములేదు ఈ స్టేటు మెంటునుబట్టి మీరు తెలిసికొనవలెను.

మే:—మిమ్ము శిక్షింపకుండుటకు మీ రేకారణము నైన తెలిపెదరా? అను ప్రశ్నకు మీకు తోచిన ప్రత్యుత్తరము నీయ గోరెదను.

త్యా:—నే నేకారణమును తెలుపగోరను.

మే:—జగతరాంబా! మీరేమైన కారణము తెలిపె దరా?

జగ:—“లాజ్ఞలప త్యాజీగారి వశములో నే నొకడ నుగా నుండగలిగినందులకు నేను చాల గర్వపడుచున్నాను. నే డు ఉదయమున గాత్రము నేను వలంటీరుగా వెళ్లవలెదాదే రు. నా వాడుకుడును నన్ను రమ్మనలేదు. అట్టి స్థితిలో న న్నుగూడ అరెస్టుచేసినందులకు పోలీసు ఉద్యోగికి నేను వి క్రింది కృతజ్ఞుడను.”

ఈ రీతిగా ఆదరును స్టేటుమెంటు లనిచ్చిరి. వృత్తుల ను తెలుపుచేసినా: “జాతీయ నేపకుడను” అని త్యాజీగారు రనిరి.

నేను డేబాటికి వాయిదా వేయవలెనని మేజిస్ట్రేటు తెలపెను.

“మీకు కొంత యిబ్బంది కలిగినను పోలీసువారికి నేటి తో పని తీరిపోవునగాన నేడే పూర్తిచేయుడని త్యాజీగా రనిరి.

అంతట మేజిస్ట్రేటు పోలీసు ఆఫీసరు ఆంటియాగారి తో నాలోచించి మరల విచారణను ప్రారంభించెను.

* * *

గ్రామపరిచాయతీలు విదేశవస్త్రములను బహిష్కరించుట

హైదరాబాదుసింధు, మే 12:—పంచాయతీ సంఘా ధ్యక్షుడగు ముఖీగోవిందరాంబాగారు అన్ని పంచాయతీలకును వ్రా సిరి. అందువలన చాల పంచాయతీలు విదేశవస్త్ర బహిష్కర మునకు పూనుకొనెను. (శ్రీ ప్రె.)

త్యాజీగారి వాఙ్మూలము

జలల్వారు 12:—మొదటితరగతి సబుడివిజనలు మేజి స్ట్రేటు జావెల్గారి యెదుట జలల్వారులలో ఆ వ్యాసం త్యాజీగారిమీదను 59 గారు వాలంటీరులమీదను లేబడిన కేసు నేడు మధ్యాహ్నము ప్రారంభమయ్యెను. పత్రికా ప్రతినిధులు గాక కొద్దిమంది మాత్రమే కోర్టులోనికి రానివ్వబడిరి. శ్రీమతి కస్తూరిబాయి గాంధీగారు కొంతమంది స్త్రీ వాలంటీరులును తక్కిల పై నూలువడకును కోర్టులో కూర్చొనియుండిరి. అట్లు చేయగూడదని మేజిస్ట్రేటుగారు ఉత్తరు వ్రాసంగిరి. విచారణ ప్రారంభమకాగనే విచారణయందు తానెట్టి జోక్యము కలుగ జేసికొననని తెయ్యాజీగారు చెప్పి యీ క్రింది వాఙ్మూలమును చెప్పిరి.

“వరంగండు యితర ప్రదేశములందు పోలీసువారు మే జిస్ట్రేటు సత్వగ్రహణలపట్ల దారుణమున దౌర్జన్యము సత్పరిచి నాకు తెలియవచ్చెను. కాని మమ్ములను నిర్బంధించునపుడు అధికారులు చట్టసమ్మతముగు విధమునను పెద్దమనిషి తరహాగాను ప్రవర్తించిరిని చెబుటకు యెంతో సంతసింపెదను. ధర్మనా ఉప్పు కొత్తాకులపై దాడి పెడలవలయునను ఉద్యమము నేను కొనసాగించుటచే ముర్ఖుడు ఉపద్రవము గూర్చి జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారు నాకు ప్రార్థిక దాపులు యెంతయో మర్యాదను నున్నది ఇదే విధమున మేము చట్టవిరుద్ధముగు సంఘముని నిర్ణయించుచెదరిపోవలెనని ఉత్తరు వ్రాసబయందు గూడ మేజిస్ట్రేటు గారు తమ సరసస్వభావమును ప్రకటించిరి. మాయద్దేశములతో నేకీభరించినవారో వేరగ తొలగిపోవుటకు వారవకాశమువంగిరి. మేము చెదరగొందున పోలీసువారు మ మ్ములను నిర్బంధించి యిచ్చుటికి తెచ్చిరి. కాని అవసరములేని ఆర్థాటము జరిగినవని చెప్పవలెను. మమ్ములను నిర్బంధింప వచ్చిన పోలీసువారందఱు లారినను చేర్చుకొనించ్చుట. ఇది ఆశ్చర్యకరము గ నున్నదని నేను మాచింపగ మా కొరకు లాఠీలు లేబడలేదనియు, గాంధీగారు కరాచీకి వెళ్లినది మొదలు దౌర్జన్యమునకు మరలుచున్న ప్రజల నుద్దేశించి లేబడెననియు పోలీసువారు జెప్పిరి. దేశమునకు భూమగమువంటివారును, ఇతర దేశీయుల కన్న యెన్నియో విధముల శ్రేష్టులును అను సూ రయితొంగముపట్టు యిట్టి ఆరోపణలు గావించుట అంతమొంద వలెను. 150 సంవత్సరములు బ్రిటిషు వారు పరిపాలన మొనర్చుచున్న ప్రపంచమునందు భారతబాధికి గౌరవము అధికముగాలేదు. అందుచే దేశముంతయు యీ ప్రభు త్వముపై యెదురుతీరిగినది. ఈ కారణమున యీ నిర్బంధములు శిక్షలు నివృత్తియొజనములు. ఈ ప్రభుత్వమువారు జేసినవగు కార్యమేమన ఇంగ్లాండుయొక్క లాభముకొరకు ఆరికమగ భారతదేశముల తీరనినష్టము కలుగజేయుటయే. ఇంకను భార తదేశము అధోగతిపాలు గాకుండవలయునను ఉద్దేశముతో నేను నావంటివారు సంపూర్ణ స్వరాజ్యముకొరకై ప్రారంభింపబడిన యీ ఉద్యమము నందు చేరితిమి. సల వూర్ణ స్వ రాజ్యము వల్లనే దేశమునకు విముక్తిగలదు. దేశీయులందఱు ఒక్కమృతినీ లభణకాననోల్లం ఘనము జరిపి పన్నులకు చెల్లింపక పాపభూయిష్టముగు యీ ప్రభుత్వ నిర్మాణమును అంతమొందించెదరని నమ్మచున్నాను. ఇతర ముద్దాయిలుగూడ వాఙ్మూలములను ఒసగుచుండ గ అవసర కాలవారముని నిండుతులలో నొకరగు వాల్లిదేశా యిగారు నూచించిరి. అందుచే నిందితులు ఒక్కొక్కరు రాజ ద్రోహమును పురోల్లుటయే తమ వృత్తియనియు, ప్రభుత్వ మును అంతమొందింప వారు పూనుకొనిరినియు వారు జెప్పిరి. నిందితులలో ఒకరు విచారణ ముగియులోపున ఒక్కపాలు పాడుటకు అనుజ్ఞ వేడెను (అ. ప్రె.) తగ్గి చలస్యముగ చేరెను.

త్యాజీగారు కమలాదేవిగారిద్వారాపవీన

సందేశము

కమలాదేవిగారు చెరసాలలో త్యాజీగారితో

మాటలాడుట

బొంబాయి, మే 11:—కమలాదేవిగారు నవసారి. ౧౦ డి నేడు బొంబాయి వచ్చిరి. చెరసాలలో త్యాజీగారు తమ తెలివిన సందేశమును కమలాదేవిగారు వెల్లడించిరి.

దేశీయులకందరికిని నానందేశము

ధర్మనదాడిని గాంధీమహాత్ముడును నేనునుగూడ కొని సాగింపజాలక పోతిమి. దేశీయులు దీనిని ముఖ్యముగా కొని గింపవలెను. ఇది యున్నద్వారత దేశీయసమస్యకావలెను. ఈ దాడిలో వేలకొలది స్త్రీలుగూడ పాల్గొనవలెను. అట్లాది గులభముగా కొనసాగగలరు.

దేశమునందరితటను పన్నుల నిరాకరణమునుగూడ ప్రా రంభింపవలెను. ఇది ముఖ్యము తక్కినవన్నియును రెండోత రగతిలోనివి. దేశీయులందఱును గూడ పన్నులనిర కరణ జరిపినచో త్వరలోనే స్వరాజ్యము రాగలదు. గట్టిపట్టుకొని నాకుగలను.” అనిత్యాజీగారు తెలిపిరిని కమలాదేవిగారు వెల్లడించిరి. (శ్రీ. ప్రె.)

బేటుల్ జిల్లా సంఘము రద్దు చేయబడినది

తత్సంఘములోని ఉపాధ్యాయులు పిక్చెటింగులో
పాల్గొనినందులకు

నాగపూరు స్థానికస్వపరిపాలన శాఖామంత్రి
ఉత్తరువులు

(ఫ్రీ ప్రెస్ తం.రి.)

నాగపూరు, మే 12:—స్థానికస్వపరిపాలనా శాఖామంత్రి వారి ఉత్తరువులను ఈ క్రింది ప్రభుత్వ తీర్మానము మధ్యవర్తిగా జాల గజెట్టులో ప్రచురింపబడినది:—బేటుల్ జిల్లా సంఘమువారి క్రిందనున్న ఉపాధ్యాయులు కల్లుదుకాణములపద్ద కాపలాకాయలుటకును, యితర రాజకీయ ప్రచారముచేయుటకును నియమింపబడిన ప్రభుత్వమువారి దివ్యచిత్తమునకు తేబడినది. పాఠశాలలోని ఉపాధ్యాయులను యిట్టి ప్రచారమునందు నియోగించుట శ్రేయస్కరముకాదు. ఈ ప్రచారమునందు పాల్గొనిన వారిపై క్రిమినల్ కేసులు వచ్చియున్నవి. అందువలన విద్యాభివృద్ధికి అటంకము కలుగును.

స-పూర్వము యిట్టి ఉత్తరువుల నిచ్చుట సమంజసము కాదని ప్రభుత్వమువారి ఉత్తరువుచే నర్బదా డివిజన్ క వివరణ మార్చి 29 తారీఖున సంఘమువారికి తెలియ జేసిరి. ప్రభుత్వమువారి యిష్టానుసారము చేయనిచో తగిన శిక్ష విధింపబడునని గూడ సంఘమువారికి తెలియబరుపబడినది. కాని ఏప్రిల్ 26 తారీఖున సంఘమువారు సమాజేశమై అధ్యక్షుని చర్యను సమర్థించుటకును, ప్రభుత్వమువారి ఆజ్ఞల నుద్దంఘించుటకును తీర్మానించిరి.

సంఘమువారి యీ పద్ధతిని ప్రజాశ్రేయమునకు భంగకరము గావున సంఘమును స్థానికపరిపాలన చట్టముయొక్క 64 (1) సెక్షన్ క్రింద రద్దుచేయుట తప్ప వేర మార్గములేదు. కావున బేటుల్ జిల్లా సంఘము రద్దయినది. క్రొత్త ఎన్నికలు జరుపుటకు ఆజ్ఞ యివ్వబడినది.

బైసాని మాధవశెట్టి చ్యారిటీ ఫండు

పబ్లిక్ మతార్థిక ఉపన్యాసములు ఓరంగలుకు చేరిన వెంకటాచారం నివాసులు శ్రీమాన్ కందాళ స్వామినాథాచార్యులు వారు తిరువాయ్మొలి సారాంశము—ద్వయార్థ ప్రతిపాదకమును గురించి బైచ్యారిటీ ఫండుయొక్క నెం. 148-145, సాల వీధి, యింటి మిదెమిది హాలులో తేది 14-5-30 సం॥ బుధవారం సాయంత్రం 6-ఘంటలకు తెనుగున వుపన్యసించెదరు.

షిరోదా ఉప్పుకొరారులపై దాడి

400 మణుగుల ఉప్పు

తీసుకొనిపోవుట

90 మంది వాలంటీరులను అరెస్టుచేయుట

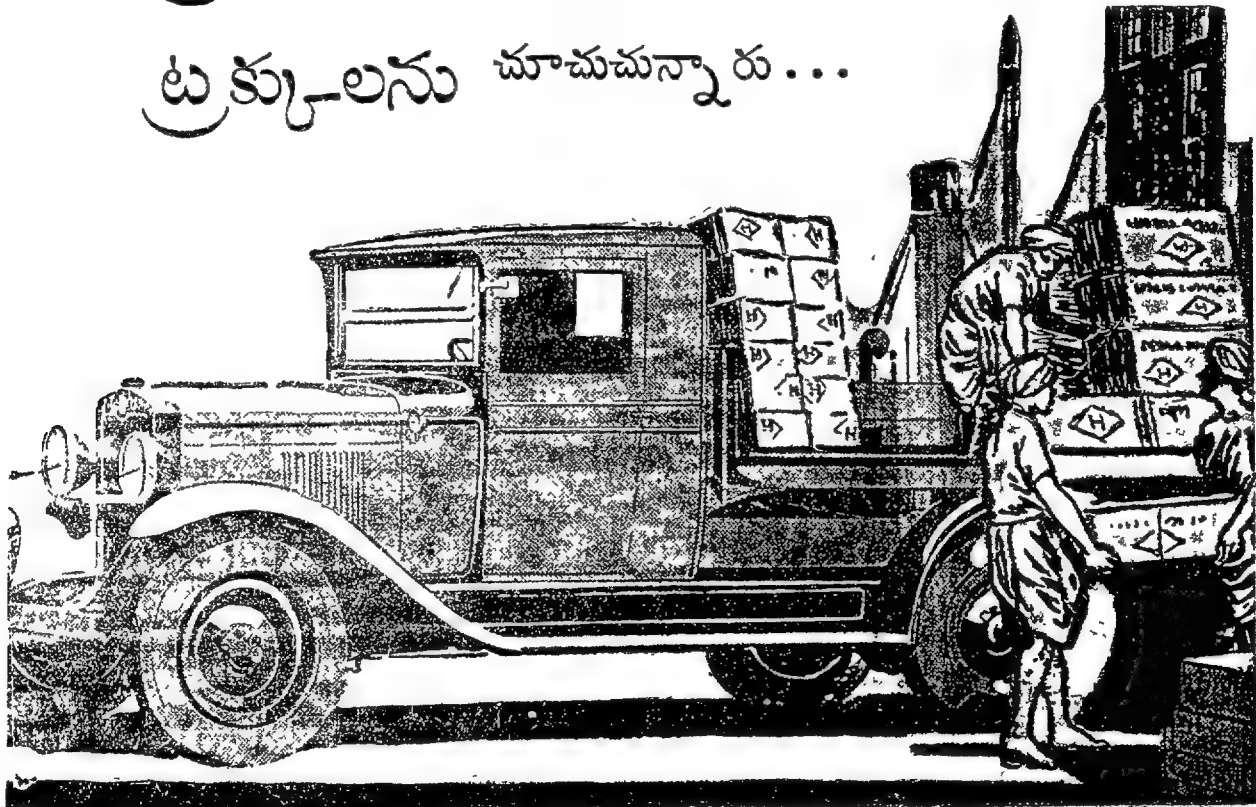
బొంబాయి, మే 12—ఒక్కొక్క దళమునకు 75 మంది వలంటీరులగుల చెండు దళములు యే త్రము 150 మందివలంటీరులు అరగంటనేపు షిరోదా ఉప్పు కొటాబులపైన దాడి సలిపిరి. వేలకొలది ప్రజ లచట చేధియుండిరి. అంతట పోలీసువారు వచ్చి 150 మందిని అరెస్టుచేసిరిగాని పిమ్మట నాయకులను 20 మంది వలంటీరులను మాత్రమే తీసుకొనిపోయిరి. తక్కినవారి నందరిని వదలివేసిరి. మరికొంతసేపటికి మరియొక దళమువారు చెండు గంటలనేపు దాడి సలిపిరి. అప్పుడు పోలీసువారు మరల వచ్చి 65 మంది వలంటీరులను అరెస్టుచేసిరి. నేడు మధ్యాహ్నము 1 గంటవరకు 90 మంది వలంటీరులను అరెస్టుచేసిరి. వలంటీరులు 400 మణుగుల ఉప్పును తీసుకొనిపోయిరి.

నబారుగారి అరెస్టు

షిరోదా నాయకుడగు నబారుగారిని పీ॥ కో॥ 117 క్రింద అరెస్టుచేసిరి. (ఫ్రీ ప్రె.)

ప్రతి చోటను చివర్ లెట్

ట్రక్కులను చూచుచున్నారు...

ఎందువలననగా

మితవ్యయమును నిరూపించుట చేతనే

వైలకొలది మోటార్ల నుపయోగించువారు సరుకులను, మనుష్యులను మోసికొనిపోవుటలో ఎక్కువ లాభమును చివర్ లెట్ ట్రక్కులు లేక బస్సులద్వారా సంపాదించియుండిరి. వీని నుపయోగించువారలు దీనియొక్క గట్టిదనము, వేగము, మితవ్యయమును తెలిసికొనియుండిరి. చివర్ లెట్ చాలకాలము కనిచేయును. దీని ధృఢ నిర్మాణము, మృదువైన నడక, గొప్పశక్తి, ఎక్కువబరుపు మోయుట, మితవ్యయముతో గూడిన ప్రయాణము మొదలైన వన్నియు ధృవపరచబడినవి. అందువలననే చివర్ లెట్ ట్రక్కులను యంతటను చూడగలుగుచున్నారు.

జి. ఎస్. ఎ. సి. వారి దఫాల వారిసొమ్ము చెల్లించు పద్ధతులకొరకు మీ సమీపమందుండు అప్పు కపు దార్ల నడుగుడు. పూర్తి వివరములకొరకు వానినడుగుము.

ఆంధ్ర ట్రాంజిసిరింగు కంపెనీ,
వి. జి. ఆన్ కెయిట్ ఆండ్ కంపెనీ, లిమిటెడ్
మోటార్స్ ఆండ్ సర్విసెస్ లిమిటెడ్,
రావు అండు బ్రదర్స్,
టి. వి. మండరం అయ్యర్ ఆండ్ సన్సులిమిటెడ్,
గంజాం ఆటోమొటార్స్ లిమిటెడ్
టి. వేస్టు ఆండ్ కంపెనీ లిమిటెడ్,
వేస్టు మోటార్స్ (నీలగిరి) లిమిటెడ్,
అయ్యర్ మోటారు కంపెనీ, లిమిటెడ్,
నాన్ కర్విన్ లిమిటెడ్,
రామకృష్ణశెట్టియార్ ఆండ్ కంపెనీ,
హోమనజి ఆండ్ కంపెనీ,

విశాఖపట్టణం.
బళ్లారి.
మద్రాసు.
బెజవాడ.
మధుర.
గవర్న మెంటు ఆఫ్ఫిసిరోడ్డు.
రెడ్ ఫీల్డ్స్, పి. జి. కొయంబుత్తూరు
ఉదకమండలం
బళ్లారి.
25, సోత్ పేరెడ్, బెంగళూరు,
కొట్టాయం,
కికంద్రబాదు.

పశ్చిమగోదావరి జిల్లా

సంపూర్ణహారతాళము

పాలకొల్లు, మే 7:— పాలకొల్లు నుండి శ్రీయుత వంకనూరి శాస్త్రిగారియొక్కయు, శ్రీయుత మోతేనారాయణరావుజీయొక్క దారుగారి కుమారులగు వంకటసుబ్బారావుగారి యొక్కయు నాయకత్వమున బయలుదేరి ప్రభు విద్యార్థినిగారు నేడు మాపాలకొల్లు గ్రామము ఉదయం 11 గంటల విచ్చేసినది. శ్రీమహాత్మాగాంధీగారి నిర్బంధమునకు పాపభూతి చూపుటకు ఈనగరమున నేడు సంపూర్ణమైన హారతాళము జరుపబడినది. ఈనందర్పమున ఉదయం, సాయంత్రము విద్యార్థినిగారు వారు నగరమునగ దంకటను మహాత్ముని చిత్రపటమును అలంకరించి, జాతీయగీతములు పాడుచూ గౌరవం కీర్తనలు గావించిరి. సాయంత్రము గాంధీచేతునందు బహిరంగపథి జరుపబడినది. ధర్మాచారభిరుచు విద్యార్థినిగారు నాయకులగు శ్రీమహాత్మా గారు మహాత్ముని చిత్రపటమును కల్పించుచు, మహాత్ముని ఈనగరమున అధ్యక్షునిగా ఉపపాదిం చిరి అనంతరము ప్రార్థనలు గావించి ప విడిచిరి. పిమ్మట శ్రీయుత జోష్యుల ఆపలరామమూర్తిగారు మహాత్ముని జీవితమునుగూర్చి ఉపన్యసించిరి. తదుపరి నరసాపురవాస్తవ్యులగు, బొమ్మకంటి ప్రకాశరావుగారు యవకుడు బ్రిటిషుపరిపాలనావిధానమునుగూర్చియు సత్యాగ్రహోద్యమతత్వమునుగూర్చియు, భారతీయుల బానిసత్వమునుగూర్చియు విపులముగ ముచ్చటించిరి. అనంతరము విద్యార్థినిగారునందలి విద్యార్థులు, నాళం నాగేశ్వరరావు, రాజనూరిల వెంకటసుబ్బారావు, చందుప్రసాద్ కిష్టమూర్తి వీరితో సర్వారావు. ఉమ్మ జనార్దనరావు గారలు ఉద్యమస్వరూపమునుగూర్చియు ఈ ఉద్యమమునందు విద్యార్థులు పాల్గొని చేయవలసిన దేశసేవను గూర్చియు ఉపన్యసించిరి. అనంతరము బొంబాడ వెంకటరత్న ముగారునువర్తకులు మహాత్ముని ఉద్యమతత్వమునుగూర్చి ముచ్చటించుచూ, తాము చేయుచున్న విదేశీవస్త్రవ్యాపారమును మాను మాసములవరకు తిరిగి విదేశీవస్త్రములను ఆర్జును నొసంగకుండుటకు నిశ్చయించుకొనినట్లు తెలిపి పాలకొల్లు వర్తకుల నందరిని తన మార్గమును అనుసరించవలసినదనియు అందరును విదేశీవస్త్రములనువదిలి, స్వదేశీవస్త్రాధిపతులకు కండ్లవియు పురజనులను హెచ్చరించిరి. అనంతరము శ్రీమోతే వెంకటసుబ్బారావు గారు మాట్లాడుచూ విద్యార్థులందరూ, ఈ ఉద్యమమున పాల్గొని వలసిన దనియు, అందరునూ విదేశీవస్త్రములను విడువవలసినదనియు నేడు మహాత్ముని నిర్బంధమునుగూర్చి పథి గావించబడుచున్నది. కాని అయన సర్వదాకొర విదేశీవస్త్రధానము నేడు ఈ సభ ముగియులోపున మనము గావించవలసినది యీ సభికులను హెచ్చరించి సభానంతరము విదేశీవస్త్రముల నొసంగవలసినదని తోచిరి. అనంతరము చిరనాయకులగు శ్రీయుత వంకనూరి శాస్త్రిగారు, మహాత్మాగాంధీగారి భారతీయులయొక్క జాతి ధర్మము ఆశ్రమధర్మములు మార్చివించిన విధానమునుగూర్చియు చారి జీవితఉత్పత్తికనుగూర్చి, ప్రస్తుత ఉద్యమస్వరూపమును గూర్చియు, ప్రభుత్వనిర్బంధ విధానమునుగూర్చియు, ప్రభుత్వవర్తకులనుగూర్చియు, విదేశీవస్త్రధారణలన గట్టున వ్యమలగుల్చియు, మద్యపానమునుగూర్చియు, మహాత్మునినిర్బంధమును గూర్చియు, విపులముగ గంభీరముగ ఉపన్యసించిరి. అనంతరము సభికులనుండి విదేశీవస్త్రములు వసూలుచేయబడి దహనము గావించి సభికు లందరిచే శ్రీరామనామస్మరణగావించి ఆంధ్రమాత స్తవముతో సభ చాలించి విద్యార్థినిగారు మునారు తమ గమ్యస్థానమునకు జయవివాదములు గావించుచు వెడలిరి.

హరి వెంకటసుబ్బారావు ప్రకాశరావు.

తేలు మందు

నీసా 1 కి వెల రూ. 0-8-0 వి. పి. సహా 0-13-0
తేలుకాటువలన అపాయము లేదు గాని విశేష బాధగలదు. తేలుకాటువలన విషము నెత్తురులో ప్రవేశింపదు. బాధ నరములవెంట పెద్దనరముదగ్గరనుండి లాగుట ప్రారంభించును. శుట్టినచోటును బండపాయలుల చేసిన, బాధ తగ్గును. శుట్టినచోట కొంచెము మందు పోసిన, బాధ మాయ మగును. ఈమందు తమనదగ్గ గలిగియున్న తాము బాధపడక, ఇతరులకు గూడ నిచ్చి బాధను పోగొట్టి తాము పుణ్యము గట్టుకొనవచ్చును
అమ్మ తాంబూలంపై 7 తంబూలెట్టిపిసి, మదరాసు

కర్నాటక ప్రాంతాంతరసభ

“కర్నాటక కాంగ్రెసు ప్రజాపక్షము” అను పేరున యీ పక్షము విలంబవలెను

బెంగళూరు, మే 12:— నిన్ను మహాత్మా వ్యాసునాని హోస్టలుగారి ఆధ్వర్యమున యీ సభ బెంగళూరు జరిగినది. వ్యాసునానిగారు వర్తకులు రైతులు మున్నగువారు ఆన్ని మండలములనుండియు వచ్చిరి. భారతీయసంఘసభ్యులను ధార్యుల నాప్రవృత్తినగు రావుబహదరు పటేలుగారు కూడ వచ్చి 1. “ఇంతటినుండి యీ పక్షము కర్నాటక కాంగ్రెసు ప్రజాపక్షము” అని పిలువబడవలెను. 2. ఆస్పృహ్యులను దేవాలయములలోనికి రానీయవలెను. ఆస్పృహ్యులను ఆరీతిగా తొలగింపవలెను. 3. సారా కల్లు మున్నగు నిషేధిస్తువుల వాడుకను నిర్మూలించవలెను. 4. విదేశీ వస్తువులను బహిష్కరింపవలెను, ఖద్దరును నేయవలెను. మాలవడకవలెను, ఖద్దరును కట్టవలెను ఖద్దర ప్రచారమును చేయవలెను, (5) ప్రతికాశాసనము నమలుజరుపుట అనుచితము (6) మహాత్ముని నిర్బంధించుట అన్యాయము (7) సత్యాగ్రహాలనుకతినముగా కీర్తిం చుట అధర్మము (8) కాంగ్రెసుసభ్యులను హెచ్చుగా చేర్చవలెను (9) కార్యనిర్వాహక సంఘమును యెన్నుకొనవలెను. ఆను తీర్మానములు ఆసభలో యేకగ్రీవముగా ఆమోదించబడెను.” అని కార్యదర్శి శ్రీ కె. ఎస్. పటేలుగారు తంతివార నంపిరి.

పిన్నమనేని వీరయ్యచౌదరిగారు

కురుమద్దూరిలో తాళ్లనరిగిందగు గెలలు శిక్షణించబడెను. పి. మోచ. ర గ నాధిరావు

అనంతవరం అరెస్టులు

మా గ్రామవలంటీరులు 1 గాదిరాజు కోటేశ్వరశర్మ 2 నాగళ్ల నాగభూషణం రి దొప్పలపూడి వెంకయ్య 4 ప్రెక్కమల్లికార్జునశాస్త్రి 5 నాగళ్ల భోజయ్య 6 మల్లిన కుందరశర్మ 7 నాగళ్ల బుచ్చయ్యగారి భూషయ్య 8 నాగళ్ల రామబ్రహ్మం 9 కప్పా రామగోపాలకృష్ణమూర్తి 10 నాగళ్ల కొలయ్య 11 నాగళ్ల అప్పయ్యగారి భూషయ్య 7-5-30 సాయంత్రం తెనాలి తాలూకా యాపూరు గ్రామములో తాటిపల్లె గెలలను కొట్టుటకు వెళ్లి సంగర వార జోకలోని యొక చెట్టుగెలలను కొట్టిరి. ఆ సాయంత్రమే ఆ గ్రామ మునబు కొమ్మునేని వెంకటరత్నం చౌదరిగారు రిపోర్టు చేయగా కొలూరు స్టేషన్ ఆఫీసరు మా గ్రామము 8-5-30 న వుదయం 11 గంటలకు 9 కాకస్టేబిల్సు, సార్జంటుతో వచ్చి మొదటి 9 మంది వాలంటీర్లను అరెస్టుచేసి కొల్లూరు పోలీసు స్టేషనుకు తీసుకొని వెళ్లిరి. నిర్బంధితులు గ్రామంలో శ్రీపురుషోద్ధు లందరిచేతను ఆశ్విర్యదంపబడి మిక్కిలి ఆనందముతో వెడలిరి. దారిలో విప్రువాసాను లందరు యెదుర్కొని యీ రాజకీయ వైదిలను మంగళాశీర్వాదముల సత్కరించి వీడ్కోలు నిచ్చిరి. చివరయిద్దరు గ్రామంలో లేనందున పోలీసువారితో వెళ్లుట సంభవించలేదు కాని 9-5-30 తేది వుదయమున 10 వ వలంటీరు నాగళ్ల కొలయ్య స్వయముగా కొల్లూరు పోలీసు స్టేషనుకు వెళ్లి నిర్బంధితుడాయెను. 11 వ వలంటీరు మొగలూరాజపురము వెళ్లికి వెళ్లినందున అతనికొరకు ఒక వలంటీరు వెళ్లియుండెను. బహుశః అతఃకూడా నేటి సాయంత్రమే వీరిని కలసి కొనగలడు.

(ఒక విలేఖరి)

హైదరాబాదు వార్తలు

(స్వకీయవిలేఖరి)

ప్రజాపక్ష విద్యాయుహాసభ
ఈ సభను జరుపుటకు ప్రభుత్వమునా రింకను సెలవియ్యలేదు సెలలు గడచిపోయినవి.
సభలవిషయమున నిర్బంధములు
ఈ విషయమున ప్రభుత్వమునా బారీచేసిన సర్దుల రును రద్దుపరచు విషయమున మహారాష్ట్ర సంఘమునా రొక దరఖాస్తును ప్రభుత్వమున కంపుకొనుచున్నాడు.
ప్రభుత్వపక్ష విద్యాయుహాసభ
రాబోవు వారములో నీ సభ లవునుహాలో జరుగును. ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయ కాలేజి ప్రిన్సిపాలుగారు దీని కధ్యక్షుడుగా నుండునట. సంయుక్తపరగణా శాఖరస్తు డగు హైకోర్టు జడ్జి ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడు ద ప్రత్యక్షుడైనాచును దీనికి కార్యదర్శి. వీ రందరును మహాత్ముడియాధికారులు. వీరు నిజామరాష్ట్రములోని విద్యాసమస్యలను తీర్మానించెదరు.
ప్రజాపక్ష విద్యా మహాసభలె దీనికి ప్రభుత్వమునా రెట్టి నిర్బంధములను కల్పించలేదు. దీని కధ్యక్షుడవొందుటను విఖ్యాత యగు శ్రీమతి సహోదినీదేవిగా రాహ్వానింపబడియుండిరి. కాని శాసనోల్లంఘన కార్యమున ముగిసియున్న శ్రీ దేవి గారు తీరిక లేదని వ్రాసిరట.

సత్యాగ్రహము
ఉక్కుపన్ను సత్యాగ్రహమునకుగాను ఇచ్చటనుండి మదరాసు రాజధానిలోని ఆంధ్రజిల్లాలకు వెళ్లిన వాలంటీయర్లందరు చాల తృప్తికరముగ పనిచేయుచున్నట్లు వారియుత్తరములు వచ్చుచున్నవి తెలిసినది.

శ్రీ గాంధీగారి ఆరెస్టు
మహాత్ముని ఆరెస్టు గౌరవార్థము నిన్న (7-5-30) కొన్ని జనాదులలో దుకాణములు మాయబడినవి. శ్రీ కృష్ణ బారిష్టరు గారు వాలంటీయర్లతో కూడ వెళ్లి కొన్ని ప్రాంతములలో దుకాణముల మాయంపగా కొత్తలుగారు వెళ్లి వానిని మరల తెరిపించినట్లు తెలిసినది.

నిన్న సాయంత్రము శ్రీ కృష్ణగారి యింటనుండి యొక యూరేగింపును సాగింపవలయునని యత్నముల జరిగియుండెను. కాని సమయమున కధికారులు వీధి యూహాయము పన్ని యూరేగింపు సాగకుండ చేసిరిని తెలియుచున్నది. ఈ యూరేగింపు వారముదినముల తరువాత చేయుమరట, ఎందునకో వివరములు ముందుగా తెలియవు.

కాకినాడ (స్వకీయవిలేఖరి)

కాకినాడ, మే 9 — కాంతిసైనికులు కల్లు దుకాణముల వద్ద సారా దుకాణములవద్దపాడ పీకటింగు పట్టణములో చేయుచున్నారు. నిన్న సారా దుకాణములవద్ద కొత్తపేటలో పీకటింగు చేయుచుండగా నెనుమత్స సత్యవారాయణరాజు అను కాంతిసైనికుని, దుకాణముదారుచే పంపబడిన ఒకవ్యక్తి చేతిలోని జండా నూడబెరికి ఆకరతో వాని నుదురుపై బలముగాకొట్టెను. కాంతిసైనికుడు క్రింద పడిపోయెను. మరల అతడు లేచి నిలువగా కరతో అతనిని కొట్టుటకు ఆయ్యక్తి సాహసించలేక పోయెను.
ఇతర సారా దుకాణములవద్దకూడ కాంతిసైనికులను బలముగా గుద్ది వెనుకకు త్రోసివైచిరి. కాని కరలతో కొట్టలేదు వలంటీర్లు అతిశాంతియుముగా పనిచేయుచున్నారు.

చందాదారుల కొక నిజమి

అనేకస్థలములందు ఏజంట్లు సెల 1-కి దినపత్రకకు రు 2ల కంటె హెచ్చుగాను, విడి పత్రకను 0-2-0 లకును విక్రయించుచున్నట్లు మాకు తెలియుచున్నది.
ఏజంట్లములముగా పత్రకలను పుచ్చుకొను వారు, దినపత్రకకు సెల 1-కి రు. 2 లును తపాల్ ద్వారా తెప్పించుకొనువారు సెల 1-కి రు 2-2-0 లను చందా చెల్లించవలెను. విడిపత్రక 1-కి ధర రు. 0-1-6 తెలసుకొనవలెను. ఇందుకు వ్యతిరేకముగా చందానుగాని, పత్రకకు హెచ్చుధరనుగాని వసూలుచేసినను మాకు తక్షణమే తెలివిన తగు చర్య తీసుకొనబడును.

మదరాసు నూతన నాయకుల ఆరెస్టు

ANDHRA PATRIKA

1

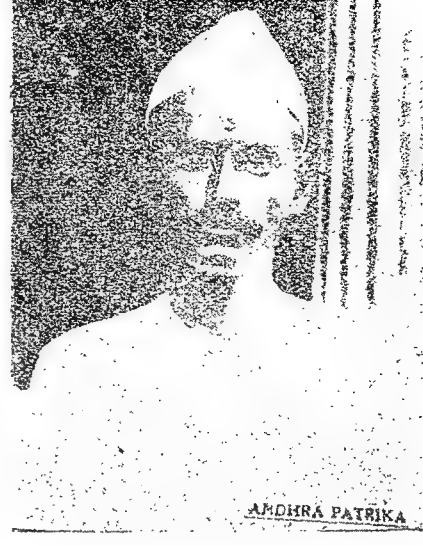
ANDHRA PATRIKA

2

ANDHRA PATRIKA

3

ANDHRA PATRIKA

4

(1) డా॥ నటరాజుగారు, (2) వి. ఎం. కామ్రాజుగారు, జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షులు. (3) గరిమెళ్ల సత్యవీరభద్రరావుగారు, కాకినాడ. (4) డా॥ బి. నుబ్బారావుగారు, మదరాసు జిల్లాకాంగ్రెసు కార్యదర్శి. వీరిందరికి చెరి 6 నెలలు కఠినశిక్ష విధించబడెను.

ANDHRA PATRIKA

మదరాసు వచ్చిన కాకినాడ వాలంటీరులు

పడనూరి కె.డి. ఈ గ్రూపు వారు:— పొరువూడి రామమోహనరావుగారు, ఆకిళ్ల నరసింహమూర్తిగారు, పా. నరసింహ రావుగారు, పి. ఆ. జనకయ్యగారు. నిలచినవారు:— సింగవరపు అప్పారావుగారు, చొప్పల్లి నరసింహమూర్తిగారు.

కె. సుబ్రహ్మణ్యం గారు

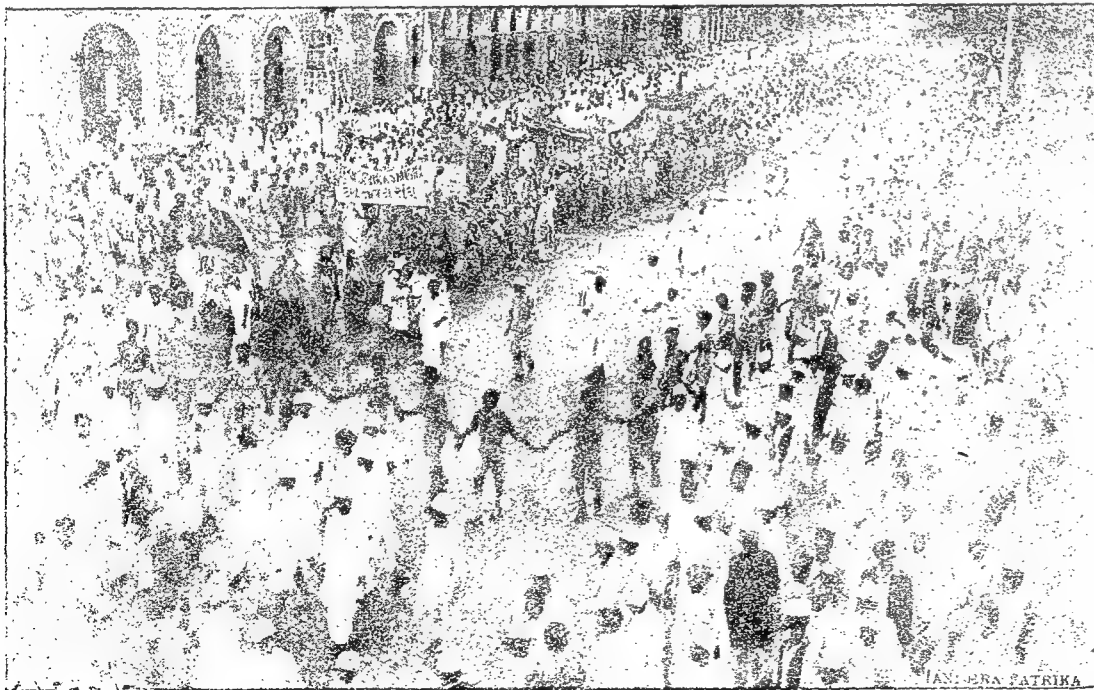
కడవల్లూరి త్యాగవోద్యమ నాయకులు. వీరిపై వారం టు నెలలు శిక్ష.

(వె. పో. బి.)

పి. గణపతి నాయకరుగారు

పోలీస్ కలెక్టరు విరూపాక్షుడు, వాలంటీరులకు ఆతిథ్య మొసంగినందుకు వీరిపై కేసు చేయబడెను. (వె. పో. బి.)

ANDHRA PATRIKA

బాంబాయిలో హర్తల్ దినమున ఉత్సవము

ప్రేక్షకులందరూ కాంతిమంగ ఉత్సవము జరిపించుట, ఉత్సవము మైసూరు పొడుగునా

(జి. ఎన్. ఎ.)

ప్రభుత్వమువారి ప్రచారము

కానీ, మే 10:— కరపత్రములు పంచభాషలలో అచ్చయినవి. ప్రజలకు రాజభక్తిని బోధించుటకై పంచిపెట్ట బడుచున్నవి. "హిందూ" అని సంకేతము కలదు అచ్చయిన మద్రాసులయము పేరు ఈరు కానరాదు. "విపత్తు విపత్తు. ముందుకు చూడుడు." అను వాక్యములు పెద్ద అక్షరములతో వ్రాసిన గలవు. (ప్రీ. వె.)

లిబరలుడకుపు కొన్ని సమావేశము

మదరాసు, మే 10:— సర్. సి. పి. రామస్వామియ్యరు గారి జి. ఎ. సభాసభాగారు, లిబరలు కర్మమునకు కార్యదర్శులు, లిబరలు కొన్ని బాంబాయిలో 14 వ తేదీని కాసన సభాసభాగమున, సర్వపక్ష సమావేశమైన శాసక, సమావేశమున ని ప్రకటించుచున్నారు. (అ. వె.)

విదేశవార్తలు

నైపును కమిషను నివేదిక

ప్రకటన తేదీలు

(రూటరు)

లండన్, మే 12:—నైపును కమిషను నివేదిక ప్రథమ భాగము (చారిత్రకభాగము) జూన్ 10 తేదీన ప్రకటింపబడుననియు నిఫార్మేషన్ ప్రకటనము 24 తేదీన వెలువడుననియు కామన్వెల్త్ టెన్సె గారు ప్రకటించిరి.

తాత్కాలికమైన క్రొయిషనులో రాత్రి 12-15 గంటల ప్రవేశించెను.

ఇదే సమయము

మాంచెట్టరు గార్డియనుపత్రిక

(రూటరు)

లండన్, మే 12:—గాంధీగారి కిక్కురు పుకారుబడితేడు. ఆయనమాటలనుగారు. భారతవాయువు లిప్పుడు మనకు తోడ్పడగలదు. సంపదనమును వదిలి హితుజ్ఞానముతో మనతో కలిసి సంప్రదించి తోడ్పడగలరు. ఈరెండు పనులుకూడ అంత తేలిక అయినవిగావు. ఉభయతా భావోద్వేగమును చెప్పగొట్టిరి. దాని నిపుడు పోగొట్టలే నని మాంచెట్టరు గార్డియను పత్రిక చెలుపుచున్నది.

ఇండియాలో అల్లరులు

కమ్యూనిస్టు ఏజంటు లు త్వరవాదులుకారు

బెన్సు గారి ప్రకటనము

(రూటరు)

లండన్, మే 12:—ఇటీవల ఇండియాలో జరిగిన అల్లరులకు కమ్యూనిస్టు ఏజంటు లు త్వరవాదు లై నటుల కన్పించదని కామన్వెల్త్ టెన్సె గారు సర్ విలియం డే విడ్మన్ గారికి ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి. అధికారు లంపిన తంతివార్తలలో ఈ అల్లరులందు పాల్గొన్నవారు రక్తాంబరవేషధారులై నుత్తి కొడవలని దాల్చినను కమ్యూనిస్టుల జోక్యమున్నట్లు కన్పించదనిరి.

భారతనైపును సంపూర్ణ ప్రభుత్వ కిని గర్హియున్నదని సర్ విలియం విడ్మన్ గారు సేనాని దొంగలవాడని బెన్సు గారు కామన్వెల్త్ టెన్సె గారు చెప్పిరి.

పోలాహారు అల్లరులు

యూరపియనుల ఆస్తి

లండన్, మే 12:—పోలాహారులో నాశనమైన యూరపియనులసామగ్రిని పోలాహారు ప్రజల నుండి దబ్బును ప నూలుకేసి వారి కిప్పించవలెనని (యూరపియనులకు) కామన్వెల్త్ టెన్సె గారు సర్ విలియం డే విడ్మన్ గారికి మార్చి 10 న విషయ మాహానమునున్న ప్రభుత్వము ఆలోచించవలసిన విషయమని బెన్సు గారు బదులిచ్చిరి. ఇట్టి చర్యను వారు తీసుకొని ముజరా నిప్పించుటకు వారి కధికారమున్నదనిరి.

కానన్ లంఘనమును గావించిరిని అరస్టు చేయబడి విచారణలోనున్న సమయమున చేతులకు సంకెళ్లను వేయవలెనని ఏల బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు అధికారుల వాజ్ఞాపించిరిని మార్చి 10 నున్నగారుగారు ఆ సంగతి తెలుసు తెలియదని బెన్సు గారు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి. ఈ సేరములందు కానన్ లంఘనపరులను ఏ మి చేయవలెనో ఇండియా ప్రభుత్వమువారు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములకేమి ఉత్తరవు నిచ్చిరిని యదుగగా ఇండియా ప్రభుత్వము వారు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములతో సదా ఆలోచించుచునే యున్నారనియు ప్రజాశాంతికి బలమును చర్యలనే దీసికొనుచున్నారనియు బెన్సు గారు చెప్పిరి. మామూలుకాసనముల క్రిందనే వీరిచే చర్యలు దీసికొనుచున్నారనిరి.

జీవశక్తి లేనట్టి

వెంట్రుకలకు మంచిటానిక్ గా

పని చేయును!

ఇండియామాదిరి ఉష్ణ ప్రదేశము లందు మీ వెంట్రుకలను గురించి కొంచము శ్రద్ధవహించ వలెను. వెంట్రుకలు ఆరోగ్యస్థితియందుండుటకు మంచి టానిక్ యొకటి మిక్కిలి అవసరము. ఈవెన్స్ లైమ్స్ అందు గ్లి సరిక్ యుపయోగించు టారంభింపుడు. ఎండాకాలములో మెదడునకు చల చలమును గలిగించుటయే కాకుండా తలనొప్పి తదితరమైన నొప్పులు రాకుండ కాపాడును.

నిత్యము ఉదయమున ఈవెన్స్ లైమ్స్ అండ్ గ్లి సరిక్ నుపయోగింపుడు. మీ వెంట్రుకలను మెత్తగా, అందముగా నుండునట్లు చేయును. వెంట్రుకలకొక కొత్త మెరు గిచ్చును.

దగ్గరలోనున్న కెమిస్టువద్ద ఒకసీసాను కొనుడు. నిత్య ముపయోగించుకొనుడు. కొనేటప్పుడు మాత్రం సీసామీద ఎత్తనిసీలు, ఈవెన్స్ అని పేరుండునటు గమనింపుడు. సరుకు నాణ్యమైనదనట కదియే నిదర్శన శి

EVANS' LIMES & GLYCERINE

Made in England by
EVANS' SONS LESCHER & WEBB Ltd
Liverpool and London.

భారతవైమానికుడు

బావలాగారు

(రూటరు)

లండన్, మే 10:—నేటియందయము 8-80 గంటలకు మామూలు వైమానిక తపాలను గొంపోవు విమానములో బావలాగారు ఇండియాకు బయలుదేరిరి.

సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము లభించినగాని ఇండియాలో శాంతి యుండదు

(రూటరు)

లండన్, మే 10:—ప్రథమ స్వాతంత్ర్య సమరమున మడిసిన యోధులజ్ఞాపకార్థము నేటిమధ్యాహ్నము లండనులో భారతకాంగ్రెసు కాళివారు సభను సర్వ స్వాతంత్ర్యమునకై ప్రాణము లర్పించినయోధులను కొనియాడిరి. తత్సభ్యభాగ్యులగు జాతా (పంజాబు) దేశస్వాతంత్ర్యమునకై అనువులను బాసిన వీరుల జ్ఞాపకార్థము ఇవట సభలో సమావేశమైతి మనిరి. సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యమున్న ఇండియాలో శాంతి ఉండదని, 1857 లో జరిగిన సంగతులన్నిటిని బొంబాయి వాస్తవ్యులు అమీను గారు చెప్పినవివృత్తుల సకలతాల్పాగారు 1857 లో బ్రిటీషు వారు గావించినవాటి నన్నిటిని విశదీకరించిరి. జాతీయ సత్వములను సరిగా నిర్వచించని కారణముచే 1857 స్వాతంత్ర్యోద్యమము విఫలమైనదనిరి. జాతీయసత్వములను సరిగా అర్థము చేసికొనలేనందున అపజయము గాంచి రనిరి. రైతులకును, జనసామాన్యమునకును స్వాతంత్ర్యముండవలెనను సిద్ధాంతముతో ప్రారంభించితిమేని స్వాతంత్ర్యోద్యమము జయించు ననిరి. వి. పి. సావర్కారుకు ప్రాత్యువాత్సల్యమును జూపుచు సందేశము సంపుటకు తీర్మానించిరి. ఇండియాలో ప్రస్తుతము సాగుచున్న స్వాతంత్ర్యోద్యమమును ఆమోదించుచు గాంధీజీయున్నగు ఇతరబంధీలను ఆభినందించుచు తీర్మానమును గావించిరి.

పెరిషియాలో భూకంపము

(రూటరు)

లెహార్, మే 10:—గత కొద్దిరోజులక్రిందట ఆజర్బైజానులో భూకంపము గల్గెను. సాల్మానులో తీవ్రముగ సోకినది. పట్నములో కొత్తభాగము నాశనమైనది. జిల్లా అంతటను రెండు నేలమంది చనిపోయిరి. అయిదువందలం త్తరగాత్రులైరి. తాల్లిజాలోగూడ భూకంపము సోకెను. చాల నష్టము కల్గెను. ప్రజలు భయకంపితులైరి. పట్టణముంతయు విడిచిపెట్టబడెను. పట్టణమునకు దక్షిణమునకు గ్రెండుగానున్న కొండలమీద ప్రజలు బసచేసిరి. సహాయార్థము పెరిషియా చక్రవర్తి రెండువేల పానులు ఇచ్చిరి.

రౌండుటేబిలు సభ టోరీలు

వింటర్ప్రభుని బెడరింపు

ప్రత్యేక తంతి:—లండన్, మే 10:—లంకాషైరులో మాట్లాడుచు వింటర్ప్రభు ఇట్లునెను. భారతపరిస్థితులను గూర్చికన్సర్వేటివుపక్షమువారు ప్రస్తుతము విమర్శనలను వ్యాఖ్యలను జేయుచున్నారు. కాని నైపునునివేదిక రౌండుటేబిలు సభచే ఏర్పడు భారతరాజ్యాంగవిధానమును పూర్తిగ పరిశీలించకూడదు. ఒకవేళ రౌండుటేబిలుసభలో ఒడంబడిక కుదురునో పార్లమెంటులో నిరోధముకల్గును. అది అపాయకకరమైన తీర్మానము. ఇండియాప్రభుత్వ చట్టములో చేయబడిన సవరణలను కన్సర్వేటివు పక్షమువారు ఆలోచించెదరు. రౌండుటేబిలుసభ ఊరకమార్గమును జూపునదిగా నుండవలెను. అంతియగాని నిండుచర్యలకు అభ్యంతరముగ నుండరాదు. పార్లమెంటు అంత్య పరిష్కారము చేయవలసిన ఎవరును మరచిపోకూడదు.

అమెరికాలో భారతీయులు

(ఫీ ప్రెస్ మెయిలు)

డెట్రాయిటు మిచిగన్, ఏప్రిల్ 7:—1930 మార్చి 80 తేదీన అమెరికాలో మిచిగన్ దగ్గరనున్న డెట్రాయిటు భారతీయులు విరివి అమెరికను వాస్తవ్యులు సమావేశమై ఈ తీర్మానమును గావించిరి. డెట్రాయిటు భారతీయులు అమెరికను వాస్తవ్యులు ఇండియాలో గాంధీ జనహరులాలనప్రహార వాయకత్వమున బయలుదేరిన స్వాతంత్ర్యోద్యమమును ఆమోదించుచున్నారు. ప్రపంచములో ఇతరులకు గూడ ఇది ఆదర్శప్రాయముగ నుండుగాక.

భారతనాయకులు అన్ని పక్షములవారను కాంగ్రెసుపతాకమున కేరి భారతదేశ సందిగ్ధావస్థను తొలగింపవలెను. వై తీర్మానములను భారతకాంగ్రెసు అధ్యక్షునకును అమెరికా అధ్యక్షునకు పంపవలెననిరి.

ఇండియాలో బక్రీదుపండుగనాడు అల్లరులు జరుగు నేమోయని ఇంగ్లండులో భయపడిరి. కాని విపత్తుకలుగ లేదు.

అమజాన్స్ అను అంగ్లకన్య విమానములో 11 తేదీన కరాచీనుండి ఆలహాబాదుకు బయలుదేరెను.

9 వ తేదీ రాత్రి 33 సంవత్సరముల ప్రాయముగల థామస్ పెరెస్సుగారు చనిపోయిరి. 1000000 పానులకు పైగా దానధర్మములను జేసిన మహాదాత.

ఆస్ట్రానుకవీర్యయిగ జాకూబ్ షిల్లుగారిని సార్వభౌమముడు నియమించెను.

రాజప్రతినిధి ప్రకటనము

రాండుటేబిలునభ అక్టోబరు నెల 30 వ తేదీ ప్రాంతమున జరుగగలదు

భారతీయులు సత్యాగ్రహము ప్రారంభించుటవలన బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి అభిప్రాయము మారలేదు

అల్ప సంఖ్యాకులను సమాధాన పరచుట ముఖ్యకర్తవ్యము

ప్రస్తుత రాజకీయస్థితి

హిందూ, మే 12:- భారతదేశమునందు “ప్రస్తుత రాజకీయములలో యిప్పటి పరిస్థితులు కలుగుటకు ముఖ్యకారణములగు విషయములను మరీయొకసారి నేను భారతీయులకు స్పష్టముగా తెలుపగోరుచున్నాను.”

అధినివేశ స్వాతంత్ర్యము

“1917 లో బ్రిటను దొరతనమువారిచే చేయబడిన ప్రకటనముయొక్క సహజ ఫలితము అధినివేశ స్వాతంత్ర్యమునియే బ్రిటిషు దొరతనమువారి నిశ్చయార్థిప్రాయ మని ఆ దొరతనమువారి పక్షమున 1-11-1929 వ తేదీన నేనొక ప్రకటనను చేసితిని. సైమను సంఘమువారును యిండియను సెంట్రలు కమిటీవారును నివేదికలను పంపిన పిమ్మట నవి ప్రకటింపబడిన తరువాత బ్రిటను-యిండియా దొరతనము లప్పటికి లభించిన అన్ని ఆధారములనుబట్టి వీనినిగూర్చి ఆలోచించెదనది.”

రాండుటేబిలు సభ

అవల బ్రిటిషు యిండియాసమస్యలకు యావద్భారత సమస్యలను అనగా స్వదేశసంస్థానములకును బ్రిటిషు యిండియాకును సంబంధించిన సమస్యలనుగూర్చి బ్రిటను ప్రభుత్వ ప్రతినిధులతో కలిసి ఆలోచించుటకు భారతదేశమునందలి వివిధ పక్షముల ప్రతినిధులను సంస్థానముల ప్రతినిధులను ఆహ్వానించెదను. బ్రిటిషు యిండియా ప్రతినిధులతోను సంస్థానముల ప్రతినిధులతోను ఒక్క సభలోనేగాని లేక వేరువేరుగాగాని పరిశీలించి అనుకూలమును బట్టి ఆలోచనలు జరుగగలవు” అని గూడ నేనపుడు ప్రకటించితిని.

కాంగ్రెసునాయకులతో సంభాషణ

పిమ్మట 22-12-29 వ తేదీన గాంధీగారితోను పండిత మోతీలాలుగారితోను నేను సంభాషించితిని. నా ప్రకటనలో నేను తెలిపియుండినట్టి క్రొత్తపథములను వారు కొరీరి. అందులకు దొరతనమువారి రంగీకరింపనిచో కాంగ్రెసు ప్రతినిధులు రాండుటేబిలుసభకు రాజాలరనిరి.

పూర్ణస్వరాజ్యప్రకటనము

పిమ్మట లాహోరులోజరిగిన కాంగ్రెసు మహాసభలో గాంధీగారి ప్రోత్సాహమున పూర్ణ స్వరాజ్య తీర్మాన మామోదించబడెను.

సత్యాగ్రహములను ప్రారంభించుట

భారతీయులలో నేపథ్యమువారైనను సరే బ్రిటను దొరతనమువారి నూచన నిటలు తిరస్కరించుట చాల కొంచెము మును విషయము. ఇది భారతదేశ చరిత్రలో మిక్కిలి గొప్ప అనికాశము భారతదేశాభివృద్ధికి నిర్మాణ విధానమున అధికముగా పనిచేయుటకు లభించిన యీ గొప్ప అనికాశము కాంగ్రెసు నాయకులు యీరితిగా తిరస్కరించెదని నే నిదివరకే తెలిపియున్నాను. బ్రిటను దొరతనమువారి నూచనను వ్యర్థపరచుటకు వారలించించిన సాధనము యుచితజ్ఞులు ఆమోదించదగినదైన శాసనసమితి సాధనముగా నుండవలెనుగాని యీ నాయకులట్టి శాసన సమితి మును సాధనమున వలించించుటకుండు గొప్ప ఆపదలతో కూడియుండిన శాసనోల్లంఘన సాధనమునే యీనాయకు లవలించిరి. ఈసాధనము అధికము ప్రశంసముతో కూడినదను విషయము నిప్పటికైన వారు బాగుగా తెలుసుకొని యుండకపోరు.

గాంధీగారిలేఖ

కాంగ్రెసు మహాసభవారి తీర్మానము సనుసరించి 2-3-30 వ తేదీన గాంధీగారు నా కొకలేఖ వ్రాసిరి. ఆలేఖ అన్ని ప్రతికలలోనగూడ పూర్తిగా ప్రకటింపబడెను. “ఉప్పు కట్టము నెల్లంఘించుటకు 11-8-30 వ తేదీన నేను బయలుదేరిపోవుచున్నాను. నాకు ఆహింసయుగం గాఢమును విశ్వాసము కలరుగాని యిప్పుడు దేశమునందు దౌర్జన్యపరత్వమునకు ప్రాబల్యముధిక్కుమగుచున్నది. గాన నేనిప్పుడుగూడ అహింసాత్మక సత్యాగ్రహమును వెంటనే ప్రారంభించుకొనుటకుండుట

గొప్ప అపచారమే యగునని నేను నమ్ముచున్నాను. సత్యాగ్రహమును ప్రారంభించుటవలన ప్రజలలో పిచ్చిఉద్రేకము ప్రబలుటకుగూడ నవకాశము లేకపోలేదనిగూడ నే నెఱుగుదును” అని గాంధీగారు నాకు వ్రాసిరి. మీరు సత్యాగ్రహమును ప్రారంభింపదలచినందులకు నేను చాలచింతించుచున్నాను. దీనివలన ప్రజాశాంతికి తప్పక భంగము కలుగగలను” అని నేను గాంధీగారికి ప్రత్యుత్తరము నొసగితిని.

న్యాయ-క్రమములను కాపాడుట

దేశమునందు రాజకీయపరివర్తనమును కలిగించుటకు గాంధీగారు మున్నగువారు శాసనవిరుద్ధములను అక్రమములు నగుపద్ధతులనే అవలంబించవలసిరి. దీనివలన చాలఅనర్థములు కలుగుటనిశ్చయము. ప్రస్తుతము కనబడుచున్న ప్రబలనిరోధములను తొలగించు బ్రిటను భారతదేశములవారుకలసి ఆలోచించుటవలన రముగాన నందులకు భారతదేశీయులను నుముఖుల నొనరించుటయే బ్రిటను దొరతనమునకు నాకును దృఢసంకల్పమైయున్నదిగాని న్యాయ శాసనాధికారమును బాగుగా నెలకొల్పుటకును శాంతిక్రమములను కాపాడుటకును నేను నాదొరతనమును మాభ్యంతరము నెరవేర్చుటగూడ మాకు ప్రధానకర్తవ్యమైయున్నది. నేను 25-1-30 వ తేదీన నిజరీగిన భారత శాసనసభలో స్పష్టముగా నే తెలిపియుంటిని.

దేశమునందు దౌర్జన్యము కలుగుట

నేను గాంధీగారికి వ్రాసినలేఖలో చేసినూచన ఆపుచే నేశమునందు పెక్కుతావులూ నిదర్శనపూర్వకముగా కనబడినది. గత మాడువారములనుండియును ఒకదాని కొకటి మిక్కిలిదురముగానున్న పెహవరు, మరరాసు, బొంబాయి, కలకత్తా, చిటగాంగు, కరాచి, డిల్లీ, హాలాపూరు నగరములలో దౌర్జన్యములు హత్యతోగూడిన దాడులు, వేలకొలది ప్రజలు తిరుగుబడుట, సాయద్గులై న ప్రజలుహత్యలొనరించుటమున్నగుదారుణము లెన్నియో జరిగినవి.

కఠినశాసనముల ప్రయోగించుట

ఈ రీతిగా దేశమునందు పెక్కుతావులూ దౌర్జన్యము ప్రబలుటచేతను భారతదేశీయుల భద్రమునకును అభివృద్ధికిని ప్రబలమున నపాయమును అధికముగుండుటవలనను ఈ ఆపదను నిరోధించుటకును ప్రపంచమునందు భారతీయుల కష్టఖ్యాతి కలుగకుండ చేయుటకును భారతీయులు ఉచితజ్ఞులును శాసనములను గౌరవించెడువారు నని లోకము గ్రహింపగలుగుటకును భారత ప్రభుత్వమువారు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములవారును అవసరమని తోచిన మరికొన్ని శాసనములనుగూడ అమలులో పెట్టవలసిన ఆవశ్యకత కలిగినది.

మొదటి మా సదుద్దేశమున కావంతయైన

మార్పుకలుగలేదు

ఇతరులు చేసిన ప్రయత్నాల వలన కలిగిన పరిస్థితులను బట్టి గత్యంతరమును గానక నేనును నా ప్రభుత్వమువారు యిట్టి శాసనములను ప్రయోగింపవలసివచ్చినను దేశీయులలో మరల త్వరలోనే వివేకము కలుగగలదనియును తాత్కాలికావశ్యకతవలన ప్రయోగింపవలసివచ్చిన యీ చట్టములను త్వరలోనే ఉపసంహరించుటకు తగిన పరిస్థితులు క్రిష్ణముగానే యేర్పడగలవనియును నేనాశించుచున్నాను. దేశమునందెట్టి పరిస్థితులేర్పడెనను కారణమున బ్రిటను భారతదేశములవారు మొదట వెల్లడించిన సత్సంకల్పమునందు ఆవంతయైన మార్పుకలుగదని నేను స్పష్టముగా తెలుపుచున్నాను. 1-11-29 వ తేదీన నేనుచేసిన ప్రకటనమునందలి వాగ్దానము నెరవేర్చుటకే బ్రిటిషు దొరతనమువారు కృతనిశ్చయమై యున్నారు.

రాండుటేబిలుసభ

20-10-1930 వ తేదీన లండను నగరమున రాండుటేబిలు సభను జరుపుటకును ఆసభకు భారతప్రతినిధులను ఆహ్వానించుటకును వలయునట్టి యేర్పాటులన్నియునుగూడ చురుకుగా జరుపబడుచున్నవి. అప్పుడు అధినివేశకేవలముల ప్రతినిధులందరునుగూడ సామ్రాజ్య సభకారకు లండనునగరమునకు వచ్చియుండుటగాన భారతప్రతినిధులతో సంభాషించుట కవకాశము లభింపగలదు.

సామ్రాజ్యసభ

సామ్రాజ్యసభ సెప్టెంబరు నెలఖరన లల. జరుగునట్లు నిర్ధారించబడెను. ఆసభ ముగిసినవెంటనే 5 రోజులు తేలిలసభ ప్రారంభమగును.

ఈ సభపైన నే నెంతయో ఆశపెట్టుకొనియున్నాను.

నా ఆశలన్నిటిని నే నీసభపైననే పెట్టుకొనియున్నాను. ననవిషయము నా మనసు నెరుగగల భారతీయులకందరికినిగూడ బాగుగా తెలిసియుండును. మనము దేనినొనరించుటకు అత్యధికముగా నాతురతతో నుంటిమో అట్టినిర్మాణవిధానము కొనసాగుటకు యీ అక్రమ-ర్మలవలన నిరోధమును ప్రజలలో వైముఖ్యమునుగూడ కలిగినది. కావున భారతదేశీయులు యీ విషయం దియును యీ విషయములనన్నిటిని శాంతముగ ను నిష్పాక్షికముగ ను సావధానముగను ఆలోచింపవలెనని కోరుచున్నాను. భారతదేశమునకు యధార్థముగా రాజకీయాభివృద్ధి కలుగవలెననియే ప్రస్తుతము దేశీయులందఱును గూడ కోరుచున్నారని నేను గ్రహించియున్నాను. నేను భారతదేశము నిపుడు అత్యధికముగా ప్రేమింపగలిగియున్నాను గాన భారతదేశ రాజకీయ జీవితమునం దెప్పుడీ సహజమును సత్తయునను సభివృద్ధియని నేను నమ్ముచున్నానో దానిని కలుగజేయుటకు ప్రయత్నించుటలో నేనెట్టి శక్తి లోపమునగూడ కలుగజేయువాడనుగాను.

అల్పసంఖ్యాకుల సమస్య

యధార్థములగు సమస్యలను పరిష్కరింపగలిగిననే గాని యిది సిద్ధింపజాలదు. ఈ సమస్యలన్నిటిలోను అల్పసంఖ్యాకుల సమస్యయే ముఖ్యతమమైనదిగా నున్నది. నూతన రాజ్యాంగవిధానముక్రింద భారతదేశమునందు నివసించువలసియున్న ప్రధానములగు అల్పసంఖ్యాకసంఘములకు నిజముగా భద్రమును కలుగజేయునట్టి పద్ధతి-అంగీకరింపబడనిచో నీసమస్య పరిష్కారము కానేరదు. కాని శాసనోల్లంఘనమును ప్రారంభించుటకు బాధ్యతై నవారు యీ సత్తయులను గ్రహించుటకు సమ్మతించకుండను సత్యాగ్రహమువలన కలుగుచున్న దుష్ఫలితములను పాటింపకుండను సత్యాగ్రహమును సాగించుటయే దీక్షితులై యెంతకాలమునదురో అంతకాలమును వారు వేనినికోరుచున్నామని వెల్లడించు చుందురో ఆ ఫలితములు కొనసాగజాలవు. మరియు ఆ ఫలితములను బడయగోరుచున్న యితరుల ప్రయత్నములకు గూడ నిరోధ మేర్పడును. కాంగ్రెసు వారు రాండుటేబిలు సభకు రాకపోయినను యీ సత్యాగ్రహమును ప్రారంభింపకుండ నుండినచో రాండుటేబిలు సభకు రాదలచిన యితరపక్షముల ప్రతినిధులు యీసరికి యెంతయో పనిని కొనసాగింపగలిగి యుండును.

“తాము ప్రవేశించుట కంగీకరింపరైరి. ప్రవేశించుట కంగీకరించిన యితరులను గూడ నిరోధించి” అనువిమర్శనకంటె తీవ్రతమును విమర్శ యిదివరకెన్నడును యెవరిచేసిననుగూడ చేయబడి యుండలేదు.

12-5-1930.

(సం) యిర్విను.

వేగేశ్వరపురం

9వ తేదీ రాత్రి 8 గంటలకు సోమేశ్వరస్వామి వారి ఆలయమునంద్ర శ్రీయుత వేమూరి రామకృష్ణారావు (ఎమ్. ఏ.) గారి అధ్యక్షతక్రింద సభ జరుపబడినది. అధ్యక్షులు ప్రస్తుత రాచకీయములగూర్చి ఉపన్యసింపునూ ప్రభుత్వవిధానమును నిరసించిరి. శ్రీయుత గరికపాటి మల్లాదిభాస్కర గారు, ఆడ్డాల ఆరవాలరాజుగారు, ఉప్పవట్టముపల్లె కల్లుమన్న బాధలను, సత్యాగ్రహమువలన కల్లు ఉపయోగమును నూర్చియు, విదేశీవస్తువులు మద్యపానములవల్ల మన దేశమునకు కల్లుచున్న నష్టములను చెప్పి కల్లుత్రాగుట మానవలసినదనియు, ప్రయింట రాట్నము నెలకొల్పవలసినదనియు కోరిరి. శ్రీయుత యేలూరు పాటి రామభద్రచతురులుగారు 1921వ సం॥ లగాయితు నేటివరకు జరుగుచున్న కాంగ్రెసు ప్రచారమునుగూర్చి ఉపన్యసింపునూ మద్యపానము మానవలసినదని కోరిరి. ఆరవాలరాజుగారు స్వరాజ్యలక్షణము సభలో అమ్మెగా రెండు రూపాయలు వసూలయినవి. అధ్యక్షులచే మద్యపాననిషేధము విదేశీవస్తుబహిష్కారము అను రెండు తీర్మానము లుపాదించబడి ఏకగ్రీవముగా సభ సందరిచేత ఆమోదించబడి మహాత్మాజీయ అను జయధ్యానములతో సభ ముగిసినది.

యేలూరిపాటి జగన్నాథము

ఆగాఖాకొగారి వైమానికబహుమతిని మనోమోహాక్షసింగుగారు పడసిరి.

సోవియటు రషియాలో ముసల్మాను శత్రుత్వము కుపప్రవము లేకుండ గాపాడవలెనని వార్తా ముసల్మానులు గోరుచున్నారు.

పూరితమై !!!

పి. సి. వ. అందు కంపెనీ, ఆయుర్వేద సమాజం, పెరిదేవీ, నల్లూరు జిల్లా.

అశ్వన

రిజువేనేటరు

ఎక్కువబలమును, శక్తిని, జీవము నివ్వగలదు నరములను, శరీరమును, మెదడును వృద్ధిచేయుచు విద్యాపరీణులకును, వ్యాయామం చేయువారికిని యావశ్యకమైనది.

Bengal Chemical & Pharmaceutical Works, Ltd. Calcutta.

ప్లాక్ యంచువారలు —

ఎస్. బేకాయ్ గౌడర్ అండ్ కో,

41, బందరువీధి, మద్రాసు

వాథన్ అండ్ కో,

కొచ్చిన్.

AMRUTANJAN DEPOT
Price Annas 10 only.
MADRAS & BOMBAY.

మేము లండను, జర్మనీ, బెర్లియం, హాలెండువగైరా పూర్వముండి అద్దాలు, ఫ్రేములు, రవివర్తాపిక్చర్లు జర్మనీపిక్చర్లు, చిన్నపయిజా పెద్దపయిజా బిల్డింగ్ అద్దములు, మోటార్లకువేసే అద్దములు, రంగులుపుపులు అద్దములు ఇంకా అనేకరకములు చిల్లరగాను, టోకుగాను కాకినాడ డెలివరీ తెప్పించి మద్రాసురేట్లకు అనుసరించి విక్రయించుచు వున్నాము ఒకడప్లా కొనిచూచినయెడల మీకే తెలుసును

యక. డెంకట్రాయులయ్య,
అద్దాలు వ్యాపారం, మయిసురోడ్డు, కాకినాడ.
హైడ్రాబాద్ —
155, 156 దేవరాజమొదలివిధి, మద్రాసు.

రక్త హామి

Deschiens' Syrup

పిర్రుడు ఉంచుకొనుచు

ఇది, అంతోగ్యమును, బలము, నివ్వగలదియు, 30 000 వైద్యులు అంత్యోపయోగము చేసియు వాడుకలో వున్నది. ఎక్కువబలమును, శక్తిని, జీవము నివ్వగలదు నరములను, శరీరమును, మెదడును వృద్ధిచేయుచు విద్యాపరీణులకును, వ్యాయామం చేయువారికిని యావశ్యకమైనది.

తరుణము మించిపోకమునుపే మీ తలవెండ్రుకల గురించి తగుశ్రద్ధ వహింపుడు.

వెండ్రుకలు దువ్వెనతో ఊడివచ్చునంతవరకు ఆలసింపకుదు వెండ్రుకలు చెడిపోవుటకు ఆది అంత్యదశ యని గ్రహింపుడు.

కామినియా ఆయిల్

నీటినుండియే వాడు తారంభింపుడు

తలవెండ్రుకల బాధ లన్నింటికీ

ది వ్యామృతము

వెండ్రుకలను కాంతివిహీనముగాను, చిటిపోవుట విరుగుగా నుండుటనుండిరక్షించి పట్టుకుచ్చువలె, తుమ్మెద రక్కలవలె నిగనిగలాడించును.

ఈ ముఖపద్ధతిని నేడే పరీక్షింపుడు. మీ వెండ్రుకలెంత త్వరలో అందముగా పెరుగునో, తలకు చల్లదనమును గలిగించునో గమనింపుడు కామినియా ఆయిల్ మీ వెండ్రుకలకు నెట్లు అధికము గలుగజేయునో గుర్తింపుడు. ప్రతి పట్టణములోను, పల్లెలోను, దుకాణాదారు లందరివద్దను, పరిమళద్రవ్యము లమ్మవార లందరివద్దను దొరుకును. మీయారి వర్తకులయొద్ద కొనవచ్చుడు కామినియా ఆయిల్ నా అని చూచి మరి కొనుడు

సీసా 1-కి వల 1-0-0, పోస్టేజి 0-6-0 ప్రత్యేకం. సీసాలు 8-కి రు 2-10-0, పోస్టేజి ఆ 0-12-0.

ఓటోదిల్ బహారు (రిజిస్టర్డ్)

కొనుట ముఖ్యము.

మీదునులమీదుగాని, జేబు రుమాలుమీదుగాని రెండుమాడు చుక్కలు ఆటోదిల్ బహారు చల్లినవెంటనే మిక్కిలి మనోహరమైనట్టి మల్లె, డైజీపువ్వుల పరిమళములను, వెన జల్లినట్టినట్లును. వెండి సమయములందు బంధువు లందరిని సంతోషపరచుటకు, ఆటోదిల్ బహారు తప్ప ను రెదియో కావరాదు, నేడే ఒక సీసానుకొని దాని అద్భుతపరిమళము అనుభవించు.

1/2 కొన్ను ఓటోదిల్ బహారు	రు.	2-0-0
1/4 " "	"	1-4-0
1 గ్రాము " "	"	0-12-0

సమూహసీసా రెండణాల పోస్టు స్టాంపులు పంపిన పంపబడును.
సువాసన కార్డు 1-కి లగా 1.

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికలు కంపెనీ,

90-2

285, జమ్మామకీదు మార్కెట్టు, బొంబాయి. నెం. 2.

సంతానం పుట్టకుండా 108-1

'కాంట్రా సెప్టిన్'

ఒక్కటే సులభమైన సురక్షితోపాయము

16 మోతాదులట్టాలు 1-12-0

ట్టాలులకు ఇతర పయములకు —

డి. రామచంద్రారావు, 158, బ్రాడ్వే, మదరాసు పోస్ట్ విజంజు

ది సోషల్ హైజీన్ సిండికేట్

ఇతర కెమిక్లు ఆండ్, డ్రగ్గిస్తులవద్ద కూడ దొరుకును

దుర్గామెడికల్ హాల్

గవర్నరువేట, బెజవాడ.

గనేరియా మిక్చర్

గ్యారంటీగా కి రోజులలో కుదురును

(1) ఈమందు సెగలోగమలను నినారించి మూత్రము విడుచునట్లు గలుగు పోటు, నుంట్లు, చురుకును యింజక్షన్ తోను పిచ్చికారీలతోను నిమిత్తములేకుండ తప్పక కుదుర్చుము

సీసా 1-కి రు 2-0-0.

మూర్చారీప్తము

(2) ఈమందు యెటువంటి మూర్చలేనను యెన్ని పక్షుల శ్మిరములనుండియున్న మూర్చలైనను గ్యారంటీగా కుదుర్చుము. నెలకు పరిపావుమందు రు 2-0-0.

పొడలకు తైలము

(3) ఈ తైలము తైలపొడలనే గాక యితరవిధముల పొడలను గూడ పోగొట్టును ఇంకను తొమర, గజ్జి, కర కిందలంగాగల అన్ని విధములైన చర్మవ్యాధులను పోగొట్టి తుంప నూనూలునీలికి మార్పును. డబ్బీ 1 కి రు 1-0-0

గంటూరు జిల్లాకు యెంతెట్లు —

తాడికొండ మల్లి కార్తవరావుగారు, గుం

ఏ జిల్లాలోనో వావలెను